Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 492

Poznań, środa dnia 23 października 1929

Rok XXIV

O ziemie wschodnie

Stan rzeczy, jakiegośmy się doczekali w Małopolsce wschodniej za rządów „sanacji moralnej", staje się tak poważny, że uważam za konieczne zwrócić nań baczną uwagę całej Polski. Informacje, świadczące wymownie o tem, jak źle się dzieje w tych połaciach naszego państwa, podawane są wprawdzie przez prasę narodową do wiadomości ogółu, ale mam to wrażenie, że giną one bez specjalnego efektu w powodzi innych złowróżbnych faktów i nie łączą się w umyśle przeciętnego czytelnika z zagadnieniami pierwszorzędnej wagi, jakiemi są byt, całość i bezpieczeństwo państwa. Chcę więc z faktów, tworzących obecną sytuację w Małopolsce wschodniej, zedrzeć piętno lokalności i przypomnieć ich ogólno-narodowe i ogólno-państwowe znaczenie.

Jeśli mówię tutaj o niepokojącym stanie Małopolski wschodniej, to nie myślę przez to powiedzieć, że na innych naszych ziemiach wschodnich dzieje się dobrze. Nigdzie się dobrze nie dzieje na wschodnich rubieżach naszego państwa. Skupienie jednak uwagi przedewszystkiem na dzisiejszą Małopolskę wschodnią jest z wielu względów wskazane. Trzeba przecież pamiętać, że tam właśnie od wielu lat istnieje główne ognisko antypolskiej roboty Rusinów, ognisko, założone i umiejętnie podsycane przez przewrotną politykę austrjacką. Tam, z poduszczenia Austrji, powstał czysto polityczny ruch ukraiński i stamtąd w odrodzonej Polsce sztuczny ten, z historją i geografją nic nie mający wspólnego, ukrainizm rozlewa się i przenika do innych ziem wschodnich, na Wołyń, na Polesie i na Chełmszczyznę. Trzeba dalej pamiętać, że polityczni ukraińcy chcą koniecznie utrzymać dla tych ziem nazwę Ukrainy Zachodniej", co odpowiada dążeniu do złączenia się z Ukrainą Wschodnią i do utworzenia wielkiego państwa ukraińskiego, sięgającego od Sanu aż po Kaukaz. Na terenie Małopolski wschodniej skupiają się przedewszystkiem wysiłki naszych wrogów zewnętrznych, myślących o okrojeniu Polski. To też, kto chce mieć spokój na wschodnich naszych rubieżach, musi zaprowadzić porządek we wschodnich województwach Małopolski.

Jakiż tam jest dzisiejszy stan rzeczy? Nie wchodzę w szczegóły; mam nadzieję, że uczynią to inni, przedstawiając sytuację w różnych dziedzinach życia politycznego, społecznego i gospodarczego. Mówiąc krótko, stan jest taki, że polskość na tych ziemiach słabnie, kurczy się i cofa. Społeczeństwo polskie rozbite, zdemoralizowane i zatrwożone, traci ducha, niepewne jest jutra i siebie. Katolicyzm w opresji, chłop polski nie czuje się bezpieczny, osadnik nie przybywa lub ucieka, ziemiaństwo, przeważnie uśpione w B. B., nieczynne, traci wszelką powagę i wyzbywa się swej ziemi często na rzecz Rusinów, organizacje polskie dawniej tak energiczne, dziś rozbite i zahamowane. Natomiast siła wojującego z Polską ukrainizmu rośnie z dniem każdym. Rusini wykupują ziemię, nie dopuszczają polskiego osadnika, organizacje ruskie oświatowe i gospodarcze mnożą się i są w pełnym ruchu. Rusini mają pieniądze, mają środki działania, mają nawet broń.

Jeśli tak rzeczy stoją, to mógłby się ktoś zapytać: a cóż na to obóz rządzący? Przecież mamy Polskę niepodległą, mamy rząd podobno silny, który tak niedawno zapewnił nas kategorycznie, że rządy pomajowe systematycznie wzmacniają Polskę na zewnątrz i na wewnątrz. Czy rząd wie, co się tam dzieje? Przypuszczam, że tak. Jeśli my możemy wiedzieć, skąd i jakie płyną pieniądze na wrogą Polsce robotę ukraińską i bolszewicką, to chyba rządowi łatwiej uzyskać te informacje. Więc cóż rząd robi?

Nie wiem, czy te pytania mogą zainteresować dzisiejsze nasze sfery rządzące. Że odpowiadać za nic nie mają ochoty, to wszyscy wiemy. A czy obóz rządzący nie ma dziś większych kłopotów, niż ten, aby się zastanawiać nad sytuacją w Małopolsce wschodniej? Największy kłopot — to utrzymanie się przy władzy. Jeśli przeszkadza temu obóz narodowy, trzeba go zwalczać i na ziemiach naszych wschodnich. Wprawdzie nasz minister spraw wewnętrznych obiecał tam walczyć także z innemi nacjonalizmami, ale ze skuteczną pomocą Ukraińcom pospieszyli Niemcy i bolszewicy. Zawsze i to będzie wygrana, jeśli się załatwi z nacjonalizmem polskim. A potem? Poco się tem martwić. Jest przecież projekt autonomji terytorjalnej, forytowany przez socjalistów i lewicę, są przecież szerokie projekty federacyjne.

Wobec takiej postawy obozu rządzącego śmiesznem byłoby przypominać mu poważnie jego pierwszorzędny obowiązek umacniania polskości w całem państwie, a szczególniej na ziemiach wschodnich. I niechaj nikt nam nie mówi, że rząd dzisiejszy przejrzał już niebezpieczeństwo ukraińskie. Wiem o tem, że są wśród „sanacji" pewni ludzie, którzy zrozumieli, że jedynie silne społeczeństwo polskie może dać skuteczny odpór wojującemu ukrainizmowi. Odruchy jednak i posunięcia tych ludzi nie mogą zmienić ogólnej linji polityki obecnej i są chyba na to, aby trudniej zgadnąć, co się właściwie święci.

Otóż my wiemy, co się święci i czem to wszystko pachnie. My wiemy, że walka rządu z polskim obozem narodowym jest na ziemiach wschodnich osłabianiem polskości; my wiemy, że popieranie stronnictw ruskich w rodzaju „Undo", z którym szło się wspólnie przy wyborach do rad miejskich, jest wzmacnianiem ukrainizmu i ułatwianiem roboty niemieckiej i bolszewickiej; my wiemy, że Niemcy chcieliby Polskę okroić nietylko od zachodu, ale i od wschodu i że im uśmiechają się projekty autonomiczne i federacyjne. My to wszystko wiemy i nie możemy na to pozwolić, ażeby się urzeczywistniły logiczne konsekwencje takiej samobójczej polityki i międzynarodowe pomysły naszej socjalistyczno - radykalnej lewicy.

Więc uderzam na trwogę, na alarm! Naród polski musi sobie poradzić sam, musi odeprzeć niebezpieczeństwo ukraińskie. Trzeba, aby cała Polska narodowa i patrjotyczna rzuciła się na pomoc osłabionemu i rozbitemu społeczeństwu polskiemu na ziemiach naszych wschodnich, przedewszystkiem w Małopolsce. Stańmy murem przy braciach naszych, dziś ciemiężonych i strwożonych, dodajmy im otuchy, śpieszmy uzupełnić ich przerzedzone szeregi, dajmy im środki działania! Tu chodzi nietylko o ich dobro i stan posiadania, ale o dobro i całość Polski. Nie wolno nam stracić ani piędzi ziemi z obszaru państwowego, któryśmy odzyskali, nie wolno nam zaprzepaścić posiadłości naszych na wschodzie; były one od wieków ziemiami polskiemi i takiemi muszą pozostać.

Joachim Bartoszewicz.

Po dymisji gabinetu Brianda

Grupa prawicowa domagała się wyjaśnień w sprawie stosunku do Niemiec — Gabinet obaliła przypadkowa większość — Opinja francuska zaniepokojona ewakuacją Nadrenji — Kandydaci na stanowisko premjera

Paryż, 22. 10. (PAT). Z dotychczasowego obliczenia głosowania w Izbie wynika, że upadek gabinetu został wywołany przyłączeniem się do całej opozycji złożonej z radykałów i socjalistów — kilkudziesięciu posłów, należących do większości parlamentarnej, podtrzymującej dotąd gabinet.

Grupa prawicowa, licząca 130 członków i stanowiąca poważny odłam większości rządowej, odbyła w ciągu dnia kilka narad, na których debatowano nad skutkami uchwał, powziętych na konferencji w Hadze, w szczególności nad konsekwencjami, które pociągnie za sobą ewakuacja Nadrenji. Przeważało zdanie, dążące do otrzymania od rządu w najbliższych dniach wyjaśnienia szczegółów i jasnego postawienia kwestji co do dalszego zachowywania się wobec Niemiec. Nie ulega wątpliwości, że zabrakło właśnie głosów tych deputowanych, oraz głosów pewnej części centrum dla sformowania większości, którą rząd otrzymał był 31 lipca, a która od 11 listopada roku zeszłego podtrzymywała stale ostatni rząd Poincarego i Brianda.

Przypadkowa większość, która obaliła gabinet, a która wyraża się w liczbie 286 głosów nie stanowi nawet połowy ogólnego składu Izby, wynoszącego obecnie 610 posłów. Według pierwszego rezultatu obliczenia głosów, większość ta składa się razem z socjalistami i komunistami, oraz z większą częścią grupy radykalno-socjalnej z republikanów, socjalistów, oraz kilkudziesięciu posłów prawicy i centrum. Wogóle można powiedzieć, że składa się owa większość z około 250 głosów lewicy i skrajnej lewicy, oraz mniejwięcej 40 głosów prawicy i centrum.

W kuloarach Izby panuje przekonanie, że rezultat głosowania nie zawiera w sobie ścisłych wskazówek, które pozwoliłyby przewidzieć ukonstytuowanie się większości rządowej, różniącej się poważnie od poprzedniej. Z rozmów korespondenta P. A. T. z szeregiem posłów, stanowiących dotąd większość, wynika, że dzisiejsze głosowanie oznacza, iż opinja publiczna francuska nie zgadza się na ewakuację Nadrenji bez zastrzeżeń.

Zdawałoby się, że podobna opinja jest w sprzeczności z przyłączeniem się części prawicy do opozycji lewicowej, która właśnie jest za natychmiastową ewakuacją Nadrenji. Jednak, jak oświadczył jeden z deputowanych, który głosował przeciwko gabinetowi, oddanie przez jego kolegów głosów za wnioskiem opozycji wywołane było chęcią otrzymania od rządu natychmiastowego wyjaśnienia tak doniosłej kwestji, jak zamierzona ewakuacja trzeciej strefy Nadrenji przedtem, niż plan Younga zostanie wprowadzony w czyn.

Już dzisiaj wymieniają kilka nazwisk posłów, którzy kwalifikowani są do uformowania nowego gabinetu. Są nimi: Tardieu, dotychczasowy minister spraw wewn., Loucher, dotychczasowy min. pracy i delegat na konferencję w Hadze, Steeg, b komisarz generalny w Marokko, oraz sen. Cheron, dotychczasowy min. finansów. Gabinet, który obalony został, był 12-ym gabinetem, w którym przewodniczył Briand. Został on ukonstytuowany w lipcu roku bież. nazajutrz po dymisji Poincarego.

Briand uchyla się od tworzenia nowego gabinetu

Paryż, 23. 10. (Radjo wł.) Według „Petit Parisien" większość deputowanych pragnęłaby, żeby Briand tworzył nowy gabinet. Jednak Briand stanowczo się od tej misji uchyla. — Wczoraj w Izbie deputowanych na zapytanie kolegów, czy podejmie się utworzenia swego 13-go gabinetu, odpowiedział żywym protestem: „Nie stanowczo nie! Nareszcie pozostanę sam!"

Domniemani następcy Brianda

Paryż, 23. 10. (Radjo wł.) „Matin" donosi, jakoby Briand zaproponował prezydentowi republiki radykalnego socjalistę Daladiera na swego następcę. Poza tem wymienia się na stanowisko przyszłego premjera p. Steega. W gabinecie jego miałby Herriot zostać ministrem spraw zagranicznych a Daladier ministrem wojny. Pośród kandydatów na premjera pada raz po raz również nazwisko p. Tardieu.

Prasa francuska o upadku Brianda

Paryż, 23. 10. (Radjo wł.) Cała prasa omawia żywo upadek gabinetu Brianda. „Ere Nouvelle" twierdzi, iż na Briandzie zemściła się jego polityka, polegająca na wygrywaniu celów lewicy za pomocą prawicy. Nadeszła wreszcie godzina wyboru między stanowczą polityką lewicową a prawicową. Organ socjalistyczny „Populaire" ogłasza artykuł przywódcy socjalistów Bluma, w którym tenże wyjaśnia iż głosowanie w Izbie Dep. nie jest bynajmniej potępieniem planu Younga ani też opróżnienia Nadrenji. „Matin" powoływa się na Bluma twierdząc, że Brianda polityka zagraniczna nie zbankrutowała i że nadal powinien on zajmować stanowisko ministra spraw zagranicznych.

„Echo de Paris" atakuje Brianda za ustępstwa na rzecz Niemiec, niezrównoważone bynajmniej odpowiednimi zyskami. „L'Avenir" twierdzi, iż

(Ciąg dalszy na stronie 3.)

Wzrost przestępczości

Istnieje w Warszawie Główny Urząd Statystyczny. Wydaje roczniki statystyki W zawartych w tych rocznikach długich kolumnach liczb odbija się. jak w zwierciadle. całe życie polskie. Jedne z tych liczb napawają nas słuszną dumą i radością. bo świadczą o rozwoju narodu; inne zato budzą smutne refleksje. bo wskazują na niedomagania naszego życia publicznego lub obnażają ciężkie rany i choroby społeczne.

Do rzędu liczb najsmutniejszych odnieść należy te. które stwierdzają stały wzrost przestępczości w Polsce. Wzrost ten zaznacza się tak w liczbach absolutnych. jak i procentowych. Liczby. dotyczące niektórych przestępstw. skaczą z roku na rok. jak szalone. zupełnie niewspółmiernie do ogólnego wzrostu ludności. Zacytuję niektóre — według danych policji państwowej. zgrupowanych w roczniku statystyki za rok 1928.

	1925 r.	1926 r.	1927 r.
Morderstwo, zabójstwo zwyczajne	995	1 084	1 135
Uszkodzenia cielesne	34 801	50 491	57 150
Kradzież kasowa z włamaniem	202	258	273
Kradzieże kolejowe	4 053	4 195	4 623
Inne kradzieże z włamaniem	24 493	30 654	33 547
Kradzież bez włamania	123 909	162 277	190 515
Kradzież z pola i lasu	42 228	44 628	50 982
Paserstwo	1 776	1 934	2 058
Oszustwo	15 206	18 866	21 704
Sprzeniewierzenie	3 072	3 906	4 269
Fałszerstwo pieniędzy	1 275	2 603	3 709

Przywykliśmy wzrost przestępczości składać na karb stosunków powojennych. W istocie w ciągu pierwszych lat po wojnie w krajach. przez które przeszła pożoga wojenna. wzrasta zawsze gwałtownie liczba przestępstw — Jest to zrozumiały i naturalny objaw. będący skutkiem straszliwych spustoszeń moralnych i materjalnych. jakie wśród stron walczących wywołuje wojna. Im dalej jednak jesteśmy od wojny. tem mniej z każdym rokiem powinniśmy odczuwać jej skutki. tem mniej wykolejeńców wojennych powinno znajdować się w kolizji z wymaganiami uporządkowanego już życia społecznego. Tymczasem z przytoczonego wyżej zestawienia wynika. że w Polsce liczba przestępstw. zamiast się zmniejszać. z każdym rokiem coraz bardziej się powiększa. a zatem — nie wojna jest bezpośrednią tego przyczyną.

Możemy wynajdywać różne przyczyny. zastanawiać się nad środkami profilaktyki społecznej. twierdzić z całą słusznością. że praca nad podniesieniem poziomu moralnego ludności i rozwój wykształcenia powszechnego postawią tamę zbrodniczym instynktom. Wszystko to jest prawda. ale nim słońce wzejdzie. rosa oczy wyje — nim masy umoralnią się i wykształcą. będziemy z przerażeniem konstatowali zwiększającą się z roku na rok przestępczość.

Nikt dotychczas nie zwrócił na to uwagi. ale wydaje mi się. że jedną z najpoślednich przyczyn tego smutnego zjawiska jest niedostateczność represji karnej. stosowanej przez sądy względem przestępców.

Represja. aby była skuteczna. powinna być szybką i mocną. Obywatel uświadomiony. rozumiejący swoje obowiązki względem państwa i społeczeństwa. nie potrzebuje represyj. albowiem sam te obowiązki sumiennie wypełnia Ale oprócz naprawdę uświadomionych obywateli istnieje u nas jeszcze niestety wielu ludzi ciemnych. obałamuconych i zdemoralizowanych. Tacy ludzie. aczkolwiek należą do społeczeństwa. są właściwie żywiołem antyspołecznym. ponieważ kierują się niemal wyłącznie swojemi pierwotnemi instynktami. nie uznając żadnych obowiązków względem społeczeństwa. — Przypomnieć takim ludziom o obowiązkach. wdrożyć ich do porządku społecznego. zniechęcić do jego łamania — może tylko represja. Innych środków oddziaływania tacy ludzie jeszcze nie uznają i nie rozumieją.

Tymczasem czytamy. że n. p. fałszerza monet skazano na 6 miesięcy więzienia; że taką samą karę ale z zawieszeniem jej wykonania na lat 3. wymierzono za przywłaszczenie pieniędzy gminnych. za które przywłaszczyciel wybudował sobie dom; że również 6-miesięczną karę więzienną (z zawieszeniem na 5 lat) zastosowano do urzędników kolejowych. którzy dopuścili się znacznych malwersacyj na kolei. że za morderstwo zawyrokowano rok więzienia. a za zabicie kogoś kijami już tylko 6 miesięcy.

Daleki jestem od krytykowania wyroków sądowych. ale wydaje mi się. że tak lekkie kary mijają się z celem. bo nie stanowią odpowiedniej represji karnej za popełnione zbrodnie. Morderca pójdzie na rok do więzienia. urządzonego jak pensjonat; fałszerz odsiedzi 6. miesięcy. ale zdążył już puścić fałszywych pieniędzy na tysiące; defraudant i złodziej grosza publicznego nic nie odsiedzą. bo im karę zawieszono. Bezkarność tylko rozzuchwala. Dla osobników. pozbawionych wszelkich skrupułów i hamulców moralnych. może nawet powstać pytanie. czy nie opłaci się ukraść i pójść na kilka miesięcy do więzienia. by potem. za skradzione pieniądze. używać życia bez troski.

Że surowa represja odnosi skutek pożądany. przytoczę jeden drobny. ale charakterystyczny przykład: Podczas wojny ustalono w Warszawie maksymalne ceny chleba. Sklepikarze jednak pobierali więcej. Policja sporządziła protokoły i odsyłała je do sądów. które wymierzały za to minimalne kary pieniężne. Ilość spraw tego rodzaju zaczęła wzrastać tak szybko. że sędziowie rady już sobie dać z niemi nie mogli. Wówczas zmienili taktykę i zaczęli stosować najwyższe kary. I — skutek był natychmiastowy: po tygodniu nie wpłynął już do sądów ani jeden protokoł. Nie opłacało się.

Więc rzucam myśl, czy i teraz obostrzenie represji karnej nie byłoby wskazane. jako doraźny środek do zmniejszenia przestępczości w Polsce.

K. Kierski.

Kryzys we Francji

Choć p. Briand, utworzywszy rząd w końcu lipca, wskutek choroby p. Poincarégo, zapowiadał, że jest to gabinet wakacyjny, mający za wyłączne zadanie przeprowadzenie rokowań w Hadze, choć niedzielne wybory do Senatu wykazały nieznaczny postęp lewicy, choć w wyborach tych przepadła kandydatura obecnego ministra emerytur Antériou — to jednak nikt nie liczył się z możliwością ustąpienia rządu. Był on przecież dalszym ciągiem gabinetu Poincaré'go. Wszystkie teki pozostały bez zmian. Zdawało się, że większość prawicowo - centrowa jest dla rządu zapewniona, a opozycja radykałów i socjalistów, skupiająca na przeszło 600 posłów około 230 głosów, zupełnie bezsilna.

Stało się inaczej. Rząd upadł i to na płaszczyznie polityki zagranicznej. Stąd doniosłość wczorajszego głosowania. Francuska rada ministrów postanowiła domagać się, aby izba najpierw przystąpiła do badania budżetu, a dopiero potem do omawiania licznych interpretacyj, związanych z wejściem w życie planu Younga i ewakuację Nadrenji. Rząd pragnął interpretacje te traktować łącznie ze swoim wnioskiem ratyfikacji planu Younga, chcąc go przedłożyć w listopadzie po zapoznaniu się z szansami plebiscytu w Niemczech.

Przeciwko temu porządkowi wypowiedziała się lewica, lecz jednocześnie prawy odłam grupy Marin, będący w zasadniczej opozycji przeciw polityce zagranicznej Brianda. Polityka ta zaczęła wywoływać coraz większe zaniepokojenie w kraju. Stwierdzono, że rząd francuski zgodził się na ewakuację Nadrenji, nieufortyfikowawszy dostatecznie granicy w Alzacji. Pod przewodnictwem gen. Mordacqa powstał komitet obrony okupacji Nadrenji. Min. kolonij Maginot, znany prawicowiec, zapewniał, wbrew rozpowszechnianym półoficjalnie poglądom, że ewakuacja Nadrenji jest warunkowa i będzie mogła nastąpić dopiero po rozpoczęciu realizacji planu Younga, a data ukończenia ewakuacji w dn. 30 czerwca roku przyszłego jest tylko względnie obowiązująca. Największe jednak protesty wywołała zapowiedź rokowań z Niemcami w sprawie odstąpienia im zagłębia Saary, które tworząc odrębną jednostkę polityczną, rządzoną przez Ligę Narodów, należy do r. 1935 do celnego, gospodarczego i monetarnego obszaru francuskiego, przyczem kopalnie zagłębia należą do skarbu francuskiego. Dopiero w r. 1935 plebiscyt miał rozstrzygnąć o ostatecznym losie zagłębia. Tymczasem p. Briand, nie czekając na ten termin. zgodził się na wszczęcie rokowań w tej sprawie z Niemcami. Przeciw temu protestują zwłaszcza sfery ekonomiczne wschodniej Francji, w imię korzyści, ciągnionych z obecnego stanu.

Paradoksalność sytuacji p. Brianda polegała na prowadzeniu przezeń polityki zagranicznej lewicy w oparciu o większość prawicową, która, skrępowana panem Poincaré, nie robiła mu trudności. Dziś, gdy pana Poincaré niema, czynniki prawicowe zaczęły podnosić głowy.

Co będzie dalej? Większość, która obaliła gabinet, nie jest jednolita. Według reguł parlamentarnych misję utworzenia rządu powinien otrzymać wódz radykałów p. Daladier. Uzyskałby on jednak tylko wówczas większość, gdyby oprócz socjalistów, poparło go centrum, gdzie największą rolę odgrywa p. Loucheur, jeden z inspiratorów p. Brianda. Wówczas dotychczasowa polityka zagraniczna byłaby uratowana i wtym kierunku zrobione będą wszystkie wysiłki.

Ale żywioły prawicowe mają w obecnej większości przewagę. Rząd centrowo-lewicowy miałby bardzo trudny żywot, zwłaszcza, że wielka przepaść dzieli centrum od socjalistów, którzy we Francji mają zacięcie rewolucyjne. Może się więc okazać. że jedynie możliwym rządem jest gabinet umiarkowany z p. Tardieu. Wówczas polityka zagraniczna stałaby się wobec Niemiec bardziej ostrożna.

Obecne przesilenie we Francji dotyczy więc spraw bardzo doniosłych i żywo nas obchodzących. Sytuacja jednak jest tak zagmatwana. że być może nie będzie natychmiast wyświetlona. Francja znowu odczuwa brak wielkiego męża stanu, jakim jest Poincaré, który. przebywszy szczęśliwie w poniedziałek drugą operację. jest znowu unieruchomiony. Jego przewlekła choroba może pociągnąć przewlekły kryzys w parlamencie i spowodować brak stabilizacji politycznej.

Rewizje i aresztowania wśród Niemców w Polsce

Prasa niemiecka zarówno w Polsce jak w Rzeszy Niemieckiej podnosi nadal wielki alarm z powodu aresztowań i rewizyj, przeprowadzonych w ciągu ostatnich tygodni przez władze polskie wśród działaczy niemieckich.

Jak wiadomo, w dniu 9 bm. w Bydgoszczy aresztowany został kierownik organizacji młodzieży niemieckiej Fryderyk Mielke. Równocześnie z tem w dniach 9 i 10 bm. dokonano rewizyj i aresztowań wśród członków niemieckiej organizacji skautowskiej („Deutscher Pfadfinderbund") w szeregu miast województwa poznańskiego i pomorskiego. Rewizje, przeprowadzone w mieszkaniach aresztowanych, dały bardzo obciążający materjał. Stwierdzono mianowicie, że członkowie wspomnianej organizacji brali udział w kursach przysposobienia wojskowego, odbywających się na terenie Rzeszy Niemieckiej, na które udawali się drogą nielegalną via Gdańsk Po powrocie do kraju organizowali oni kursy przysposobienia wojskowego dla młodzieży niemieckiej w miastach Poznańskiego i Pomorza.

Aresztowanych skautów niemieckich władze wypuściły na wolność, zatrzymując jedynie w więzieniu ich przywódcę, Mielkego.

W związku z prowadzonem śledztwem zarządzono w dniu 15 bm rewizję u senatora Hasbacha w Poznaniu, zabierając szereg aktów. W dniu 16 października władze policyjne przeprowadziły rewizję w „Sejm- und Senat-Büro" w Bydgoszczy, zabierając stamtąd szereg akt. Tegoż samego dnia przeprowadzono w Bydgoszczy rewizję w mieszkaniu posła Graebego, dalej kierownika „Sejm- und Senat-Büro", profesora gimn. Fryderyka Heidelcka, oraz funkcjonarjusza tegoż biuro Karola Wiebego. Heidelcka zatrzymano w areszcie policyjnym.

W Poznaniu aresztowany został nauczyciel dr. Burchard, również przywódca organizacji młodzieży niemieckiej. Przeprowadzono też rewizję w Toruniu w biurach „Landwirtschaftlicher Verband".

Wydany został komunikat oficjalny stwierdzający, że szczegółowe wyniki rewizyj muszą być narazie trzymane w tajemnicy ze względu na toczące się śledztwo.

W dniu 17 października na zapytanie posła Graebego sędzia śledczy przy Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy Smyczyński zawiadomił oficjalnie Graebego, że sąd zatwierdził rewizję, przeprowadzoną w Bydgoszczy w „Sejm- und Senat-Büro", oraz w mieszkaniach prywatnych Graebego, Heidelcka i Wiebego. Rewizja u Heidelcka — stwierdza sędzia śledczy — uzasadniona była podejrzeniem, że Heidelck brał udział w przestępstwie, zarzucanem Mielkemu. Rewizja zaś przeprowadzona w „Sejm- und Senat-Büro" oraz w mieszkaniach Graebego i Wiebego zarządzona została dlatego że istniało uzasadnione podejrzenie, iż znajdą się tam przedmioty, które są dowodem na przestępstwa. popełnione przez Mielkego, Heidelcka i towarzyszy.

W dniu 19 bm. przeprowadzono w Bydgoszczy rewizję w mieszkaniu prywatnem funkcjonarjusza „Sejm- und Senat-Büro" Clausa Günthera v. Rützen, obywatela gdańskiego. Po rewizji został on aresztowany. Równocześnie Heidelck przeprowadzony został z aresztu policyjnego, gdzie się znajdował, do więzienia śledczego, w którem przebywa również Mielke.

Tymczasem śledztwo zatacza coraz dalsze rozmiary. W Tczewie poddano rewizji biuro senatora Hasbacha. mieszkanie prywatne kierownika tamtejszego „Sejm- und Senat-Büro", dalej mieszkanie kupca Eisenacka, redakcję „Pomereller Tageblatt", oraz mieszkanie prywatne redaktora Martiniego.

Jak donosi „Lissaer Tageblatt" na polecenie prokuratorji państwa w Bydgoszczy, przeprowadzono rewizję w Bieganinie u nauczyciela prywatnej szkoły ludowej, Fryderyka Ehmkego. Również przeprowadzono rewizje w mieszkaniach kilku Niemców w Rawiczu oraz w Wąbrzeźnie

Rewizje te są oczywiście najzupełniej uzasadnione śledztwem w sprawie afery Mielkego, Burcharda i Heidelcka. Mimo to prasa niemiecka w bezczelny sposób atakuje władze polskie, nie cofając się przed napaściami na sądy. Dziwić się należy, że napaści te na sądownictwo polskie, podejmowane także z okazji skazania studentów niemieckich przez sąd lwowski, spotykają się z taką pobłażliwością ze strony władz.

Tupetu niemieckiego dowodzi także fakt, o którym komunikuje bydgoska „Deutsche Rundschau". Pismo to donosi mianowicie, że posłowie Naumann i Graebe zwrócili się do marszałka Sejmu ze skargą na rewizję, przeprowadzoną w „Sejm- und Senat-Büro" w Bydgoszczy. Równocześnie takąż skargę wniósł do ministra reform rolnych senator Hasbach, powołując się na to, że jest oficjalnym współpracownikiem rządu polskiego w sprawach odszkodowań dla osadników niemieckich w Polsce.

W chwili obecnej w więzieniu śledczem znajdują się Mielke, Heidelck, Burchard i Rützen — razem 4 osoby.

Zamach na prezydenta Chile

Santiago, 23. 10. (Radjo wł.). Do przejeżdżającego samochodem prezydenta Chile, generała Ibaneza, strzelił trzykrotnie z rewolweru 18-letni anarchista Ludwik Ramirez. Strzały chybiły. Ramireza aresztowano.

Nadszedł nowy transport
DYWANÓW!
Sprzedaż po bardzo korzystnych cenach.
Skład Dywanów Perskich
„TEHERAN"
POZNAN, pod Kinem Apollo
UWAGA: Wielki wybór w różnych wielkościach od 1—36 metrów.
Kw 1088

Organ „sanacyjny" broni zabójcy

Tutejszy organ „sanacyjny", „Gazeta Zachodnia", występuje z bezwzględną obroną zabójcy Wawrzyńca Judka, który dał w Buku sześć strzałów do tłumu kładąc trupem niewinnego robotnika ś. p. Wiśniewskiego. „Gazeta Zachodnia" twierdzi, że Judek dał strzały — „w obronie własnej" przed — „bojówką endecką"!! Argument obrońców zabójcy o „bojówce endeckiej" jest argumentem złodzieja, na którym czapka gore.

Już samo założenie artykułu „Gazety Zachodniej" jest niezgodne z prawdą. I tak „Gazeta Zachodnia", szukając źródła zajścia tragicznego wskazuje na wrzawę na piątkowym wiecu ciszakowców z powodu „niedopuszczenia do głosu jednego ze zwolenników endeckiej listy, mieszkańca Ławicy". Chodzi o p. Maleckiego. P. Malecki — jak wszystkim w Buku wiadomo — występował w obronie listy nie „endeckiej", lecz lokatorskiej, zbliżonej do N. P. R. A więc to — pierwsze kłamstwo „Gazety Zachodniej".

Takiem samem kłamstwem jest przedstawienie sobotniego wiecu listy obywatelsko - narodowej jako zebrania „dzikich zwierząt". Wiec ten miał przebieg zupełnie spokojny. Natomiast awanturowali się w tym samym czasie przywódcy ciszakowców Judek i Szymkowiak na wiecu lokatorów, zbliżonych do N. P. R. Z członkami tegoż wiecu miał Judek kłótnię na ulicy i w hotelu „Bristol", a zgoła nie z „endekami". To przeto kłamstwo drugie.

Koroną kłamstw jest twierdzenie organu „sanacyjnego" o napadnięciu Judka przez „bojówkę" endecką, składającą się częściowo z mieszkańców miasta Poznania, umyślnie na ten cel sprowadzonych do Buku". To już zupełnie kajdaniarskie wykręty, bowiem w Buku nie było żadnej wogóle „bojówki endeckiej", ani z udziałem, ani bez udziału „mieszkańców miasta Poznania".

Ważnem w wywodach „Gazety Zachodniej" jest natomiast przyznanie, że Judek był już w domu, ale wyszedł ponownie w nocy na miasto, i że kulę, która ś. p. Wiśniewskiego ugodziła śmiertelnie, Judek wystrzelił, znajdując się już ponownie w sieni swego domu. Są to okoliczności bardzo obciążające.

Dziwnie zato brzmi wiadomość organu „sanacyjnego", że „sędzia śledczy ustalił niezbicie, że p. Judek strzelał w obronie swego życia". Czy sędzia śledczy miałby się — zwierzać organowi „sanacyjnemu"?

Pogrzeb ofiary bandytyzmu ciszakowców

W pogrzebie wzięły udział ogromne tłumy mieszkańców Buku i okolicy

Buk, 23. 10. (Tel. wł.) Dzisiaj odbył się pogrzeb śp. Wacława Wiśniewskiego, zastrzelonego przez przywódcę miejscowych ciszakowców, Judka.

W pogrzebie wzięły udział ogromne tłumy ludności nietylko z Buku, ale także z okolicznych wiosek. Uczestniczyły w nim również wszystkie towarzystwa i cechy miejscowe ze sztandarami i światłami.

Wśród ogólnego wzruszenia chór „Harmonja" po zakończeniu obrzędu pogrzebowego odśpiewał szereg pieśni żałobnych.

Po dymisji gabinetu Brianda

(Ciąg dalszy ze strony 1.)

wyjaśnienia w sprawie konferencji haskiej, których domaga się naród francuski są konieczne. „Journal" uważa, że upadek Brianda może mieć nieobliczalne następstwa w epoce, w której brak Stresemanna, w której plebiscyt zaognił stosunki w Niemczech, a na porządku dziennym aktualnych spraw międzynarodowych stoi konferencja morska rozbrojeniowa. Nacjonalistyczne „Figaro", oświadcza, iż większość narodu francuskiego żąda gabinetu narodowego, a takim mógłby być tylko rząd z Poincaré'm na czele.

„Echo de Paris" wyjaśnia upadek gabinetu uczuciem niepokoju, jaki ogarnął naród francuski z powodu niebezpiecznego kursu francuskiej polityki zagranicznej od czasu konferencji w Hadze. Zdaniem tego pisma Briand był swoim własnym grabarzem. Wbrew swym nawyknieniom nie próbował bronić się sztuką oratorską. „Echo de Paris" żali się, że Francja nie może liczyć obecnie na Poincaré'go, który na miejscu Brianda byłby z pewnością umiał zażegnać przesilenie.

Głosy prasy londyńskiej

Londyn, 23. 10. (Radjo) Głosy prasy londyńskiej z powodu upadku gabinetu Brianda są narazie jeszcze nieliczne. „Morning Post" zwraca uwagę, że Briand bronił się bardzo słabo. Gdyby był się starał przeciągnąć przesilenie o kilka godzin, wowczas zwolennicy jego w centrum mogliby skonsolidować swoje siły. Dziwne zachowanie się Brianda wywołuje wrażenie, że ustąpienie jego było rozmyślnem pociągnięciem szachowem, ażeby pozbyć się grupy prawicowej z rządowej większości. Grupa ta mogła mu bruździć zawsze w sprawie ewakuacji Nadrenji i w całej polityce lokarneńskiej.

„Times" uważa upadek Brianda za wydarzenie epokowe nietylko dla Francji, ale i dla całej Europy. Jako minister spraw zagranicznych oddał Briand niezmierne usługi sprawie pokoju, to też będzie wielkiem nieszczęściem, jeżeli w obecnej chwili nastąpi przerwa w pacyfikacji Europy. Pomimo ustąpienia Brianda — zapewnia pismo — następstwa konferencji haskiej nie poniosą szwanku, gdyż Briand zapewne obejmie w następnym gabinecie stanowisko ministra spraw zagranicznych. Podobną nadzieję wyraża również „Daily Chronicle".

Głosy prasy berlińskiej

Berlin, 23. 10. (PAT.) Cała prasa w obszernych komunikatach omawia upadek gabinetu Brianda, wyrażając zgodne zapatrywanie, że przesilenie rządowe we Francji jest faktem zupełnie nieoczekiwanym i że w swoich konsekwencjach wywołać może niezwykle skomplikowaną sytuację parlamentarną. „Vossische Ztg." oświadcza m. in., że bezpośredniem następstwem ustąpienia Brianda jako premjera będzie odroczenie rokowań niemiecko-francuskich w sprawie zagłębia Saary. Socjalistyczny „Vorwaerts" występuje z zarzutami przeciwko Briandowi twierdząc, że w pracy nad porozumieniem europejskiem Briand okazał się zręcznym taktykiem i że od 3 lat prowadzi politykę drogą okrężną, opierając się na prawicy podobnie jak to czynił min. Stresemann z nacjonalistami niemieckimi.

Skarga nacjonalistów przeciw rządowi pruskiemu

Frakcja niemiecko - narodowa zaskarżyła zakaz uczestniczenia urzędników państwowych w referendum ludowem

Berlin, 23. 10. (PAT.). Wczoraj rozpoczęła się w Lipsku oczekiwana z niezwykłem napięciem rozprawa w trybunale stanu w sporze konstytucyjnym, wywołanym wniesieniem przez niemiecko-narodową frakcję sejmową skargi „ustalającej" przeciw rządowi pruskiemu. W skardze tej frakcja niemiecko-narodowa żądała wydania orzeczenia, mającego ustalić, czy rządowi pruskiemu przysługuje prawo wydawania okólników, zakazujących urzędnikom państwowym brania udziału w referendum ludowem. Do skargi niemiecko - narodowej zgłosił akces w charakterze oskarżyciela prywatnego komitet plebiscytowy. Wobec sprzeciwu przedstawiciela rządu pruskiego, który powołał się na przysługujące stronom prawo żądania, aby wezwania na rozprawę zostały im doręczone na 14 dni przed terminem, trybunał uchwalił skargi „ustalającej" nie rozpatrywać. Poza tem sprzeciwił się przedstawiciel rządu pruskiego dopuszczenia do skargi komitetu plebiscytowego, oraz zażądał odroczenia decyzji w sprawie zarządzenia tymczasowego, znoszącego okólniki władz pruskich.

Trybunał powziął uchwałę, odmawiającą t. zw. komitetowi plebiscytowemu prawa akcesu do skargi, odrzucając jednocześnie żądanie zastępcy Prus o odroczenie decyzji w sprawie zarządzenia tymczasowego.

Konferencja rozkładów jazdy

Warszawa, 22. 10. (PAT.). Od dwóch dni obraduje w Warszawie Europejska Konfer. Rozkładów Jazdy, która zbiera się rok rocznie w innej stolicy europ. Europejskie Konf. Rozkładów Jazdy trwają tydzień. Główne prace Europejskiej Konferencji Rozkładów Jazdy koncentrują się w konferencjach grupowych, na których omawiane są poszczególne wnioski, dotyczące ulepszeń komunkacyjnych w Europie. W ciągu dwóch pierwszych dni obrad załatwiła warszawska konferencja szereg wniosków, a między innemi i kilka wniosków polskich. Tak więc przebieg Nord Expresu, jedynego w Polsce pociągu luksusowego na terytorjum polskiem skrócony został o 30 minut. Poza tem postanowiono uruchomić wagon bezpośredniej komunkacji przez Poznań, Warszawę, Lwów do Bukaresztu, oraz stworzyć połączenie ze stolicą Bułgarji — Sofją. Inne wnioski polskie omawiane będą w czasie dalszych konferencyj.

„Biskup" marjawicki skazany na rok ciężkiego więzienia

Warszawa, 23 10 (Tel. wł.). Sąd okręgowy w Płocku rozpatrywał sprawę głośnego bluźniercy marjawickiego Kowalskiego Kowalskiemu wykazano, że dopuścił się nietylko zniewagi religji katolickiej, lecz również ciężkiego bluźnierstwa.

Bluźnierczego marjawitę, przywłaszczającego sobie tytuł „biskupa", skazał sąd na jeden rok ciężkiego więzienia.

Obrońca skazanego wniósł apelację.

Mobilizacja emigrantów rosyjskich

Moskwa, 23. 10. (PAT.) Według otrzymanych tu wiadomości z Charbinu, rozlepione tam zostały odezwy centralnego komitetu rozjemczego, wzywające do walki z Z. S. R. R. i nawołujące do wypowiedzenia wojny Sowietom. Jednocześnie gen. Chorwat opublikował depeszę, wzywającą do mobilizacji całą emigrację rosyjską, zamieszkałą w Mandżurji.

Z rady Izby Rolniczej

Jak już donosiliśmy, wczoraj w południe, w sali posiedzeń Wielkopolskiej Izby Rolniczej, odbyło się konstytucyjne posiedzenie rady Izby Rolniczej. Obradom przewodniczył wicewojewoda Gronziewicz, a ministra rolnictwa Niezabytowskiego reprezentował radca Miklaszewski. Na 80 radców uczestniczyło w zebraniu 78-miu. Na porządku obrad były wybory prezesa Izby Rolniczej na okres przyszłej trzyletniej kadencji.

Wysunięta przez prezesa Wielkopolskich Towarzystw Kółek Rolniczych p. Leona Plucińskiego kandydatura p. Adolfa Bnińskiego była jedyną.

W głosowaniu na prezesa Izby 76 głosów otrzymał Adolf Bniński, były wojewoda poznański, a 2 głosy padły na b. posła Stefana Ponikiewskiego.

Temsamem, jak już donieśliśmy, wybrany został prezesem Izby Rolniczej hr Adolf Bniński, który przez kilka lat (w czasie od 1921 — 1923 r.) piastował godność pierwszego prezydenta Wielkopolskiej Izby Rolniczej, aż do chwili objęcia stanowiska wojewody Poprzednio, sprawował urząd prezydenta Izby Rolniczej komisarycznie ś. p. dr. Aleksander Szembek z Siemianic, późniejszy radca legacyjny ambasady polskiej w Paryżu.

Wybór prezesa Izby Rolniczej podlega zatwierdzeniu przez ministra rolnictwa. Po zatwierdzeniu wyboru nowy prezes zwołuje radę Izby Rolniczej w celu dokonania wyborów wiceprezesa i członków zarządu Izby Rolniczej.

Przypominamy, że rada Izby Rolniczej składa się z 80 radców, z tych 48 wybierają sejmiki powiatowe, czyli tak zw. okręgi Izby Rolniczej, 22 wybranych przez organizacje rolnicze i 10-ciu mianowanych przez ministerstwo rolnictwa. Ministerstwo rolnictwa ma prawo mianowania 14 radców.

Nowowybrany prezes Izby Rolniczej Adolf Bniński, który jest radcą Izby Rolniczej, nie był obecnym na wczorajszem posiedzeniu konstytucyjnem. (k)

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,77 zł, gotówką — 212,35 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,50 zł, gotówką — 173,15 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 23 października 1929.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany. Obrotów dokonano nieco więcej.

Z papierów procent. robiono transakcję 5 proc. poż. konwers. po 49—50 proc., za 8 proc. listy dolarowe płacono początkowo 92 proc. w końcu 91,5 proc. (przy dew. 8,90). 4 proc. listy zast. konwert. poszukiwano po 40 proc. Za 6 proc. listy żytnie wymieniano kurs 24,— w żądaniu i 23,— w płaceniu. Mniejszą ilość 5 proc. premj. dol. handlowano bez kursu po 64,— w oddaniu, również bez notowania handlowano 4 proc. poż. inwest. po 117,—

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Związku 78,50 i za R. Maya 95,— Reszta akcyj, za wyjątkiem Herzfelda, za którego płacono po 44,— w mniejszem zainteresowaniu.

Ceduła urzędowa z 23 października 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)
5% Pożyczka konwersyjna 49—50% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 92—91.50% P.
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem. Kred. 40% P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Zw. Spółek Zarob. I em. zł. 78,50 P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Dr. Roman May I em. 1 95,— P.

Tendencja: Bez zmiany.

Giełda warszawska

dnia 23 października 1929 r.

Waluty	Gotówka		
Dol. Stan. Zjedn.	tr. 8,89	sp. 8,91	kup. 8,87

Dewizy:

Belgja	tr.	000,00	sp. 000,00	kup.	000,00
Budapeszt	„	155.84	„ 156,24	„	155.44
Holandja	„	359.41	„ 360.31	„	358.51
Londyn	„	043.49	„ 043,60	„	043.39
Nowy Jork	„	008.90	„ 008.92	„	008.88
Paryż	„	035.11	„ 035.20	„	035.03
Praga	„	026.41	„ 026.47	„	026,35
Szwajcarja	„	172.77	„ 173.20	„	172.34
Wiedeń	„	125.30	„ 125.61	„	124.99
Włochy	„	046.72	„ 046.84	„	046,60

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest.	117,50	117.00	117.25
5% poż. premj. dol.	000,00	00.00	064,00
5% poż. konw.	000.00	000.00	050.50
10% poż. kol.	000.00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	000.00—119,00
Bank Polski	000.00—166,50
W. T. F. Cukru	000,00—029.00
Norblin	000,00—095.00
Ostrowieckie zakłady	000,00—083.00
Starachowice	022.00—021.50
Haberbusch	000,00—100,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg, reszta za 100 kg

Berlin dnia 23 października 1929

Pszenica march. od st. zał. 76-79 kg. przeciętnej jakości	229,00—230,00
Tendencja spokojna.	
Żyto march. od st. zał. 72 kg przeciętnej jakości	173,00—178.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarny	196.00—216.00
Jęczmień past. i przemysł.	172,00—188.00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. zał.	167.00—177,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin bez obrotu.	
Mąka pszenna	27.75—33.25
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	22.75—26,00
Tendencja ledwo utrzymana.	
Ospa pszenna	11,25—11.75
Ospa żytnia	9,75—10.25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	34,00—41,00
Groch dr. jad.	26,00—31,00
Groch past.	21,00—23,00
Makuchy rzepakowe	18,50—19,00
Makuchy lniane	23,80—24,00
Wytłoki suche	10,50—10,70
Śrut Soja	19,20—19,40
Płatki ziemniaczane	15,20—15,80
Ogólna tendencja spokojna.	

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 23 października 1929.

Wypłaty na Warszawę: 46,825—47,025
Noty wielkie: 46,70—47,10

Nowa wielka afera poborowa

Sprawcami jej naturalnie — Żydzi — Jak doszło do wykrycia nadużyć?

Białystok, 23. 10. (AW). Sąd Okręgowy w Białymstoku rozpatrywał sprawę przeciwko b. lekarzowi dr. Adamowi Kozubowskiemu, oskarżonemu o nadużycie w czasie poboru w roku 1928. Prócz dr. Kozubowskiego na ławie oskarżonych zasiadał poborowy Dawid Szwarc i pośrednik Morsza Gładsztejn. Oskarżona 18-letnia Sonia Augustowska, która była zwolniona za kaucją, przed samą rozprawą zbiegła. Sąd wysłał za nią listy gończe i uchwalił rozpatrywać sprawę obecnych oskarżonych.

D. O. K. w Grodnie dowiedziało się o nadużyciach poborowych w maju rb. w Białymstoku i delegowało tam w charakterze komisji lekarskiej lekarza wojskowego dr. Kiełpińskiego, który otrzymał polecenie wykrycia nadużyć. Dr. Kiełpiński nawiązał w Białymstoku znajomość z Sonią Augustowską, która zaproponowała mu zwalnianie poborowych z wojska, w czasie przeglądu, upewniając, że drugi lekarz komisji dr. Kozubowski jest już w tej sprawie zaangażowany. Augustowska miała przesłać natychmiast dr. Kiełpińskiemu w kopercie kwoty następujące: 98 dolarów, 70 dolarów oraz 97 dolarów, wypisując na kartce nazwiska poborowych i ich wady, jakie ma wypisać na orzeczeniu lekarskiem. Dr. Kiełpiński otrzymał od sztabu telefoniczne zezwolenia na umieszczenie na orzeczeniu lekarskiem nieprawdziwych ocen, które dr. Kozubowski podawał. Dr. Kiełpiński przekonał się, że oskarżony Kozubowski istotnie określił, jako niezdolnego do służby wojskowej według poleceń Augustowskiej oskarżonego Szwarca, człowieka zdolnego, zdrowego i silnego. Augustowska podawała specjalne znaki, po których lekarz miał poznać jej klientów.

Do sprawy wezwano 48 świadków i 2 biegłych. Oskarżeni do winy się nie przyznają. Jako pierwszy zeznawał świadek dr. Kiełpiński. Rozprawa potrwa zapewnie 2 do 3 dni.

Na Litwie rządzą oficerowie

Oficerowie stawiają rządowi ultimatum — Smetona cofnął nominację Zauniusa

Warszawa, 23. 10. (Tel. wł.). Sytuacja na Litwie jest niewyjaśniona. Wobec choroby Tubialisa szuka się premjera. Rokowania z gubernatorem Kłajpedy Merkisem rozbiły się, gdyż postawił za warunek natychmiastowe zwołanie Sejmu. Represje, stosowane względem „Żelaznego Wilka" oraz „Szaulisów" wywołały niezadowolenie wśród oficerów, którzy mieli, jak obiegają pogłoski, postawić rządowi ultimatum. Jak silne są wpływy wojskowe, świadczy szczegół następujący: Zaunius został mianowany ministrem spraw zagranicznych i już pół dnia urzędował, gdy wieczorem Smetona musiał cofnąć tę nominację pod naciskiem oficerów.

Ratyfikacja umów międzynarodowych

Nasz korespondent warszawski donosi:

Pojawiały się już pogłoski, iż jednym z najważniejszych warunków rewizji konstytucji ma być ze strony „sanacji" kwestja zmiany postępowania przy ratyfikowaniu traktatów międzynarodowych. Wyraźnie dawano do zrozumienia, iż warunkiem jest nadanie większych, niż dotąd, praw Prezydentowi Rzplitej.

Dotychczasowy stan rzeczy określa konstytucja w art. 49 w sposób następujący:

„Prezydent Rzeczypospolitej zawiera umowy z innemi państwami i podaje je do wiadomości Sejmu.

„Umowy handlowe, celne oraz umowy które stale obciążają państwo pod względem finansowym albo zawierają przepisy prawne, obowiązujące obywateli albo też wprowadzają zmiany granic państwa, a także przymierza, wymagają zgody Sejmu".

Taki stan prawny i zwyczajowy istnieje dotąd. Wskutek tego nieraz wobec szybkiego, zbyt wczesnego zamykania sesyj sejmowych w czasach ostatnich zdarzało się, że ratyfikacje umów wymagały długiego czasu. Żeby tylko wspomnieć — nowy traktat handlowy z Francją dotąd niezatwierdzony przez Sejm.

Sprawa ta była przedmiotem dyskusji w łonie czynników rządzących i przed paru dniami ustalono następującą procedurę postępowania podczas ratyfikacji konwencyj międzynarodowych:

Jeżeli zachodzi wątpliwość, czy dana konwencja winna być ratyfikowana przez Sejm, min. spraw zagranicznych przedstawi daną kwestję premjerowi, by w porozumieniu z ministrem spr. zagranicznych oraz sprawiedliwości rozstrzygnął wątpliwości.

Umowa międzynarodowa, która wedle ministra spraw zagranicznych, może być bezspornie ratyfikowana przez Prezydenta Rzplitej i nie wymaga zgody ciał ustawodawczych, winna być przed ratyfikacją podana do wiadomości premjera, ministra sprawiedliwości oraz zainteresowanych ministerjów; mają one w przeciągu 14 dni swoje uwagi nadesłać ministrowi spr. zagranicznych. Po tym terminie wzgl. po uzgodnieniu ewentualnych uwag, dokument ratyfikacyjny, kontrasygnowany przez ministra spraw zagranicznych wraz z daną umową międzynarodową oraz z pismem, stwierdzającem zbędność zgody Sejmu, i ewentualnym protokołem o uzgodnieniu zgłoszonych uwag, winien być nadesłany do premjera w celu umieszczenia jego kontrasygnaty i skierowania go do ratyfikacji przez Prezydenta Rzplitej.

Sprawą tą zainteresuje się i Sejm ze swej strony.

Dalsze konfiskaty pism narodowych

Konfiskaty prasy narodowej mnożą się w dalszym ciągu. Donosiliśmy już, że w dniu 18 bm. skonfiskowano czterokrotnie „Słowo Radomsko-Kieleckie". Wobec tego ukazało się piąte wydanie, w którem pierwsza i druga strona w całości prawie są białe.

Następnego dnia 19 bm. skonfiskowano znowu „Słowo Radomsko-Kieleckie" za artykuły p. t. „Partyjnictwo na P. W. K.", „Obrazki z dnia konfiskat", „Wśród Rusinów", „Ze szkolnictwa i ruchu żydowskiego w Polsce". Z wyjątkiem artykułu p. t. „Obrazki z dnia konfiskat" wszystkie inne były już poprzednio zamieszczone w innych dziennikach. Po konfiskacie ukazał się drugi nakład z białą plamą.

Redakcja „Słowa Radomsko-Kieleckiego" stwierdzając, że dotychczas na mocy zarządzenia starosty radomskiego Maćkowskiego zarządzonych było 38 konfiskat „Słowa", donosi, że konfiskaty te odbiły się głośnem echem w Radomiu i na prowincji. Redakcja otrzymała wiele listów z wyrazami uznania i zachęty do dalszej pracy. W sprawie praktyk konfiskacyjnych starosty Maćkowskiego wniesiona będzie natychmiast po zebraniu się Sejmu interpelacja poselska.

W dniu 18 października uległ trzykrotnej konfiskacie „Lwowski Kurjer Poranny". Skonfiskowano jedną notatkę wraz z tytułem, oraz artykuł pt. „Echa procesu Wójcika".

W „Gazecie Warszawskiej" czytamy:

„Polska ma zagwarantowaną przez Konstytucję wolność prasy. I ma instytucję cenzury t. zw. represyjnej, to znaczny za artykuły o cechach przestępstwa pociągani są winni do odpowiedzialności karnej, a artykuły, mające być przedmiotem dochodzenia — są konfiskowane (obkładane aresztem).

„Tak wygląda strona prawna. A zachodzą np. takie wypadki (oprócz tych, o których już pisaliśmy):

„Skonfiskowany został tygodnik „Placówka". Jak powiadamia komisarjat rządu — za 6 artykułów: „Epoka filutów", „Francuzczyzna naszych ministrów", „Na tropie zająca", „Parodje sezonowe", „Mówią tu i owdzie". „Superrewizje".

„Prócz konfiskaty wobec „Placówki" zastosowano opieczętowanie form drukarskich i maszyn drukarskich, stanowiących własność drukarni „Ars". Na interwencję w Komisarjacie Rządu zjawił się w drukarni p. radca Biernacki i zdjął pieczęcie z maszyn, które pozostały w ten sposób unieruchomione na blisko 24 godziny. Ale za to 12 kolumn druku zostało pod pieczęciami. Dowodzono władzom, że przecież w kolumnach prócz artykułów skonfiskowanych znajduje się materjał nieskonfiskowany, który mógłby zostać użyty do nowego numeru. Napróżno. Nawet klisza z napisem tytułowym została pod pieczęciami i nowy numer wyjść będzie musiał z nagłówkiem o innym charakterze pisma".

WODY KOLOŃSKIE
WODY KWIATOWE
Pulsa
PRZEMYSŁ MYDLARSKI I PERFUMERYJNY
FR. PULS S.A. WARSZAWA WIERZBOWA 11

Tw 489

Ciszakowcy łączą się z B. B. S.

Na terenie Łodzi podjęto rokowania pomiędzy posłami Szczypiorskim a Waszkiewiczem w sprawie zlania się dwu tamtejszych organizacyj: N. P. R. lewicy i B. B. S. Rokowania te posunięto daleko i są perspektywy osiągnięcia porozumienia Nie jest wykluczone, iż uda się osiągnąć porozumienie pomiędzy obiema grupami na całym terenie państwa

O tytuł: „Gazeta Polska"

„Gazeta Polska" w Kościanie pisze co następuje:

„Nie „Nowa Era" a „Gazeta Polska" ma się nazywać nowe pismo, które powstanie z „Epoki" i „Głosu Prawdy" w Warszawie. Wiadomość tę podają Agencja Wschodnia i „Gazeta Warszawska", która przypomina, że przed wojną wychodziła „Gazeta Polska" w Warszawie pod redakcją śp. Jana Gadomskiego i L. J. Popławskiego oraz Romana Dmowskiego.

„Nasza „Gazeta Polska" wychodzi już 33 rok i ma kierunek również wybitnie narodowy. Nie rozumiemy więc dlaczego „Epoka" i „Głos Prawdy" przyjmują naszą nazwę, kiedy wyznawają zupełnie przeciwną ideologję. „Epoka" dobrze wie, że w Kościanie wychodzi „Gazeta Polska", bo ją codziennie odbiera i swoje pismo pod naszym adresem przesyła. Czy to nowe pismo sanacyjne chce przyjąć kierunek wskazany przez Romana Dmowskiego?

„Wątpimy bardzo. Są pewne prawa pisane i nie pisane, które nakazują postępować uczciwie, nawet w walce konkurencyjnej. Podszywanie się pod cudzą nazwę do tego nie należy. Naszych praw będziemy dochodzili na innej drodze".

Oda do pazurków.

Paznokietki różowe, rąk białych ozdobo,
Skąd siła uroku w was taka?
- Wiadomością najchętniej podzielim się z Tobą:
To emalja „MIAFLOR" od ŻAKA...

P 5024-Ż. 678

Walka z niemczyzną w kinach

Po gwałtach niemieckich w Opolu publiczność polska w woj. śląskiem zaczęła się domagać usunięcia w filmach napisów niemieckich. Najdłużej opierały się kina w Pszczynie i Bielsku. Dzierżawca kina w Pszczynie świeżo uległ naciskowi polskiemu. Powstaje na Górnym Śląska nowa kwestja, a mianowicie przewaga tekstów na kinowych afiszach reklamowych.

W Bielsku w związku z „wojną kinową" wyszła na jaw, jak donosi „Polonia", brzydka sprawka miejscowych sanatorów ze Związku Powstańców. Byli oni gorliwemi propagatorami wojny, ale, jak się okazało za pewne świadczenia zezwalali na napisy niemieckie.

O powrót Biesiedowskiego do Rosji

Berlin, 23. 10. (AW). „Rul" podaje, iż władze sowieckie poruczyły pisarzowi komunistycznemu Barbusse'owi i Vaillland-Couturier misję skłonienia Biesiedowskiego do powrotu do Rosji sowieckiej. Wzamian za dobrowolny powrót Biesiedowskiemu gwarantują władze sowieckie to, iż będzie on oddany pod sąd jedynie za roztrwonienie pieniędzy, przyczem sprawa odbywać się będzie przy drzwiach zamkniętych.

Sirax
NIEZBĘDNY PROSZEK do Czyszczenia wszelkich PRZEDMIOTÓW DOMOWYCH i KUCHENNYCH jakoteż do MYCIA RĄK
DO SZOROWANIA
Do CZYSZCZENIA METALI SZYB i LUSTER tylko:
Sidol

P 5 785-62.706

Z PRZEMYSŁU GUMOWEGO

W zakładach Tow. Akc. „Pepege" w Grudziądzu wre gorączkowa praca w kierunku zaspokojenia zapotrzebowania na obuwie gumowe w zbliżającym się sezonie zimowym. Przypuszczając, że po gorącem lecie nastąpi bardzo ostra zima, kupcy tak krajowi, jak i zagraniczni zawczasu uskutecznili swe zamówienia na kalosze i śniegowce. To też cała produkcja zakładów „Pepege" na nadchodzący sezon jest wyprzedaną. Pw 1581

Nad punktualnem i skrupulatnem wykonywaniem licznych zamówień, nadeszłych tak z kraju, jak i zagranicy, zakłady „Pepege" pracują całą siłą swojej zdolności produkcyjnej. W tym celu firma przekształciła swój dział obuwia latowego, dostosowując go także do potrzeb fabrykacji obuwia zimowego. Tak samo w swojej fabryce płaszczy nieprzemakalnych w Wąbrzeźnie wytwarza „Pepege" w czasie przejściowym, t. j. podczas sezonu zimowego, kalosze i śniegowce.

Nie od rzeczy będzie tu zauważyć, że Tow. Akc. „Pepege" od początku swego istnienia aż do niedawna stale rozbudowywało swoje warsztaty pracy, tworząc w ten sposób kolos przemysłowy, zatrudniający obecnie w swoich zakładach w Grudziądzu, Warszawie i Wąbrzeźnie około 6 000 pracowników.

Pokazywanie albumów, nudzi już każdego!

Radjo lepiej ubawi Twoich gości, aniżeli mógłbyś zrobić to sam!

Rozmowa szybko wyczerpuje! Jeśli chcesz, ażeby w Twoim domu, goście czuli się dobrze, a ich pobyt dla Ciebie był przyjemnością, — kup doskonały 3 lampowy radjoaparat za 118 zł 50 gr. w firmie:

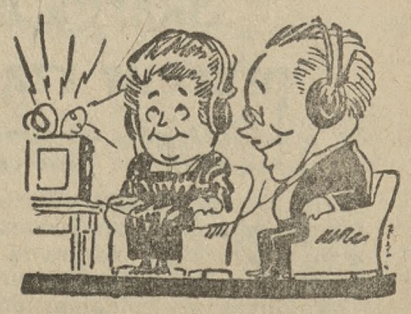

„POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO TELEFONOW"

w Centrali przy ul. Jasnej 9 lub w filji przy ul. Fr. Ratajczaka 39. — Oddział w Bydgoszczy, Jagiellońska 65/66, tak samo posiada olbrzymi wybór sprzętu radjowego! *„Aparaty P. T. T. to ostatni wyraz techniki!"*

Pw 639-49.71

Po wyborach do rad miejskich

Świetne zwycięstwo obozu narodowego w Czarnkowie

Miasto nasze koniecznie chcieli opanować ciszakowcy z p. Łapińskim i Waskim na czele. Ich krecia robota jednak poniosła zupełne fiasko. Przy wyborach do rady miejskiej w dniu 6 bm. lista narodowo-obywatelska nr. 3 uzyskała świetne zwycięstwo, zdobywając 970 głosów i 12 mandatów na ogólną liczbę 18, a więc dwie trzecie.

Lista ciszakowców nr. 1 zdobyła 500 głosów i 5 mandatów, a lista N. P. R.-prawicy nr. 2 — 120 głosów i 1 mandat. Ogółem oddano głosów 1.690, w tem ważnych 1.590, nieważnych 10.

Z listy narodowej wybrani zostali na radnych pp. 1) Dobek Edwar, mistrz krawiecki, 2) Klessa Ignacy, przemysłowiec, 3) Tarnowski Adam, mistrz piekarski, 4) Stolzmann Aleksy, kupiec, 5) Nowak Jan, starszy sekretarz, 6) Ratajczak Paweł, mistrz kołodziejski, 7) Zieliński Kazimierz kupiec, 8) Polus Stanisław, przedsiębiorca budowlany, 9) Skąpski Ignacy, kupiec, 10) Polaczyk Władysław, mistrz stolarski, 11) Maniczewski Ignacy, kupiec, 12) Bronikowski Wojciech, mistrz piekarski.

Z listy N. P. R. prawicy, która była zblokowana z listą obywatelsko-narodową, wybrano p. Franciszka Nowaka, robotnika.

Wynik wyborów w porównaniu do wyborów sejmowych z zeszłego roku oznacza ogromny wzrost sił obozu narodowego i klęskę „sanacji".

Po zwycięstwie narodowców w Wieleniu

Jak już donosiliśmy, listy narodowe w Wieleniu uzyskały ogółem 10 mandatów na ogólną liczbę 12. Z liczby tej przypada na listę narodową nr. 1 Komitetu Organizacyj Katolickich — 294 głosy i 6 radnych, na listę nr. 3 Powstańców i Wojaków 104 głosy i 2 radnych, na listę nr. 4 Związku Inwalidów 101 głosów i 2 radnych.

Lista nr. 2 Towarzystwa Właścicieli Nieruchomości (mieszana) otrzymała 127 głosów i 2 radnych.

Ten tak pocieszający ze względu na wpływy niemieckie w naszem pogranicznem miasteczku wynik wyborów wywołał oczywiście niezadowolenie u pewnych jednostek, które wszelkiemi środkami dążą do unieważnienia wyborów. Ze względu jednak na prawidłowe postępowanie komisji wyborczej, tak przy zatwierdzaniu list jak i w dniu wyborów, jest to daremny trud.

Chodzież

Jak wiadomo, lista narodowa uzyskała w Chodzieży 7 mandatów na ogólną liczbę 24. Uznać to należy za wynik korzystny, biorąc pod uwagę poważną siłę Niemców i P. P. S. w naszem mieście.

„Sanacja", która wysunęła u nas własną listę, nie zdobyła żadnego mandatu, podobnie jak w Obornikach.

Po wyborach w Wronkach

Szczegółowe wyniki wyborów w Wronkach są następujące:

Ilość osób uprawnionych do głosowania wynosiła 2.435. Głosowało 1.669, t. j. 68 proc. upoważnionych do głosowania, z tego było 1.162 głosów ważnych i 7 głosów nieważnych.

Na listę nr. 1 Polskiego Bloku Demokratycznego („ciszakowcy") oddano głosów 671. Z listy tej uzyskali mandaty: Jasiński Marjan, Algermihs Feliks, Kaczmarek Piotr, Wiśniewski Zygmunt i Wanecki Stanisław. Ogółem 5 mandatów.

Na listę nr. 2 Obywatelskiego Komitetu Wyborczego (narodowa) oddano głosów 991. Z listy tej uzyskali mandaty: Sokołowski Franciszek, Gulik Ignacy, Seidel Marjan, Białek Stanisław, Juszczak Jan, Mrozik Klemens i Lis Józef. Ogółem 7 mandatów na ogólną liczbę 12.

W porównaniu do wyborów sejmowych znaczny jest przyrost głosów narodowych.

Pniewy

W Pniewach wybory do rady miejskiej odbyły się dopiero w niedzielę 13 października. Głosowało 77 proc. uprawnionych. Poszczególne listy uzyskały:

lista nr. 1 N. P. R. — 311 głosów i 3 mandaty;

lista nr. 2 Obywatelskiego Bloku Pracy (mieszana) — 493 głosy i 5 mandatów;

lista nr. 3 niemiecka — 192 głosy i 1 mandat;

lista nr. 4 obywatelsko-narodowa — 311 głosów i 3 mandaty.

Ogólna liczba mandatów wynosi 12.

Po wyborach w Lesznie

Wynik wyborów do rady miejskiej w Lesznie przyniósł mnóstwo niespodzianek, naogół miłych. Mamy więc zwycięstwo list narodowych, klęskę B. B. i zupełne zmiecenie z powierzchni rady miejskiej lewicy.

Agitacja przedwyborcza naogół była spokojna. Policja rozwiązała tylko jeden wiec — i to wiec B. B., który odbył się, w przeciwstawieniu do wszystkich innych, w sali niemieckiej.

P. P. S., która dotąd miała 2 mandaty, nie uzyskała ani jednego. Poważną klęskę poniosła N. P. R.-prawica. Przed 4 laty zdobyła ona 10 mandatów, a obecnie tylko 3. Chrześcijańska Demokracja utrzymała swój stan posiadania. (4 mandaty.)

B. B. uzyskał wprawdzie 5 mandatów, lecz miał pretensje do 15. O tem „zwycięstwie" pisze zresztą bardzo trafnie „Głos Leszczyński": „Większa część głosów N. P. R. w związku ze znanym rozłamem (powstanie N. P. R.-lewicy) przeszła niewątpliwie na debiutującą po raz pierwszy przy wyborach do rady mieskiej listę nr. 8 (B. B.) Ta ostatnia nie może się jednak pochwalić większym sukcesem. Wszakże N. P. R. straciła 7 mandatów, a B. B. W. R. zyskał wogóle tylko 5... Zapewne byłby rezultat znacznie mniejszy, gdyby nie pewne nazwisko, któremu lista nr 8 zawdzięcza prawdopodobnie większą część głosów..."

Stan posiadania narodowców znacznie się powiększył. Lista nr. 5 (przemysłu, handlu i rzemiosła), zdobyła 5 mandatów (dotychczas miała 3). Lista nr. 3 (Nar. Ob. Gosp.) po raz pierwszy występująca przy wyborach do rady miejskiej zdobyła 2 mandaty. Lista nr. 2 (właściciele nieruchomości) poprzednio wcale mandatu nie miała, obecnie zaś uzyskała 1 mandat. Liczba oddanych na nią głosów wzrosła więcej niż dwukrotnie.

Dodać jeszcze trzeba, że zarząd Związku Inwalidów Wojennych, na których liście czołowym kandydatem był narodowiec p. A. Misiak, pod presją zgóry i zarządu miejscowego B. B. oraz pod groźbą odebrania mu hurtowni tytoniu, w przeddzień wyborów chciał wycofać swą listę, by członkowie oddali swe głosy na listę B. B. To się jednak nie udało i p. Misiak został wybrany do rady miejskiej.

I tak mamy ku ogólnego zadowoleniu radę miejską o jasnych narodowych zapatrywaniach.

Od dziś najmilszy z filmów, oparty na popularnej operetce

„Księżniczka cyrkówka".

W rolach głównych: Hilda Rosch - Harry Liedtke.

Przedstawienia o godz. 5, 7 i 9-tej.

nw 12514

Mowa J. M. rektora Kasznicy

na inauguracji roku akad. U. P.

(Dokończenie)

Ale stoimy wobec problemu nietylko definitywnego pomieszczenia, lecz i racjonalnego rozmieszczenia. Po uzyskaniu tych trzech wielkich gmachów można dopiero będzie i trzeba będzie przystąpić do akcji, którą pozwolę sobie nazwać komasacją wydziałów i zakładów uniwersyteckich. Chwila powstania, zewnętrzne, przypadkowe nieraz okoliczności decydowały o tem, że dany zakład jest właśnie tu, a nie gdzieindziej umieszczony, niejednokrotnie w najzupełniej nieodpowiednich dla siebie warunkach. Po wykończeniu względnie opróżnieniu wspomnianych gmachów wprowadzi się do nich cały szereg zakładów. Opróżnią się wskutek tego dotychczas przez nie zajmowane lokale: niestety nie wszystkie, będą i takie, które inny gospodarz obejmie w posiadanie. Do opróżnionych lokali wejdą znowu inne zakłady. Nieuniknioną jest przeto ogólna dyslokacja w obrębie uniwersytetu. Musi się ona dokonać według z góry obmyślanego, realnego i celowego planu. Na Senacie ciąży obowiązek opracowania go na podstawie wniosków i opinji przez poszczególne wydziały gruntownie przemyślanych. Bardzo to ciężki obowiązek. I Senat sprosta mu jedynie pod tym warunkiem, że te wnioski oparte będą na trzeźwej ocenie realnych możliwości, a formułowaniu ich towarzyszyć będzie troska o potrzeby i innych zakładów i innych wydziałów a przedewszystkiem troska o interes uniwersytetu, jako całości.

Nie nadużywam chyba cierpliwości Waszej Wielce Szanowni Państwo, tak się rozwodząc o naszych potrzebach, brakach i dążeniach. Bo mam przekonanie, że sprawa naszego uniwersytetu, jego stan, możliwości rozwoju, jest sprawą w jednakiej mierze obchodzącą nas członków społeczności uniwersyteckiej, jak i Was, Czcigodni Przedstawiciele Społeczeństwa. Nie tylko z ogólno państwowego stanowiska. Jest on przecież najdalej na zachód wysuniętą placówką i ogniskiem kultury polskiej. Z bliska i krytycznie patrzą na naszą uczelnię oczy obcych: na podstawie jej działalności i wyników jej będą się wyrabiały sądy o wartości tej kultury w porównaniu z tą inną, tak bardzo przechwaloną, która do niedawna rozpościerała się na tej ziemi godziwemi i niegodziwemi środkami. I ku temuż ognisku zwracają się oczy braci naszych plemiennych, poza granicą zachodnią naszego państwa zamieszkałych: czyż dla nich uczelnia nasza nie powinna się stać drogowskazem na drodze dalszego ich rozwoju?

Lecz obchodzi Was ona także z bliższego Wam stanowiska, — potrzeb i interesów tej ziemi.

Dla oka powierzchownie tylko patrzącego są uniwersytety krajowe zakładami jednorodnymi, wedle jednego szablonu skrojonymi. Tak, na jednej ustawie byt nasz się opiera, te same przepisy normują nasze życie wewnętrzne, jednakowy mamy ustrój, wspólne programy nauczania. Niemniej, kto umie patrzeć, ten łatwo dostrzeże, że każdy uniwersytet jest czem innem, każdy jest odrębną, żywą istotą o własnej fizjognomji duchowej, powołaną do spełniania, — obok ogólnych, wspólnych dla wszystkich zadań, — ponadto jeszcze szczególnego, sobie tylko właściwego posłannictwa. Stare uniwersytety mają to oblicze wyraźne, jasno określone, w młodych — zaczyna się ono dopiero zarysowywać.

A o charakterze tego duchowego oblicza decydują nie tylko wybitne jednostki z grona nauczycielskiego: iata całe pracując w danej szkole, wywierają one dookoła siebie, na kolegów i uczniów, przemożny nie raz wpływ, i na samej szkole wyciskają piętno swej indywidualności.

Jeszcze w wyższej mierze o tym charakterze decyduje środowisko społeczne, w którem uniwersytet pracuje.

Pomiędzy uniwersytetem a otaczającem go społeczeństwem istnieje trwały stosunek niezmiernie intensywnego wzajemnego oddziaływania. Uniwersytet wywiera potężny wpływ na to przez fakt, że wychowuje młodzież i to tę, która z racji swojego wykształcenia jest powołana do zajęcia w nim przodujących, kierowniczych stanowisk. Lecz z drugiej strony i społeczeństwo danej ziemi ze swojemi szczególnemi potrzebami, duchownymi tendencjami i tradycjami, uwarunkowanemi położeniem i przeszłością tej ziemi, nawzajem niezmiernie silnie oddziaływa na kierunek i treść duchowego rozwoju uniwersytetu.

Aby to wzajemne oddziaływanie szło po właściwej linji i doprowadziło do spełnienia przez uniwersytet przeznaczonego mu posłannictwa, musi się ono odbywać w świetle pełnej świadomości i w atmosferze wielkiej, serdecznej życzliwości. Potrzebujemy jej niezbędnie i liczymy na nią w ciągu całego roku, liczymy zwłaszcza na pomoc i poparcie ze strony społeczeństwa przy pokonywaniu różnorodnych przeszkód, których niemało stanie nam jeszcze na drodze, zanim dojdziemy do całkowitego ustalenia i pełnego rozkwitu. Jesteśmy przekonani, że z każdym rokiem, w miarę, jak coraz to nowe zastępy młodzieży przez nas wychowanej wchodzić będzie w społeczeństwo i zajmować tam warsztaty pracy zawodowej, ta życzliwość coraz bardziej będzie się potęgować i może, Bóg da, przerodzi się w prawdziwe przywiązanie do swojej Wszechnicy, przywiązanie splecione z uczuciem dumy z Niej.

Będą miał jeszcze sposobność, w czasie imatrykulacji przemawiać do młodzieży i bliżej dotknąć stosunku jej do uniwersytetu. Dzisiaj ograniczę się do jednego. Skierowałem już do Was apel, abyście okazywali nam, Waszym nauczycielom i przewodnikom nieograniczone zaufanie. Ale wyrażę pod Waszym adresem jeszcze jedno gorące pragnienie: abyście, starając się w pełni wykorzystać te wszystkie możliwości, które Wam daje ta szkoła do zdobycia wiedzy i wyrobienia charakteru, zadzierżgnęli z nią węzeł serdeczny na całe życie, abyście ku niej, ku Waszej Matce — Żywicielce duchowej, skierowali tę moc uczucia, do jakiej tak bardzo zdolne są Wasze młode serca. Idźcie w tem w ślady tej cudownej młodzieży wileńskiej z przed stu laty i wedle wzorów przez Nich stworzonych kształtujcie nie tylko Wasze życie, ale i Wasz stosunek do naszej szkoły. I niech ten stosunek, jak i tamtych, nie kończy się z chwilą opuszczenia jej murów, lecz przeciwnie niech się utrwala i rozrasta w cieple wspomnień z najpiękniejszych lat, bo lat młodzieńczych tu spędzonych. Są do tego nawet gotowe dla Was kadry: przed kilku laty założone zostało towarzystwo przyjaciół U. P. Śmiem dać wyraz nadziei, że kiedyś należeć do niego będą wszyscy b. uczniowie i b. uczennice naszej szkoły. Jaką moc posiadłaby ona wtedy! Aby to jednak mogło nastąpić, musicie już teraz, póki przebywacie w tych murach, czuć się wiernymi obywatelami naszej Rzeczypospolitej akademickiej, związanymi z Nią niewzruszonym węzłem miłości.

Tem życzeniem otwieram nowy rok akademicki, 11-y od naszego założenia.

O zwołanie sesji sejmowej

Warszawa, 23. 10. (AW). Marszałek Daszyński zamierza podobno w dniach najbliższych odwiedzić p. Prezydenta Rzeczypospolitej w celu upewnienia się co do czasu zwołania sesji sejmowej.

Dyrektor „General Motors Export" w Warszawie

Warszawa, 23. 10. (AW). Wczoraj przybył do Warszawy wybitny finansista i bankowiec p. Alfred H. Swayne, dyrektor i wiceprezes „General Motors Export Co." oraz kierownik innych instytucyj finansowych i handlowych. Celem wizyty Swayne'a jest zbadanie możliwości inwestowania kapitałów amerykańskich w Polsce. W związku z tem odbędzie on szereg konferencyj z wybitnymi osobistościami polskich kół finansowych i bankowych.

Min. Zaleski wyjechał do Bukaresztu

Warszawa, 23. 10. (PAT). Wczoraj wyjechał do Bukaresztu wraz z małżonką p. min. spraw zagr. Zaleski w towarzystwie posła rumuńskiego w Warszawie p. Cretceanu, dyr. gabinetu Szumlakowskiego, naczelnika wydziału prasowego i propagandy Chrzanowskiego oraz zastępcy nacz. wydziału wschodniego p. Raczyńskiego.

Nowy skandal w Berlinie

Berlin, 23. 10. (AW). Sensację wywołało tu zniknięcie znanego adwokata i notarjusza dr. Arona. Adwokat znikł wraz z żoną. W mieszkaniu ich znaleziono list, w którym Aron oświadcza, iż postanowił wraz z żoną popełnić samobójstwo. Dr. Aron popełnił szereg nadużyć m. i. sprzeniewierzył powierzoną mu sumę około ½ milj. mk.

Następująca trzynastka artystów:

*

ChMara
MajdrOwiczówna
KuCk
RomaNówna
WYsocka

*

SoCha
MierZejewski
SuŁkowski
ZelwerOwicz
KurnatoWicz
FrIetsche
KrzEwiński
DworsKi

*

tworzy rekordową obsadę czołowego filmu produkcji polskiej, pod tytułem

„MOCNY CZŁOWIEK"

według powieści Stanisława Przybyszewskiego

Premjera w dniach najbliższych w kinie

„Metropolis"

nw 4255

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Pustki na terenach „Wuńci"...

Jak postępuje likwidacja poszczególnych działów P. W. K.

Likwidacja P. W. K. już kończy się. Chociaż 15 bm. był ostatnim terminem zwinięcia wszystkich stoisk i wywiezienia eksponatów — prac tych nie dało się jednak ukończyć mimo pośpiechu. Coprawda działy złożone z drobnych eksponatów, zostały mniej więcej w tym czasie zlikwidowane całkowicie, jednakże zwózka z działów ciężkiego przemysłu i P. K. P. wymagała więcej trudu i czasu. Ostatecznie więc zarząd P. W. K. wydał rozporządzenie, że stoiska muszą być opróżnione najpóźniej do grudnia, niewątpliwie jednak nastąpi to wcześniej.

Na terenach zachodnich eksponatów już niema. Wszystkie jednak pawilony zostają nienaruszone; jedynie łowiecki rozbiera się całkowicie, ponieważ był budowany z pewnem zastrzeżeniem w kontrakcie. Inne pawilony prawdopodobnie będą włączone do przyszłej wystawy turystycznej.

Na „Wesołem Miasteczku" za kilka dni pozostaną tam same pustki. Jak się dowiadujemy, właściciel kolejki górskiej i wodnej wywiązał się już z zobowiązania, wobec czego może zabrać swą własność.

W najbliższym czasie zostanie ogłoszony przetarg na pawilon samorządów, który ma być całkowicie rozebrany. To samo czeka wszystkie parkany, wobec czego ul. Siemiradzkiego w tych dniach będzie uwolniona dla ruchu kołowego. Most natomiast na ulicy Matejki pozostanie; co do dalszych jego losów narazie nic niewiadomo.

Tuż przy wejściu na tereny zachodnie dwa pawilony (szkoły) zostały już całkowicie opróżnione i oczyszczone; w najbliższych dniach rozpocznie się w nich nauka.

Pawilon „Polonja zagranicą" służyć ma jako muzeum historyczne. Narazie nie powzięto jeszcze decyzji. Gmach sam należy do rządu a grunt do miasta. Wewnątrz wiele stoisk jeszcze jest nierozebranych. Eksponaty te są przeważnie pamiątkami od rodaków zagranicą, ofiarowane rządowi polskiemu.

Pałac Wychowania Fizycznego został również całkowicie opróżniony; gmach ten obejmuje Miejska Szkoła Handlowa.

Pałac sztuki likwiduje się bardzo powoli. Zwózka eksponatów wymaga, rzecz oczywista, nadzwyczajnej ostrożności.

Gmachy wystawy rządowej opróżnia się również powoli. Wszystko wywozi się za specjalnemi pokwitowaniami, szczególnie z działu wystawy ministerstwa spraw zagranicznych. Likwidacja potrwa tu bardzo długo.

Równocześnie z likwidacją P. W. K. prace przygotowawcze nad zorganizowaniem dorocznych targów poznańskich zabierają już sporo czasu. Wiele stoisk zarezerwowano, a nowych zgłoszeń wpłynęło blisko dwieście. Targi poznańskie, jak zwykle, trwać będą tydzień i tylko na terenie „A". Personel wystawowy został zredukowany do 75 proc. (tr)

„Maman Liedermayer"

Zapoznamy się z nią bliżej w czwartek

Takiem nazwiskiem — skombinowanem z „piosenki" (Lied) i z miłego amatorom ładnych mebli „Biedermeyera" ochrzcił A. Nowaczyński jedną z głównych bohaterek swej „Wiosny narodów", która jutro ukaże się na scenie Teatru Polskiego, a dzisiaj przeszła przez ostateczną cyzelaturę na próbie generalnej.

Artystów naszych zachęcił do emulacji ogromny sukces warszawski najnowszej sztuki Nowaczyńskiego (pół setki przedstawień pod rząd). Dokładają też talentu i starań, aby ze świetnych ról wydobyć całą charakterystykę i humor. Pracę ich, wykonaną pod kierunkiem i reżyserją p. Stanisławy Wysockiej i pod okiem dyr. Szczurkiewicza, będziemy mogli już jutro naocznie ocenić. „Wiosna" jest sztuką zespołową; tłumy, ćwiczenia gwardji narodowej itd. są ważnym w niej elementem.

Również „grają" w „Wiośnie" i dekoracje, których trzy nowe zmiany skomponował pomysłowo p. Stanisław Jarocki. Prawie cały nasz zespół przesunie się na ich tle przed widzami, gdyż sztuka ma kilka ról głównych i mnóstwo postaci epizodycznych. Dzisiaj właśnie odbyło się ostatnie dopasowanie tych wszystkich kółek i kółeczek — i maszyna pójdzie w ruch, aby zaspokoić naprężoną ciekawość naszych miłośników teatru.

Czy nie nadużycie?

Komornik sądowy przesyła drogą urzędową prywatny list

Ogólnie zdawałoby się, że czynności komorników obejmują wyłącznie sprawy związane ze ściąganiem należności wyskarżonych sądownie. Zdaje się, że to właśnie należy do ich czynności, jak również przeprowadzanie przetargów i licytacyj przymusowych. Niewątpliwie działalność komorników określa specjalny regulamin służbowy i instrukcje wykonawcze, to też ze zdumieniem spoglądaliśmy na dokument przedłożony nam przez jednego z interesentów, a wskazujący na to, iż komornicy znacznie szerzej pojmują swe kompetencje.

Oto w pewnym zatargu mieszkaniowym między zarządcą domu a lokatorem, pismo pierwszego, przesłane poprzednio listem poleconym nie zostało przyjęte. Zdziwienie adresata było wielkie, gdy mniej więcej w tydzień później otrzymał przez pocztę za dowodem doręczenia list o charakterze urzędowym od pewnego komornika. Treścią pisma było monitum administratora, żądającego od lokatora zmiany zamku w pewnej ubikacji oraz innych jakichś drobiazgów. Wspomniany list z pieczęcią z godłem państwowem, zaopatrzony był dalej adres komornika pod którym wypisano numer rejestru służbowego wreszcie dwa dalsze dotyczące faktu doręczenia i stempel: „sprawa urzędowa podlegała opłacie".

Z dokumentu tego, który wartoby poprostu utrwalić na kliszy, gdyż jest on zapewne unikatem w swoim rodzaju, dowie się zdumiony ogół o przejęciu przez pewnego komornika funkcyj doręczania adresatom niewygodnych listów. Należy powątpiewać jednak, czy jest rzeczą dopuszczalną, żeby podobne sprawy załatwiać drogą służbową za dowodami doręczeń, opatrując je licznemi pieczęciami urzędowemi i czy takie postępowanie nie zakwalifikować conajmniej jako przekroczenie kompetencji. (k)

Kto zabił?

Brał buraczane wytłoki z wagonu i zginął od strzałów tajemniczego napastnika

Nasz korespondent z Miejskiej Górki (ew) donosi:

Dwaj szwagrowie Kryś i Sobota mieszkając obok dworca kolejowego wyszli wczesnym rankiem by z wagonu naładowanego świeżemi wytłokami buraczanemi wziąć pewną ich ilość dla kozy. W tym celu wszedł Kryś na wagon by widłami nabrać tego koziego specjału a Sobota przytrzymywał worek.

Raptem ktoś dwukrotnie dał ognia w powietrze, jak gdyby chcąc odstraszyć amatorów wytłoków. Na odgłos strzału zeskoczył Kryś z wagonu i rzucił się na napastnika; ten uciekając dał jeszcze 2 strzały, z tych jeden ugodził Krysia w ramię a kula wyszła poprzez piersi z drugiej strony. Ubiegłszy kilka kroków raniony upadł pomiędzy wagonami.

Niebawem nadbiegli urzędnicy kolejowi i znaleźli Krysia broczącego krwią. Przeniesiono go do mieszkania, zawezwano księdza i lekarza, wszakże wszelkie zabiegi nie dały wyniku. Kryś wyzionął ducha nie mogąc czy nie chcąc nic konkretnego powiedzieć.

Śledztwo nie wykryło dotąd z czyjej ręki padły nieszczęsne strzały. Stwierdzono jedynie, że szwagier również został postrzelony w udo kulawej w dodatku nogi, był bowiem inwalidą z wielkiej wojny światowej. On również nie może nic pewnego powiedzieć, gdyż nie poznał napastnika. Wobec tego, że dochodzenia nie wskazały na żadnego ze stróżów cukrowni, którzy kategorycznie przeczą, aby **który z nich popełnił zbrodnię** — sprawa jest zatem niewyjaśniona i przedmiotem rozmaitych plotek i domysłów w okolicy.

KALENDARZYK

Środa. 23 października 1929

Słońce: wschód 6.32; — zachód 16.41; — długość dnia 10 godz. 9 min.

Księżyc: wschód 19.59; — zachód 12,59; — przed ost. kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 2 st. C., pochmurno, wiatr południ.-wschodni. ciśnienie atmosferyczne niskie 744 mm. — W ubiegłej dobie temperatura powietrza najwyższa plus 11 st. C., najniższa plus 1 st. C. Ilość opadu 2 mm.

Kal. rz.-kat.: Jan Kapistran; jutro Rafael Archanioł.

Kal. słow.: Włastimir; jutro Siemisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13 — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha 72.

Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wilda 61

W innych dzielnicach miasta tamtejsze apteki.

Przestrzegamy

wszystkich naszych interesentów przed wysyłaniem pieniędzy dla nas w listach, gdyż — jak z otrzymywanych reklamacyj wynika — listy takie wcale nas nie dochodzą lub też odbieramy je bez gotówki. Poczta nie odpowiada za pieniądze, wysyłane w listach, a nawet zabrania takiego sposobu przesyłania gotówki.

Wszelką należność dla nas należy przekazywać tylko na konto nasze w Pocztowej Kasie Oszczędności (P.K.O.) w Poznaniu nr. 200 149 lub przekazem pocztowym.

Administracja.

OSOBISTE

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Leon Jastrzębski z Radziejowa w woj. warszawskiem.

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzili w dniu 23 bm. pp. Edmund i Stanisława z Michalskich Brzezińscy, mieszkający przy ul. Stromej 29. Na intencję Jubilatów odbyła się msza św. w kościele Bożego Ciała.

— * **Srebrne gody małżeństwa** obchodzą w czwartek, dnia 24 bm. małżonkowie Walentostwo Roszakowie w Lesznie (Wielkop.). P. Roszak, budowniczy z zawodu, znany jest od lat wielu ze swej działalności nietylko jako dzielny fachowiec, lecz również z pracy społeczno-narodowej. P. R. piastuje urząd przewodniczącego komisji egzaminacyjnej zawodu ciesielsko-murarskiego. Jubilatom Szczęść Boże w dalsze lata!

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **XII. zebranie Wydziału Lekarskiego T. P. N.** odbędzie się w czwartek, dnia 24 bm. o godz. 20,15 w sali Śniadeckiego (Coll. Medicum II. p., ul. Fredry 10). Na porządku obrad komunikaty zarządu, wybór nowych członków, pokazy i referaty.

— * **Zarząd Okręgowy Stow. Chrześc. Nar. Nauczycielstwa Szkół Powszechnych** przystępuje do zorganizowania prywatnego W. K. N., a mianowicie grupy robót ręcznych, fizyki i grupy języka francuskiego i niemieckiego względnie jednego z tych języków i języka polskiego względnie historji. Bliższe szczegóły poda się na posiedzeniu, odbyć się mającem w sobotę, dnia 26 bm. o godz. 6 w I szkole wydziałowej przy ul. Działyńskich 4.

— **Związek Malarzy.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 27 bm. o godz. 11 w lokalu ul. Wroniecka 6.

WYKŁADY

— * **„Społeczne czynniki, oddziałujące na wolność woli jednostek".** Wykład na powyższy temat wygłosi ks. dr. Rolewski dnia 24 bm. o godz. 20 w sali Tow. Przyjaciół Nauk.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Kolonja czeskosłowacka** w Poznaniu urządza pod protektoratem konsula czeskosłowackiego, p. inż. Zdenko Matouska, ku uczczeniu święta narodowego czeskosłowackiego, w przededniu tegoż, t. j. w niedzielę, dnia 27 bm. o godz. 20 w Auli Uniwersytetu uroczystą akademję, na program której składają się: przemówienia uroczystościowe pp. prezydenta C. Ratajskiego, prof. U. P. dr. Peretiatkowicza oraz konsula czeskosłowackiego, inż. Matouska, produkcje artystyczne p. konsulowej E. Matouskowej, p. G. Konatkowskiej, chóru mieszanego „Koła Śpiewackiego" pod batutą p. prof. St. Wiechowicza i orkiestry wojskowej. Kolonja czeskosłowacka zaprasza do udziału w akademji wszystkich sympatyków i przyjaciół narodu czeskosłowackiego. Wstęp wolny, bilety można otrzymać w firmie Svenda i Drnek, Stary Rynek 43 oraz w firmie Karol Tomasek, Pocztowa 9.

Chore kobiety otrzymują przez użycie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** lekkie wypróżnienie, przyczem połączone to jest nieraz z nadzwyczaj dobroczynnem działaniem na chore organy. Autorzy klasycznych dzieł o chorobach kobiecych twierdzą, iż pomyślne działanie wody **Franciszka Józefa** potwierdzają rezultaty ich badań. Żądać w apt. nw 4762

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Konsulat Republiki Czeskosłowackiej w Poznaniu** podaje do wiadomości, że w dniu święta narodowego czeskosłowackiego, t. j. w poniedziałek, dnia 28-go października, biura konsulatu będą nieczynne.

— * **Z okazji święta narodowego czeskosłowackiego** przyjmuje konsul czeskosłowacki, inż. Zdenko Matousek o godz. 17 w konsulacie przy pl. Sapieżyńskim 8 kolonję czeskosłowacką oraz wszystkich przyjaciół i sympatyków narodu czeskosłowackiego. Zaproszenia wysyłane nie będą.

— * **Związek Oficerów Rezerwy Rzeczypospolitej Polskiej** ogłasza: Staraniem Wojewódzkiego Komitetu W. F. i P. W. i Dowództwa Okręgu Korpusu nr VII odbędą się w dniach 2 i 3 listopada br. okręgowe zawody strzeleckie P. W. na strzelnicy garnizonowej za Bramą Warszawską w Poznaniu. W programie zawodów strzelanie jednostkowe broni krótkiej (pistolet, rewolwer, dowolne) dla oficerów rezerwy o nagrodę Z. O. R. Zgłoszenia przyjmuje sekretarjat Z. O. R., ul. 27 Grudnia 19 I p., tel. 33-09, gdzie znajduje się szczegółowy program i regulamin zawodów.

— * **Zabawa przemysłowców łazarskich.** Tow. Przemysłowców — św. Łazarz urządza zabawę jesienną, która odbędzie się w sobotę, dnia 26 października w salach Ogrodu Zoologicznego z wielce urozmaiconym programem. Początek o godz. 19.

— * **Zabawa jesienna K. P. H. I. Drużyny Wilków Morskich** odbędzie się w niedzielę, dnia 3 listopada rb. w sali Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1. Dochód przeznacza się na przystań dla drużyny, niezbędną dla przechowania żeglarskiego sprzętu ćwiczebnego. Życzliwych idei harcerstwa morskiego uprasza się o poparcie. Zaproszenia odebrać można u wiceprezesa p. J. Smolińskiego, Zakład Fryzjerski, ul. Wodna 24.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Iluminację gmachu „Esplanady"** w dniu jubileuszu żarówki wykonała Elektrownia Miejska, a nie Philips, jak mylnie donoszono.

— * **O pomoc dla biednych dzieci na Śródce.** Przy szkołach śródeckich utworzyła się pod protektoratem ks. prob. Kucharskiego Szkolna Rada Opiekuńcza, mająca zadanie pomagać materjalnie sierotom i biednym dzieciom, których na Śródce jest wiele. Dzieci te trzeba nietylko dożywiać w szkole, lecz także zaopatrywać na zimę w ciepłą odzież i obuwie. Rada Opiekuńcza zwraca się do zamożniejszych obywateli z gorącym apelem, by wspierając ją materjalnie, umożliwili jej spełnienie zbożnego zadania, jakiem jest opieka i pomoc dla sierot i biednych dzieci. — W skład Rady Opiekuńczej wchodzą obywatele tej dzielnicy z p. Zerbową i p. rektorem Trynką na czele oraz grono nauczycielskie. Zarząd ściślejszy tworzą: rektor p. Dąbrowski, przewodniczący; kierowniczka szkoły p. Kałamajska, wiceprzewodnicząca; nauczyciel p. Muszyński, sekretarz.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Przyczyna pożaru w Miękowie.** — Współwłaścicielka posiadłości w Miękowie, p. Marja Kozakówna przesyła nam sprostowanie notatki p. t. „Fala ognia", donosząc, że pożar nie powstał przez nie-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Coraz prędzej".
Aurora: „Córka Zory".
Bajka: „Tułaczka księżnej Trubeckiej"
Casino: „Tułaczka księżnej Trubeckiej".
Colosseum: „Cesarskie klejnoty".
Corso: „Przed bitwą".
Edison: „Czerwona tancerka".
Kapitol: „Miss Cavell".
Metropolis: „Księżniczka cyrkówka".
Odeon: „Król karnawału".
Polonja, Górczyn: „Kochanka oficera ochrany".
Renaissance: „Piętnaście minut strachu".
Słońce: „Miłość księcia Sergjusza".
Stylowe: „Na froncie nic nowego".
Wilsona: „Don Juan — Lucrecia Borgia".

ostrożność domowników, lecz został wzniecony zbrodniczą ręką i to prawdopodobnie przez osobnika w szarym kapeluszu i płaszczu, którego zauważyła gospodyni Pawlakowa z Miękowa, przechodząc krótko przed pożarem drogą obok spalonego gospodarstwa. Posterunek Policji w Owińskach jest o powyższem powiadomiony. Szkody wynoszą przeszło 50 000 zł, a inwentarz żywy i martwy oraz sprzęty domowe nie były ubezpieczone.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** Z mieszkania p. Laby Hermana przy ul. Szewskiej nr 10 skradziono ubranie gabardynowe, czarny damski płaszcz i 2 zegarki. — Z mieszkania pani Weyman Franciszki przy ul. Słowackiego 34 skradziono dwa płaszcze męskie. — P. Duszyńskiemu Mieczysławowi, zam. przy ul. Mickiewicza 17, skradziono portfel, zawierający 30 zł. — Do warsztatu kowalskiego p. Władysława Szlapki przy ul. Górczyńskiej 43, włamali się złodzieje i skradli rower męski i narzędzia kowalskie. — P. Luchtowi Edwardowi z Sapowic pow. poznański skradziono z wozu, pozostawionego przy ul. Marszałka Focha, 1 500 papierosów i 20 funtów smalcu — Przy ul. Marji Magdaleny nr. 3 włamano się do kliniki chorób dziecięcych, lecz nic nie skradziono; złoczyńcy zostali prawdopodobnie spłoszeni. — P. Piechowiakowi Stefanowi, zam. przy ul. Poznańskiej 46-48, skradziono rower wart. 180 zł. — Również rower skradziono p. Sobczakowi Feliksowi, zam. przy ul Staszica 19. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Koń spłoszył się** w Ostrowie u zbiegu ulic Wrocławskiej i Kolejowej i wpadł na przechodzącego przez jezdnię Juljana Figara. Nieszczęśliwy przechodzień dostał się z pod kopyt końskich pod koła wozu, dziwnym jednak zbiegiem okoliczności odniósł niegroźne obrażenia głowy i pleców. Samochodem, który koniowi strachu napędził, odwieziono Figara do lecznicy powiatowej. (n.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Z Rolnika.) W niedzielę, 20 bm. na sali Hotelu Europejskiego odbyło się walne zgromadzenie „Rolnika", które zagaił p. Kostencki z Nidomia Wybrano przewodniczącym walnego zebrania p. Kostenckiego, sekretarzem p. Antoniego Śmieleckiego. P. Kostencki wygłosił sprawozdanie z działalności „Rolnika". Do rady nadzorczej wybrano ponownie pp. Bolesława Kasprowicza z Gniezna, Jana Priebego z Wełnicy, Edwarda Pilarskiego z Chwałkówka i M. Woźniaka z Goczałkowa. Dyrektor „Rolnika" p Henkel w swym referacie wskazał na rozwój spółdzielni. Obrót w czasie od 1 lipca 1928 r. do 30 czerwca 1929 wynosił zł 28 749 389,54. Zyski wynoszą na czysto 20 175 zł. Członków liczy spółdzielnia 307 z 452 udziałami. Po udzieleniu pokwitowania przewodniczący zamknął zebranie.

— (Z Związku Oficerów Rez.) Dnia 20 bm. odbyło się walne zebranie Zw. Oficerów Rezerwy. Zebranie zagaił wiceprezes, p. sędzia Sowa, poczem złożył sprawozdanie z działalności Koła. Uchwalono mianować członkiem honorowym p. Edwarda Grabskiego oraz złożyć mu piśmienne podziękowanie za 3-letnią pracę w charakterze prezesa. Następnie wybrano prezesem p. sędziego Sowę, wiceprezesem p. Z. Sowińskiego, sekretarzem p. Kujawskiego, skarbnikiem p. B. Kropidłowskiego. (br.)

— * **Trzemeszno.** (Kradzież w kościele.) W czasie odbywającej się w mieście naszem misji skorzystali z tłumnego zbierania się wiernych w kościele złodzieje i skradli p. N., urzędniczce pocztowej, torebkę z zawartością 450 zł. Policja wszczęła energiczne śledztwo. (sb.)

— * **Września.** (Z L. O. P. P.) Tutejsza organizacja L. O. P. P. urządziła w dniach od 6—13 bm. wielce urozmaicony tydzień. Na rzecz bowiem L. O. P. P. urządzono publiczną kwestę, koncert w rynku, wykłady publiczne z dziedziny lotnictwa i niebezpieczeństwa z przyszłej wojny gazowej, pokaz publiczny używania masek gazowych itd W niedzielę, 13 bm. trzy samoloty bombardowały miasto gazami, a wojsko odpierało ten atak. Udział w tej akcji brała straż pożarna, pokazując ratownictwo ludzi z płonących budynków. Całość imprezy L. O. P. P była nadzwyczaj zajmująca i zgromadziła ogromne rzesze widzów.

— (Klub tennisowy.) Celem powiększenia swych funduszów na korty tennisowe urządził klub zabawę taneczną; niezadługo zaś odegra sztukę teatralną pod tyt.: „Małżeństwo Loli". (y.)

— * **Ostrów.** (Wieczór ku czci św. Teresy.) Stow. Młodych Polek „Jutrzenka" urządziło na sali Domu Katolickiego uroczysty obchód Patronki swej św. Teresy Estrada tonęła w powodzi zieleni i kwiatów. Uroczystość zagaił ks. prob. Zamysłowski. Następnie młode druhny odśpiewały na głosy pieśń o św Teresce, a druhna Maryla Kozalówna wygłosiła deklamację Przemówienie o życiu św Tereski wygłosił ks. prob. Zamysłowski Przemówienia słuchano z głębokiem zainteresowaniem W dalszym ciągu uroczystości wykonano dwa piękne obrazki sceniczne, oparte na tle życia św Tereski Zakończono podniosły wieczór odśpiewaniem „Hymnu Katolickiego".

— (Obchód Papieski.) Staraniem Ligi Kat. odbędzie się tutaj w niedzielę 27 bm wielki obchód papieski Kaznodzieją w czasie uroczystego nabożeństwa będzie ks. radca Durzyński z Poznania, mówcą na akademji p. mec. W. Jankowski. Projektuje się również wielki pochód organizacyj katolickich i iluminację.

— (Próbny atak gazowy.) W niedzielę w południe urządzono u nas próbny atak gazowy na Rynku i ul. Kolejowej Z powodu niepogody zapowiedziany lot nie mógł się odbyć Pokazy walki gazowej natomiast udały się. (n)

— * **Śmigiel.** (Osobiste.) Srebrne gody obchodzą dnia 22 bm. znani w mieście naszem i okolicy pp Maksymiljanostwo Stachowiakowie, zamieszkali przy ulicy Jagiellońskiej. Jubilat jest z zawodu drogerzystą i posiada drogerję oraz skład kolonjalny Znany jest również jako działacz społeczny; od szeregu lat jest członkiem magistratu oraz rady parafjalnej; poza tem piastuje urząd prezesa Tow Przemysłowców, naczelnika pow Straży Pożarnej, członka rady nadzorczej Banku Ludowego oraz jest członkiem innych organizacyj.

— (Pomnik Serca Jez.) Poświęcenie figury Serca Jezusowego w Wilkowie Polskiem pow śmigielski odbyło się dnia 13 bm. Aktu poświęcenia dokonał tamt proboszcz ks. dr Ściesiński Ofiarodawcą figury był parafjanin p Młynarek

— (Czytelnia.) Za inicjatywą tut. Pow Komitetu oraz Podmiejskiego Komitetu T. C. L. założono w mieście publiczną czytelnię. T. C L otrzymało na ten cel lokal w ratuszu. Napłynęły od obywatelstwa dary w sprzętach potrzebnych oraz książkach, tak iż czytelnię już można było udostępnić publiczności. We wtorek 15-go bm wieczorem zebrali się w tym lokalu przedstawiciele władz i duchowieństwa oraz goście. Jako prezes Pow Kom T. C. L. p. insp. Kocot przemówił w podniosłych słowach, podkreślając znaczenie oświatowe czytelni. Ks. prob Nowak dokonał następnie po krótkiem przemówieniu aktu poświęcenia pożytecznej placówki. (śl)

— * **Czarnków.** (Kradzieże.) W tych dniach włamali się nieznani złoczyńcy do restauracji p. Maksymiljana Sowy w Rosku i skradli wódki wartości kilkudziesięciu złotych. W Margoninie skradziono rower męski, własność p. Mendelskiego. W dochodzeniach okazało się, iż kradzieży dopuścił się Wincenty Kucik, którego odstawiono do więzienia sądowego w Margoninie. (k.)

— * **Strzelno.** (P. W i W. F.) W niedzielę 13 bm na sali p. Piątkowskiego odbyło się przedstawienie teatralne urządzone staraniem Pow Kom. P W i W. F Dochód przeznaczono na cele Powiat. Kom. P. W i W. F. Zespół amatorski Pow. Kom. z p. Władysławem Trzeckim na czele odegrał bardzo wesołą komedję w 3 aktach p. St. Turskiego p. t. „Czar munduru czyli ordynans w zalotach". — Przedstawienie dzięki dobrej grze amatorów wypadło udatnie.

— (Z klubu kręglarzy „8".) Klub urządził na dwutorowej kręgielni p. Piątkowskiego kulanie o wartościowe premje dla członków i sympatyków. Kulanie odbywa się codziennie od godz. 7—10, w niedzielę zaś od 2—10 wiecz. (mc)

— * **Żnin.** (L. O. P. P.) W rozmaitych wioskach powiatu założono Koła L. O. P. P. W Gorzycach wybrano zarząd w następującym składzie: Pietras Antoni I — prezes; Stefan Bogucki — sekretarz; Pietras Antoni II — skarbnik; Wincenty Kluczyński z Dochanowa i Józef Bocian z Sulinowa jako ławnicy. W Chomiąży Szlacheckiej zostali wybrani pp.: Sołtys Skarbiński — prezes; nauczyciel Michał Adamski — sekretarz; Ignacy Zabłocki z Lasków Wielkich — skarbnik; Kusz, sołtys z Drewna i Michał Gaura, sołtys z Obudna gm., ławnicy.

W Dziewierzewie wybrano zarząd następujący: prezes — Zwolenkiewicz; sekretarz — Józef Dymała; skarbnik — Jan Pituła; ławnicy — Kubolewski, sołtys z Miastowic i Różnowski, sołtys z Żarczyna

W Gąsawie wchodzą w skład zarządu pp.: burmistrz Zamroźny — jako prezes; sołtys Wierzchosławski z Marcinkowa Górnego — jako sekretarz; sołtys Wyppich z Szelejewa — jako skarbnik; sołtys Płocki z Oćwieki i zast. sołtysa Woźniak z Marcinkowa Górnego — jako ławnicy

— (Złota moneta.) Złotą monetę z czasów panowania króla Władysława IV znalazł podczas orania na polu p Jan Łukomski, rolnik z Dochanowa.

— (Opieka nad matką i dzieckiem.) W Stacji Opieki nad matką i dzieckiem, uruchomionej na początku roku 1927, mieści się obecnie 200 niemowląt. Na stacji pracują lekarz powiatowy p dr. Durzyński i pielęgniarka p. B. Dowierzanka, która odwiedza także niemowlęta po mieszkaniach.

— (Zgon.) W ubiegły piątek zmarła w Inowrocławiu żona nauczyciela p. Dykierta J. z Kaczkowa — Pelagja z Kubiaków Dykiertowa w 37 roku życia. Zmarła była założycielką i patronką Stowarzyszenia Młodych Polek w Kaczkowie. (kż.)

— * **Ujście.** (Akademja Pułaskiego.) — W piątek odbyła się w tutejszej szkole katolickiej akademja. Obszerny referat o Pułaskim wygłosił kier szkoły p. Leon Grusa. Dzieci szkolne wygłosiły kilka deklamacyj oraz wykonały piękne śpiewy na głosy.

— (Tydzień Dziecka.) Przed kilku dniami ukończono tutaj „Tydzień Dziecka". Referaty na temat dziecka i t. p. wygłaszał kierownik szkoły p. Gruss. — Urządzono zbiórki, sprzedawano oznaki, ulotki, nalepki i zebrano z tego ogółem 45,98 zł. — Nie wiele!

— (Pokaz gazowy.) Z okazji Tygodnia L. O. P P odbył się tutaj w ubiegłą niedzielę po nabożeństwie pokaz gazowy. — Po południu o godzinie 4 odbył się w sali pań Stroińskich odczyt o gazach trujących, który wygłosił p. Marceli Kowalski z Chodzieży.

— (Z Kółka Rolniczego.) W niedzielę odbyło się w salce p. Grusa zebranie Kółka Rolniczego Mirosław - Ujście Prezes przedstawił pismo Izby Rolniczej, dotyczące układów o małym ruchu granicznym i wzywające Kółko do przedstawienia swych postulatów Zgłoszono wniosek, aby przejście graniczne było otwarte przez cały dzień, aby świadectwa były wystawiane tylko w języku urzędowym, gdyż Niemcy też tylko je po niemiecku wystawiają, aby odpowiednio obniżono opłaty za przepustki gospodarcze, za które pobiera się 4 zł Omawiano jeszcze sprawę wyborów do sejmiku powiatowego i sprawę pożyczek zbożowych. (um)

Z POMORZA

— * **Brodnica.** (Pożar tartaków.) W nocy 18 bm. wybuchł w Michałowie w tartakach firmy Bracia Powałowscy groźny pożar, który objął ogromną szopę, gdzie mieściły się wielkie zapasy drzewa tartego i desek podłogowych, przygotowanych na wywóz. Szopa wraz z całym zapasem drzewa spłonęła doszczętnie, mimo wytężonej akcji ratowniczej straży pożarnej i wojska. Straty są wielkie. — Spalony objekt wraz z zawartością ubezpieczony był na łączną sumę 55 000 zł która tylko w części szkodę pokryje. Przyczyny pożaru dotąd nie ustalono. (x.)

SPORT

Boks

Mecz Poznań — Praga wzbudzający ogromne zainteresowanie w szerokich kołach sportowych naszego miasta i Wielkopolski odbędzie się ostatecznie 3 listopada o godz. 12 w sali kina „Słońce". Czesi przyjeżdżają w swym najlepszym składzie przyczem specjalne zaciekawienie budzi spotkanie dwóch znakomitych pięściarzy Arskiego i Nekolnyego, walka poniekąd o tytuł najlepszego boksera słowiańskiego.

„Warta" — „Teutonia". Atrakcyjne to spotkanie międzyklubowe odbędzie się 17 listopada prawdopodobnie w sali kina „Słońce". „Teutonia" należy do czołowych zespołów pięściarskich Berlina.

Sprzęt treningowy do hali po Centr. Szkole nabył P. O. Z. B. dzięki czemu nasi pięściarze będą mogli prowadzić normalną zaprawę, a jest ona potrzebna, bowiem czeka ich szereg bardzo ważnych spotkań, gdyż sezon zapowiada się ciekawie.

Spotkania międzyokręgowe. Z Łodzią zmierzy się Poznań w listopadzie, przyczem terminu jeszcze nie ustalono, natomiast z Warszawą dzień jest już sprecyzowany, a mianowicie 6 stycznia r. p. w stolicy.

Pływanie

Roczne walne zebranie Pozn. Okr. Zw. Pływackiego odbędzie się w niedzielę o godz. 10 u p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej z następującym porządkiem obrad: 1. sprawozdanie listy delegatów; 2. zagajenie; 3. odczytanie protokółu; 4. wybór przewodniczącego i dwóch ławników; 5. sprawozdanie ustępującego zarządu; 6. sprawozdanie komisji rewizyjnej; 7. dyskusja; 8. udzielenie absolutorjum; 9. wybór nowego zarządu; a) prezesa, b) skarbnika, c) sekretarza, d) wiceprezesa, e) gospodarza, f) trzech ławników; 10. wybór komisji rewizyjnej; 11. wybór komisji sportowej; 12. wnioski; 13. wolne głosy i 14. zakończenie. (wz)

Dla pływaków zamieszkałych w Warszawie PZP zamierza zorganizować w grudniu specjalny kurs w krytej pływalni kasy chorych przy ul. Wolskiej. Sprowadzony zostanie specjalny trener, który czuwać będzie nad formą czołowych zawodników. Podobny kurs urządzony zostanie prawdopodobnie w Krakowie (pływalnia YMCA). Oprócz tego PZP nosi się z zamiarem wykorzystania nowoodbudowanej pływalni w Siemianowicach na G. Śląsku, posiadającej najodpowiedniejsze wymiary do treningów i zawodów.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **N. N.** Podatek należy płacić, o ile uposażenie wynosi ponad 2 500 zł rocznie. — Ciągnienie loterji P. W. K zostało znowu odroczone do 28 bm. (K.)

— **Lew — Muza.** 7 czerwca. (K.)

— **P. M. Kuchowiczowa.** Tow. „Pielgrzym", Poznań, ul. św Józefa 5. (K.)

— **P .W. Głowacki, Szamocin.** Przed wojną blisko 70 miljonów, obecnie około 65 miljonów. (K.)

— **J. S. Poznań.** Utrzymanie mieszkania w stanie takim, aby nadawało się do celów, dla których je wynajęto, jest obowiązkiem, nałożonym na najmodawcę przez art. 536 kodeksu cywilnego. Sądzimy, że spór na tem tle należy do kompetencyj Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu. Nie możemy przesądzać, czy będzie skuteczny sposób, jakiego Pani zamierza użyć, aby w sprawie tej dojść do ładu. (K.)

— **Stokrotka, Poznań.** Nam trudno to rozstrzygnąć. Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)

— **Czesława 13.** Fabryki magli zarobkowych: Józef Alfred Szantenbach w Warszawie, ul. Drewniana 12 i Jan Pasternak, Sędziszów w wojew. krakowskiem. (K.)

— **P. W. Szymański, Ostrów.** Radzimy zamówić przez miejscową księgarnię. (K.)

— **P. Ludwik M., Poznań.** Radzimy nie zajmować się takiemi sprawami. Zjawiska podobne polegają zwykle na zręcznych oszustwach. (K.)

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Bal maskowy". W czwartek stale wyprzedana, atrakcyjna operetka „Hrabina Marica" z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Leszczyński. W piątek pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Hrabina" z pp. Bojar-Przemieniecką, Fedyczkowską, dr. Roesslerówną, Drabikiem, Sendeckim, Urbanowiczem i Wawrzynieckim W sobotę gościnny występ Józefa Wolińskiego w operze „Blanchefleur".

Na przedstawieniu popołudniowem w niedzielę, 27 bm., ukaże się wielka opera „Żydówka" po cenach zniżonych.

W Teatrach miejskich obowiązują niskie ceny przedwystawowe.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś arcykomiczna krotochwila W. Rapackiego „W czepku urodzony". Jutro premjera krakowskiej komedji konkursowej Adolfa Nowaczyńskiego „Wiosna narodów", którą pieczołowicie przygotowała p. Wysocka; nową piękną wystawę dał p. St Jarocki Obsadę stanowią pp. Biesiadecka, Bracka, Królikowska, Młodziejowska, Sachnowska, Biesiadecki, Bracki, Chmielewski, Czajkowski, Godlewski, Komornicki, Kostrzeński, Kordowski, Kwaskowski, Łuczak, Noskowski, Nowacki, Piotrowski, Przystański, Rodziewicz, Szczerbowski, Tosik Dzisiejsza próba generalna odbędzie się pod kierunkiem autora, który obecny będzie na premjerze.

— * **Z Teatru Nowego.** Mieczysław Frenkiel, senjor artystów polskich i znak. artysta Teatru Narodowego K. Justian, gościć będą w Poznaniu jeszcze tylko ostatnie trzy wieczory, grając dziś, w środę świetną komedję J Blizińskiego p. tyt. „Pan Damazy". W czwartek ujrzymy znakomitych naszych gości po raz ostatni w komedji Blizińskiego p. t. „Pan Damazy".

W piątek ostatni gościnny występ mistrza Mieczysława Frenkla i K. Justiana w świetnej komedji Bałuckiego p. t. „Grube ryby", w której rola Wistowskiego jest prawdziwem arcydziełem sztuki aktorskiej.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Bal maskowy", opera Verdiego.
Czwartek, 24 10. „Hrabina Marica" operetka Kalmana.
Piątek, 25. 10. „Hrabina", opera Moniuszki
Sobota, 26. 10. „Blanchefleur". opera Kienzla. Gościnny występ Józefa Wolińskiego.
Niedziela, 27 10. o godz. 15 „Żydówka", opera Halevy'ego Ceny zniżone.
Niedziela, 27 10 wieczorem „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Poniedziałek, 28 10 „Zemsta nietoperza", opera komiczna Straussa.
Wtorek, 29 10. „Pan Twardowski", balet Różyckiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul 27 Grudnia
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „W czepku urodzony".
Czwartek, 24. 10. „Wiosna narodów". (Premjera).
Piątek, 25. 10. „Wiosna narodów".
Sobota, 26 10. „Wiosna narodów".
Niedziela, 27. 10. o godz 15 „W czepku urodzony". (Ceny zniżone.)
Niedziela, 27. 10. wiecz. „Wiosna narodów".
Poniedziałek, 28 10. „Spazmy modne".
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan Damazy" — gościnny występ Frenkla i Justiana.
Czwartek, 24 10. „Pan Damazy" (po raz ostatni.) Gościnny występ M. Frenkla i K. Justiana.
Piątek, 25 10. „Grube ryby", ostatni gościnny występ M. Frenkla i K. Justiana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR OBJAZDOWY
„Sprawa Jakubowskiego"
Środa, 23. 10. — Szamotuły.
Czwartek, 24. 10. — Wronki.
Piątek, 25. 10. — Oborniki.
Sobota, 26. 10. — Rogoźno.
Niedziela, 27. 10. — Czarnków.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

KOMEDJA, KTÓREJ BOHATEREM JEST OGÓŁ

(Przed jutrzejszą: „Wiosną narodów")

„Wiosna narodów" jest komedją polityczną nie tylko dla tego, że za temat sobie bierze historyczno-polityczne zdarzenie: pseudo-rewolucję, „une revolution imaginaire", jaką to rewolucją naogół był słynny rok 1848. Komedją polityczną jest ta przezabawna historja Nowaczyńskiego i przez polityczny zmysł autora — i znowu nie o zmyśle publicystycznym tu mowa, bo niechżeby ręka Boska broniła, by publicystycznym trybem pisać dzieło sceniczne: politycznym zmysłem nazywam tu zmysł, wzięty w tym sensie, na który już Platon i Arystoteles zwracali uwagę, mówiąc że człowiek jest „zwierzęciem politycznem" czyli społecznem, determinacyjnie stworzonem na współżycie w masie, w zbiorowisku, w organizacji, w plemieniu, w narodzie.

Nowaczyński, jak żaden inny z naszych pisarzy dramatycznych ma to olbrzymie czucie nietylko jednostki, ale i gromady, masy etnicznej, narodu. „Car samozwaniec" to w pierwszym rzędzie przeciwstawienie dramatycznej masy narodowej polskiej masie narodowej rosyjskiej. Fryderyk Wielki, to i człowiek sam w sobie zakończony, ale i funkcja konieczności plemienia pruskiego. „Djabeł Stadnicki", to reprezentant całej rasy oligarchicznej. „Cyganerja warszawska", to znowu gromada, w której nikt indywidualnie nie jest bohaterem, tylko dopiero ona cała, wzięta en bloc. „Pułaski w Ameryce" — to znowu kontrast dwóch plemion. We wszystkich jego utworach akcja napiera ławą ludzką. Wyrwany z niej pojedyńczy człowwiek nie jest nigdy swoją własną pełnią — dopiero staje się nią, gdy jest uzupełniony wielością pokrewnych typów. Ludzie utworów Nowaczyńskiego rosną leśną zasadą. Tem też Nowaczyński jest w teatrze, czem był Reymont w powieści.

I nie inaczej jest w „Wiośnie narodów".

Nie poszczególna figura ta czy owa, choćby najczęściej z pośród innych pokazująca się na scenie, jest tu osią zainteresowania, lecz całe społeczeństwo, Kraków 1848.

Społeczeństwo określonej epoki, określonego nastroju historycznego, więc w danym razie ten stan umysłów, któryby można nazwać politycznym biedermeyerem dziejów. Romantyzm haseł nie znajdujący sobie ujścia w odpowiednich czynach. Przewaga gestu czy pozy nad rzeczywistością. Leciusieńkie samozakłamanie się. „Dziewica orleańska" Szyllera jako szczyt rewolucjonizmu. Srogie miny. Długie karbonaryjskie brody. Wspomnienie ojców, napoleońskich wiarusów i niemoc uświadomienia sobe, że synowie tych ojców są już idealnymi bourgeois, stworzonymi do łóżka i szlafmycy. Siedmnaście lat tylko upłynęło od bohaterstw polskich 1831 roku, a już w kościach pacyfizm. Tylko głowy jeszcze pełne wyobraźni o walce, o armatach, o Somosierrach. To co siedzi w kościach silniejsze się okazuje od szumu wyobraźni. Dopóki rewolucja w imaginacji — wszyscy waleczni. Gdy trzeba naprawdę wziąć się do roboty wojennej — wykazuje się zupełna niemoc.

Ten to znakomicie pod względem historjoznawczym przestudjowany moment psychologiczny ukazuje Nowaczyński w rozlewie kilkudziesięciu typów, w całej różnorodności figur, warstw, pokoleń. Gdyby nic innego „Wiośnie narodów" nie udało się, jak tylko zwycięsko pokonać tę fenomenalną trudność prowadzenia akcji zbiorowiskiem ludzkiem, to już komedję uważać byśmy musieli za majstersztyk. A przecież nie ten tylko popis mamy w „Wiośnie".

Jest tu jeszcze świetny kontrapunkt. Rozłożenie tego orkiestralnego dźwięku na kilkadziesiąt instrumentów. A ta masa, nie przestając być masą, mieni się odmiennościami każdej poszczególnej figury. Przekomiczni są razem wzięci, a każdy zosobna znowu swoim odrębnym humorem ucieszny, każdy na innej zasadzie zabawności zbudowany. Nie chce się wprost wierzyć, że jeden autor tyle ze siebie światów humoru mógł wydobyć. Jakby i Dickens i Mark Twain i Prus nasz i Lam spółkę komandytową komiki założyli.

A przecież na komice nie kończy się wartość „Wiosny narodów". Nie wchodząc już nawet w benedyktyński trud studjów, bo to zawsze do obowiązków pisarza należeć powinno, choć tak rzadko należy — ale to bystre, poprzez śmiech przezierające mądre spojrzenie na istotę rzeczy, ta zrównoważona ocena wartości historycznej — i, last but non least, ta nuteczka liryki, to jakby nieco zawstydzone serce, które popod humorystykę bije.

Tęgie dzieło. Rzetelna sztuka. Poprostu mówiąc: Nowaczyński.

Adam Grzymała-Siedlecki.

„PRO MEMORIA"

P. Antoni Urbański, który wydał już trzy prace, poświęcone naszym rozgromionym dworom kresowym, a mianowicie: 1) „Z czarnego szlaku i tamtych rubieży", 2) „Podzwonne na zgliszczach Litwy i Rusi", 3) „Memento kresowe" — wystąpił ostatnio z czwartym tomem, zatytułowanym „Pro memoria", który treścią, sposobem opracowania i szatą zewnętrzną dostraja się do poprzednich, omówionych już w Dziale Kultury i Sztuki. Ministerstwo W. R. i O. P. udzieliło na to wydawnictwo częściowego zasiłku, komitet wydawniczy dworów polskich i kościołów na południowo-wschodnich kresach Rzeczypospolitej dostarczył niektórych fotografij i materjałów do opisu, a Józef Weyssenhoff napisał przedmowę w formie listu do autora.

Trudno dodać coś więcej do słów wielkiego pisarza i znakomitego znawcy życia ziemiaństwa kresowego. „Zgarniasz — pisze Weyssenhoff — szczątki ogromnego rozrostu polskiego życia na Kresach Wschodnich; odtwarzasz wizerunki tkwiące jeszcze w żałosnych rupieciach, pozostałych w ręku wypędzonych ze swych siedzib, ograbionych i skazanych na niezasłużoną nędzę tęgich pracowników polskich. Chwalebna ta praca ma nietylko wartość sentymentu. Jest szeroką inwentaryzacją zabytków przeszłości dla dziejów naszych tak bujnych w tej części kraju — a bodajby miała i wartość praktyczną. Może Bóg sprawiedliwy dopuści powrotu wygnańców, a wtedy zestawiona galerja cieniów będzie drogocenną wskazówką wznowienia życia realnego z dobrą i piękną tradycją".

„Pro Memoria" przynosi jako dopełnienie seryj poprzednich szkice o 75 pałacach i dworach przeważnie z Podola, Wołynia i Ukrainy, w drobnej części również z Litwy, Mińszczyzny, Inflant polskich i Kurlandji. 165 ilustracyj stanowi nietylko dopełnienie tekstu, ale materjał konieczny i o takiej samej co treść wartości. Niestety nie wszystkie z tych ilustracyj zostały pod względem graficznym odpowiednio wykonane; niektóre wypadły niewyraźnie i mglisto i dla tego nie dają wyobrażenia istotnego o przedstawianych przedmiotach.

Prócz wielkiej pracy włożonej w zebranie tylu hsitorycznych i opisowych danych na podniesienie zasługuje gorący sentyment autora do stron kresowych i ich tak bogatej tradycji oraz zrozumienie i odczucie roli żywiołu polskiego w tamtych stronach. „Nie zapomnimy domów naszych — kończy swój wstęp Urbański — jeno czasem westchniemy i powiemy: nas już tam niema... kto tam teraz leczy, uczy, wspiera, pracuje, mówi o Bogu?..."

Poznań.

Dr. T. Silnicki.

KSIĄŻKI NADESŁANE

R. Berkeley: „O świcie". Powieść o miss Carell. Tow. Wydawn. „Rój", Warszawa 1929 r.

Jan Newada: „Pomyłki Józefa Zborowskiego". Tow. Wydawn. „Rój", Warszawa 1929 r.

Jarosław Hasek: „Szwejk na tyłach". Tow. Wydawn. „Rój", Warszawa 1929 r.

Karim Michaelis: „Gunhild". Tow. Wydawnicze „Rój", Warszawa 1929 r.

St. Herakljusz Lubomirski: „Piram i Tyzbe" wydał R. Pollak. Poznań 1929. — Księgarnia św. Wojciecha.

M. Rudnicki: „Szeląg i Grochowe Łąki w Poznaniu wraz z dodatkiem o Wildzie". Poznań 1929. Nakł Instytutu Zachodniosłowiańskiego przy Uniwersytecie Poznańskim.

O. Henry: „830 dolarów" — Nowelle. **Tow. Wydawn. „Rój", Warszawa 1929 r.**

ŻYCIE KULTURALNE

TEATR POLSKI W PARYŻU

Paryż, 15 października.

„Ślubami panieńskiemi" Fredry rozpoczął swój nowy sezon nasz teatr polski, który od sześciu lat istnieje, dzięki Towarzystwu Miłośników Sceny Polskiej. Towarzystwo to, które skupia przeważnie amatorów ze sfer robotniczych, ma trzy sekcje: dramatyczną, taneczną i chórową. Dyrygentem chóru jest instruktor oświatowy przy naszej ambasadzie, prof. Jan Fiszer; chór zyskał swemi występami poważne uznanie także u francuskich słuchaczy, podobnie balet, kultywujący tańce narodowe. Ambasada przyznała też teatrowi pewną subwencję, a mimo jej niedużej wysokości, teatr w sezonie ubiegłym nie przyniósł deficytów, co również świadczy o nim dodatnio.

Obecnie bawi w Paryżu grupka b. artystów różnych scen polskich, więc Towarzystwo poprosiło ich o współudział w przedstawieniach. Pierwszem były właśnie „Śluby panieńskie" w reżyserji p. Bendy, który grał Gustawa, oraz pp. Michałowskiej, Nowakowskiej, Horskiej i pp. Brodzińskiego, Zdzitowieckiego i Andrzejewskiego. Poza nimi w zespole na sezon 1929—30 znajdują się pp. Zenon Choroszczo, Jan Kucharski, Tadeusz Żeromski i p. Conti-Kozikowski, oraz z pań pp.: Halina Bruczówna, Helena Grossówna, Zofja Szreniawa i Marja Zarembianka.

Przewidywane są też występy gościnne wybitnych aktorów polskich. Teatr polski będzie urządzał przedstawienia na prowincji, w miejscach gdzie Polacy są liczniej zgrupowani. W Paryżu odbywać się będą przedstawienia w salle des Ingenieurs Civils przy rue Blanche nr. 19. Na „Ślubach", prezes Tow. Miłośników powitał przemówieniem przedstawicieli ambasady i konsulatu, oraz artystów, w których imieniu odpowiadał p. Benda. Można się spodziewać, że i w tym sezonie odda teatr polski niemałe usługi kulturalne osiadłym we Francji Polakom.

W. D.

NAUKA

Wileńskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk odbyło posiedzenie z odczytami: prof. dr. Władysława Lemkowicza n. t. „Hanul, namiestnik wileński (1382-1387), jego ród", prof. dr. Mieczysława Limanowskiego pt.: „Najstarsze Wilno" i komunikatem prof. Lemkowicza o Atlasie historycznym Polski. (nw.)

Krakowska Klinika ginekologiczna znów nie postąpi w budowie naprzód, jak nam stamtąd donoszą. Rząd ciągle zwleka z budową, obecnie odroczono do przyszłego roku część bardzo pilnych robót. Tymczasem stara klinika urąga wymogom hygjeny i jest niesłychanie ciasna, a pomieszczona w budynku, który na ten cel się nigdy nie nadawał. W dodatku od zbudowania kliniki zależy niejako wypełnienie innych koniecznych postulatów Uniwersytetu, ile razy bowiem upomina się senat o inne budynki, otrzymuje odpowiedź, że wprzód nie może być o nich mowy, dopóki klinika ginekologiczna nie będzie wykończona. (kn.)

LITERATURA

Sienkiewicz po czesku. Jedna z firm księgarskich w Pradze podjęła zbiorowego wydania dzieł Sienkiewicza. Dotychczas ukazało się piętnaście tomów, a mianowicie: „Krzyżacy" (I-II), „Za chlebem" (III), „Trylogja" (IV-IX), „Nowele (X), „W pustyni i puszczy" (XI), „Na polu chwały" (XII), „Bartek zwycięzca" (XIII), „Quo vadis?" (XIV) i „Przez stepy" (XV) Bardzo starannego przekładu dokonał Wacław Kredba. Wydanie jest ilustrowane, na dobrym papierze, a mimo to tanie. Wydawcy, chcąc uprzystępnić nabywanie dzieł, wydają je w tygodniowych zeszytach, a więc na raty. Obecnie prenumeratorzy otrzymują w ten sposób „Bez dogmatu". (lo.)

Wśród nowych powieści angielskich. Nasz korespondent londyński (z gr.) donosi nam: John Buchan, znany autor poczytnych powieści wydał nowy utwór p. t. „The courts of the morning", rzecz osnutą na tle fikcyjnej republiki południowo amerykańskiej, A. S. Hutchinson, autor powieści „If winter comes" („Gdy zima nadejdzie" tłumaczonej na język polski), która zdobyła mu ogromną poczytność, wydał nowy utwór p. t. „The uncertain trumpet" („Niepewny hejnał"). Popularna autorka E Barrington, zajęła się postacią Kleopatry w powieści „The loughing queen" („Śmiejąca się królowa"). Rzecz gładko pisana, p. Barrington zna gusta przeciętnych czytelników.

MUZYKA

Uczczenie rocznicy zgonu Chopina. Z Paryża donosi nam nasz korespondent: Kolonja polska w Paryżu, jak corocznie, uczciła 80-tą rocznicę zgonu Chopina Na cmentarzu Pére Lachaise zebrali się licznie Polacy. Przemówił do zgromadzonych przedstawiciel ambasady; wygłoszono wiersz Żuławskiego „Fryderyk Chopin", a p P. Perkowski złożył wieniec od Stowarzyszenia Młodych Muzyków, inicjatora uroczystości.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Echa Wystawy. Czasopismo „Rzeczy Piękne", organ Miejskiego Muzeum Przemysłowego w Krakowie, świetnie przez K. Witkiewicza redagowany poświęciło potrójny numer Powszechnej Wystawie Krajowej. Po artykule p. Kazimierza Witkiewicza o znaczeniu Wystawy idą uwagi p. Tadeusza Seweryna pt.: „Kilimy Bogdana Tretera na P. W K., wykonane w pracowni "Kilim" w Krakowie" P Seweryn podkreśla postęp w dziedzinie artystycznego przemysłu, którego gałęzią jest kilimkarstwo i omawia kilka najcharakterystyczniejszych wzorów Tretera, jak: „Przewrotny", „Kierdele", „Berberysowy", „Ludowy", „Zimę", „Żonaty", „Winogronowy", „Kolczasty" i inne Wykonanie ich jest zasługą p. Alfreda Holendra, kierownika artystycznego pracowni „Kilim". W trzecim i ostatnim artykule p. M. Ziółkowski reasumuje spełnione i niespełnione zamiary Komisji Artystycznej P. W K. Numer jest bogato ilustrowany fotograficznemi zdjęciami różnych malowniczych fragmentów Wystawy. Pięknemu wydawnictwu „Rzeczy Pięknych" przybył cenny albumowy numer, który będzie miłą pamiątką wysiłków sztuki polskiej na Powszechnej Wystawie Krajowej. (kr.)

VARIA

„Oswobodzenie Krakowa". W ostatnim czasie pojawia się cały szereg wydawnictw, które w dziesięciolecie niepodległości utrwalają pamiętne chwile jej odzyskania. Wydawnictwa takie, opracowane z kronikarską ścisłością, są pomnikiem wysiłków i cichych zasług, a w przyszłości staną się materjałem dla historyka tego okresu. Wyszła świeżo z druku książka pt. „Oswobodzenie Krakowa", wydana przez „Związek Uczestników Oswobodzenia Krakowa". Składa się na nią wstęp pióra prezesa Związku, p Henryka Pachońskiego, dalej statut Związku, a wreszcie historja pamiętnych dni, pióra wybitnego historyka dr. Adama Chmiela pt.: „Oswobodzenie Krakowa 31 października 1918 roku" Przedstawiony jest przebieg wypadków na zasadzie materjałów znajdujących się w Archiwum akt dawnych miasta Krakowa. Świetne opracowanie materjału nadaje mu wartość dokumentu historycznego. (tk.)

PISMA NADESŁANE

„Przegląd Współczesny" Nr 90. Treść: Stanisław Thugutt: „Dlaczego jestem ludowcem i demokratą". — Władysław Abraham: „Konkordat włoski a kodyfikacja prawa małżeskiego w Polsce" — Tadeusz Dyboski: „Perspektywy". — Ferdynand Zweig: „Kartelizacja przemysłu polskiego". — Antoni Peretiatkowicz: „Cezaryzm demokratyczny a Konstytucja polska". — Ludwik H. Morstin: „Ecce poeta". — Sun-Jat-Sen: „Kapitalistyczny rozwój Chin". — Rafał Blüth: „Przypuszczalna geneza pomysłu „Rewizora" Gogola". — Przegląd miesięczny: Życie umysłowe zagranicą: „Aldous Huxley" (Zbigniew Grabowski). — Z aktualnych zagadnień: „Kilka uwag o tworzeniu się współczesnego wojska polskiego" (Dr Józef Seruga). — Nowe wydawnictwa: Katalog zbiorów rapperswilskich (R R.) — Z polskiej literatury językoznawczej (Witold Taszycki). — Uwagi: Od Redakcji.

„Tęcza". Tygodnik ilustrowany. Zeszyt 42. Treść: Od Redakcji. — J. Kisielewski: „Uroczystości wileńskie". — K Tymieniecki: „Joachim Lelewel". — W. Hulewicz: „Odzyskanie celi Konrada". — (s): „Emile Antoine Bourdelle". — H. Romerówna: „Trzy kaplice". — S Wasylewski: „Perły Barbary Radziwiłłówny". — W Krygowski: „Pejzaż". — P. Cazin: „Moja Ciotka i ja". — Dr. F. Burdecki: „Poprawiamy obraz ziemi". — A. Z.: „Znasz-li ten kraj, Lubieszów". — B. Sobieska: „Duch odrodzenia". — E. Kozikowski: „Walka o treść". — Światłocienie. — W. N.: „Życie teatralne". — Wśród książek. — Wśród czasopism. — Kronika — Świat wczoraj, dzisiaj, jutro. — Powieść i nowela.: J. Meissner: „Szkoła orląt" — H. Bordeaux: „Miłość ucieka". — Dr. Z. M. Arend: „Praktyczne lekcje języka angielskiego".

„Przegląd Pedagogiczny". Nr. 28. Treść: Rzeczywistość szkolna a „ton i melodja" radosnej szkoły. — M. Babiński: „Szkolnictwo i wychowanie w Japonji". — F. Różycki: „Piaskownica w szkole". — Sz.: „Na drodze postępu". — W S.: „Z życia T. N. S W." — Komunikaty Zarządu Głównego T. N S W — Z życia Koła Warszawskiego T. N. S. W. — Klin.: „Światła i cienie" — Kronika. — P. L.: „Prasa o szkole i nauczycielu". — Nowe książki.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Obrazy nędzy mieszkaniowej

Dwa są źródła klęski mieszkaniowej w Polsce: niezabliźnione ślady wojny z jednej strony, dynamika ruchu ludności z drugiej strony.

Ofiarą wojny padło 1 837 000 budynków; w tej liczbie jest 1 700 000 budynków wiejskich i 140 000 miejskich. Wieś odbudowała się szybciej od miast, podczas bowiem gdy dzisiaj nieodbudowanych budynków wiejskich pozostało zaledwie 12,5 proc., — w miastach nie odbudowano dotąd 46 proc. zniszczonych mieszkań. Inaczej mówiąc, conajmniej 46 procent jednostek rodzinnych pozbawionych zostało dachu nad głową lub też uszczupliło prawa drugich, zabierając im część przeznaczonej dla nich przestrzeni. Oto jedno źródło złego.

Drugiem źródłem klęski mieszkaniowej, jak rzekliśmy, jest naturalny przyrost ludności, który przeciętnie rocznie wynosi 360 000 jednostek. W r. 1923, gdy proces ustalania granic i powrotu wychodźców był już zasadniczo ukończony, Polska liczyła około 28 150 000 mieszkańców; zaś w r. 1928 cyfra ta doszła według przybliżonych, urzędowych obliczeń, do 29 960 000 ludzi. W ciągu 5-ciu lat saldo przyrostu ludnościowego wyniosło więc 1 810 000 ludzi. Oto druga przyczyna ciasnoty mieszkaniowej.

Prawo do dachu nad głową jest przyrodzonem prawem człowieka: niestety — jakże olbrzymie armje w Polsce są prawa tego pozbawione! Cały ogrom klęski mieszkaniowej ilustrują następujące liczby: w miastach na 1 izbę mieszkalną wypada do 4 osób, na wsi liczba ta dochodzi do osób pięciu...

Cyfr, jako tako zbliżonych do rzeczywistości, a obrazujących ilość potrzebnych mieszkań nie mamy. Posługiwać się możemy chwilowo jedynie szacunkami ekspertów. Niestety rzeczoznawcy bardzo znacznie różnią się między sobą w ocenie naszych potrzeb mieszkaniowych: dość powiedzieć, że przypuszczalna ilość mieszkań, potrzebna do przywrócenia normalnego stanu w zakresie mieszkalnictwa, waha się, według ekspertów, między 320 000 a 1 miljonem. Ale chociażby najniższa cyfra obrazuje wystarczająco grozę położenia.

Czy w takich warunkach dziwić się można, że kwestja mieszkaniowa staje się coraz bardziej paląca, że zajmuje ona wszystkie umysły w Polsce, troszczące się już nietylko o dobro gospodarcze, lecz moralne, kulturalne i socjalne społeczeństwa? Czy w takich warunkach konieczność czynów rozumnych i do celu wiodących nie narzuca się z całą stanowczością? Są widoki po temu, że dochodzimy do chwili, w której rozpocznie się akcja budowlana, o której projektach pomówimy następnym razem.

Krótkie informacje gospodarcze

— Wpływy budżetowe francuskie we wrześniu rb. wyniosły 3 368 910 000 franków, przekraczając o 534.041.100 przewidywania budżetowe oraz o 261.583.600 franków wpływy we wrześniu 1928 r.

— Niemiecka produkcja cynku surowego wyniosła we wrześniu br. 8.753 ton, wobec 9.069 ton w sierpniu 1929 r.

— Rzymskie czasopismo „Industria Chimica" zamieszcza wyczerpujący artykuł, poświęcony polskiemu przemysłowi węglowemu, naftowemu, metalowemu, drzewnemu, cukrowemu i chemicznemu, przyczem podaje ściśle liczby, stwierdzające rozwój Polski na każdym kroku.

— Król hiszpański przyjął dymisję gubernatora Banku Hiszpańskiego Vergara i zamianował jako jego następcę p. Figuerasa.

— Hizpańska rada ministrów anulowała umowę istniejącą pomiędzy hiszpańskiem towarzystwem transatlantyckiem a państwem.

— W pierwszem półroczu 1929 wywóz samochodów ze Stanów Zjedn. przewyższył pod względem wartości znajdujący się dotychczas na pierwszem miejscu wywóz bawełny. W pierwszem półroczu 1929 r. wartość wywozu samochodów wzrosła o 36,4 proc., wówczas gdy jednocześnie wywóz bawełny spadł o 13,9 proc.

— W okolicy fabryki Narczyńsk w odległości przeszło 100 klm. od Czity wykryto bogate pokłady rudy żelaznej wysokiego gatunku. Pokłady szacowane są na przeszło kilkaset miljonów tonn.

Sowiecka produkcja węglowa w r. 1928-29 wyniosła 34,4 milj. tonn węgla.

Rolnicze wystawy wędrowne

Wprowadzenie w Polsce wędrownych wystaw rolniczych, jak to projektuje p. doc. dr. Konopiński („Kurjer Poznański" nr. 456 z dnia 2 października br.), jest bardzo wskazane i winno być jak najrychlej zrealizowane. Szczególniej w naszym kraju wpłynęłyby takie wystawy na zbliżenie jeśli nie zrównanie, poziomów produkcji rolniczej do wysokiego stanu działu gospodarstwa krajowego w Wielkopolsce oraz wytwarzałyby względnie utrzymywałyby nastrój psychiczny szerokich kół społecznych co do ważności rolnictwa w rolniczej Polsce.

W stosunku do przemysłu i rzemiosła spełniają rolę pokazu wytwórstwa i pośrednictwa w sprzedaży Targi Poznańskie, Lwowskie i Wileńskie. Już na nich widzimy także wyroby specjalnej gałęzi przemysłu maszynowego, dotyczące rolników, a mianowicie maszyny rolnicze, które nawet przez swą ilość, rozmiary i ugrupowania przeważnie na niekrytych stoiskach zwracają szczególną uwagę i zajmują jakoby dominujące stanowisko. W razie urządzania rolniczych wystaw wędrownych ten dział wystąpiłby również w pełni w chęci bezpośredniego zetknięcia się z właściwym odbiorcą, tj. z rolnikiem. Tak się dzieje na niemieckich rolniczych wystawach wędrownych, gdzie rok rocznie, w coraz to innych większych miastach niemieckich, zgromadza się przeciętnie ponad 8 000 maszyn rolniczych. W ten sposób te niemieckie wystawy rolnicze stają się w trzech-czwartych swego wyglądu i obrotów targami na maszyny i narzędzia rolnicze tamtejszego rodzimego wyrobu. Mimo powojenne znużenie i trudności kredytowo-finansowe wytwórców, pośredników i nabywców opuszczono wystawianie maszyn na tych dorocznych zjazdach rolniczych tylko w r. 1926 w Wrocławiu, życie jednak spowodowało dalsze ich pełne kontynuowanie wraz z maszynami rolniczemi.

U nas przedstawia się sprawa o tyle odmiennie, że zaspakajamy zapotrzebowanie tego martwego inwentarza rolniczego tylko w części, z znacznemi brakami całych nawet działów tak, że na omawianych wystawach gromadziłyby się zagraniczne wyroby. A skoro uwzględnimy jeszcze naprawdę ciężkie warunki bytowania polskiego przemysłu maszyn rolniczych, może powstać obawa, że wyroby niekrajowe wystąpiłyby w przeważającej nad krajowemi ilości i wzmogłaby się temsamem ciężka konkurencja z handlem obcych maszyn rolniczych. Próbki takiego stanu rzeczy objawiają się już na wspomnianych Targach w Polsce. Ale z punktu widzenia jak najdalej idącego usprawnienia krajowego rolnictwa, a przez to wzmożenia produkcji rolniczej i dobrobytu całego społeczeństwa polskiego należy korzystać z każdej sposobności, względnie takie sposobności stwarzać, aby rolnikom dopomóc w poznawaniu korzyści z wszechstronnego używania maszyn odpowiednich, wskazywać na celowość urządzeń mechanicznych, urabiać u nich światopogląd przemysłowego prowadzenia gospodarstwa rolnego. Właśnie wystawy i targi maszyn rolniczych znakomicie wpływają na wskazane urabianie usposobienia i sposobu myślenia rolnika, a pokaz i porównywanie ułatwiają nabycie. Dołączając konkursy i pokazy maszyn w ruchu podczas rolniczej wystawy wędrownej w pobliżu jej umiejscowienia, uzupełniałoby się w najwłaściwszym kierunku postęp i racjonalizowanie krajowego rolnictwa.

Poprzednio zaś wymienionym zastrzeżeniom co do konkurencji zagranicznych maszyn rolniczych można przeciwstawić zupełnie prawdopodobne nadzieje, że przez poznawanie obcych okazów, oraz ilości i jakości wewnętrznego zapotrzebowania tychże podejmie się prędzej czy później ich wytwarzanie w kraju, objaw ten zostanie nawet w ten sposób przyspieszony z skutkiem obopólnych, przemysłowych i rolniczych zysków. Na początek zaś mogą krajowe firmy wytwórcze korzystać z zaprowadzanych celowo ułatwień np. w postaci darmowego powrotnego przewozu kolejowego eksponatu, jak i w ostatnim roku niemieckie ministerstwo kolejowe zaprowadziło na swoje krajowe maszyny rolnicze o ile na wystawie wędrownej nie została maszyna sprzedana, lub w postaci niższej opłaty za stoiska i t. p.

Prawdopodobny ubytek w udziale maszyn rolniczych na Targach w Polsce, skoro wprowadzonoby doroczne rolnicze wystawy wędrwone, nie wpłynąłby na sukcesy tych Targów, raczej skupiłby inne wyroby przemysłu i rzemiosła i ułatwiłby handel, przez to bardziej skoncentrowany.

Inicjatywę więc p. doc. dr. Konopińskiego w kierunku urządzania w Polsce rolniczych wystaw wędrownych, należy podjąć i realizować także z punktu widzenia głównego wystawcy tj. technika i przemysłowwca maszynowego, pod hasłem rozwoju techniki w rolnictwie, jako doskonałej sposobności do zetknięcia wsi i miasta w celu wzajemnych korzyści.

Dr. inż. T. Świeżawski.

Ambasador Chłapowski o handlu polsko-francuskim

Ambasador polski w Paryżu p. Alfred Chłapowski, udzielił wywiadu przedstawicielowi Agencji Wschodniej na temat możliwości rozwoju stosunków handlowych Polski i Francji. Ambasador Chłapowski oświadczył, że obserwując przez czas dłuższy nasze stosunki handlowe z Francją, musi stwierdzieć, że nie rozwinęły się one dotąd w stopniu pożądanym. Winę tę po części należy przypisać bierności naszego kupiectwa i zbyt małemu zainteresowaniu pojemnym rynkiem francuskim. Należy wydobyć z siebie jaknajwięcej przedsiębiorczości, aby zdobyć licznych stałych odbiorców we Francji. Pewien postęp jest wszakże widoczny, oświadczył p. Chłapowski; przedewszystkiem daje się on zauważyć w dziedzinie wywozu do Francji polskiego węgla i cementu, wreszcie doskonale zorganizowane dostawy cukru z Polski przyczyniły się w dużym stopniu do polepszenia ogólnej opinji o Polsce. Organizacja tego działu wywozu stała się dla nas rzeczywiście bardzo dobrą propagandą. Niestety w innych dziedzinach stan rzeczy przedstawia dość dużo jeszcze do życzenia.

Nowy traktat handlowy, który w niedługim czasie z pewnością uzyska ratyfikację Izb obu państw, przyczyni się prawdopodobnie do ożywienia wzajemnych stosunków handlowych. Jest on bowiem zupełnie normalny, podczas gdy pierwsze dwa traktaty odznaczały się różnemi brakami. Usunie on z pewnością istniejące trudności i zapewni obu stronom korzyści wzajemne. Jeśli chodzi o nasz wywóz do Francji, to dzięki nowemu traktatowi będziemy mogli zwrócić większą uwagę na eksport produktów rolniczych. Powtarzam więc, kończy rozmowę ambasador Chłapowski — możliwości na rynku francuskim są duże. Wiele z trudności dawniejszych przestanie istnieć niebawem. Nabywczość rynku przedstawia się pomyślnie, chodzi więc oto tylko, aby kupiectwo nasze zdobyło się na ową przedsiębiorczość, która tak potrzebna jest do osiągnięcia najwyższego rozwoju stosunków handlowych wszędzie i zawsze.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Obrady Nacz. Organizacji Zjedn. Przemysłu i Rolnictwa Zach. Polski.** W dniach 23 i 24 bm. odbędą się w Gdyni pod przewodn. prez. Józefa Żychlińskiego obrady Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski, w których biorą udział wszyscy należący do Naczelnej Organizacji, czołowi przedstawiciele przemysłu górniczo-hutniczego Górnego Śląska oraz rolnictwa i przemysłu rolnego zachodniej Polski. Przedmiotem obrad będzie rozpatrywanie bieżących zagadnień gospodarczych Polski ze specjalnem uwzględnieniem spraw dotyczących eksportu polskiego i związanych z tem spraw polityki morskiej i komunikacyjnej. Jako miejsce obrad obrano Gdynię, aby dać wyraz wielkiemu znaczeniu, jakie rozbudowa portu gdyńskiego przedstawia dla dalszego rozwoju życia gospodarczego Polski, a zarazem, aby przez bezpośredni kontakt z czynnikami kierującemi rozbudową naszego portu, doprowadzić do jaknajwydatniejszej współpracy z nimi i sfer gospodarczych.

(k) **Posiedzenie Rady Centralnego Zw. Polskiego Przemysłu Górnictwa, Handlu i Finansów.** Dnia 21 bm. odbyło się pod przewodnictwem prezesa ks. Stanisława Lubomirskiego posiedzenie Rady Centralnego Związku Polskiego Przemysłu Górnictwa, Handlu i Finansów. Tematem obrad były zagadnienia, wysunięte na zebraniu Rady w dn. 4 bm.; posiedzenie miało więc charakter dyskusyjny. Nim zebrani przeszli do właściwego porządku obrad naczelny dyrektor Centralnego Związku p. A. Wierzbicki w dłuższem przemówieniu zanalizował i oświetlił przebieg i wyniki konferencyj Izb przemysłowo-handlowych w min. przem. i handlu. W nawiązaniu do spraw poruszonych na posiedzeniu Rady, a mianow. zagadnienia bież. polityki gospod. na tle analizy bilansu handlowego Polski, p. poseł H. Brun poruszył aktualną sprawę sytuacji kupiectwa i stosunku przemysłu do handlu. P. Brun zastanawiał się nad kwestją ewentualnego wprowadzenia nowego podatku obrotowego od importu. Mówca zaproponował utworzenie specjalnej komisji mieszanej, złożonej z przedstawicieli przemysłu i handlu dla rozpatrzenia spraw, intersujących obie strony ze szczególnem uwzględnieniem sprawy podatku od importu. Następnym mówcą był p. prezes Chabielski, który przedstawił obecnym zasady projektu rozwiązania budownictwa mieszkaniowego w Polsce opracowanego przez Centralę Gospodarczą Przemysłu Budowlanego. W dalszym ciągu dyskusji zabrał głos p. poseł Hołyński, dyrektor Centralnego Związku P. Hołyński na podstawie analizy porównawczej z innemi państwami uzasadnił celowość koncepcji podatku obrotowego od importu w Polsce. Wprowadzenie tego podatku umożliwi zmniejszenie ciężarów podatku obrotowego wewnętrznego a przedewszystkiem przyczyni się do zrównania importu z punktu widzenia obciążenia podatkowego z obrotem wewnętrznym. Zgadzając się z pos. Brunem w kwestji podniesienia solidności i siły gospodarczej kupiectwa w Polsce, p. Hołyński podkreślił, iż trudności z jakiemi walczyć musi nasze kupiectwo, leżą raczej w płaszczyźnie sprawy zwiększenia długoterminowego kredytu dla kupiectwa hurtowego. Poza tem głos zabierali: dr. S. Bartosiewicz, wypowiadając się za jaknajszybszem wprowadzeniem nowej taryfy celnej, p. dr. Barciński poruszył zagadnienie ułatwienia możliwości eksportowych Polski, drogą stosowania specjalnych ulg podatkowych dla produkcji wywożonej; wreszcie p. Tennenbaum, wypowiedział przekonanie, iż Polska nie może się zgodzić na hasła liberalne w obrocie międzynarodowym, uwzględniające wyłącznie produkcję przemysłową z pominięciem interesów produkcji rolniczej. Posiedzenie zakończone zostało przemówieniem p. dyr. A. Wierzbickiego, reasumującem dyskusję.

(k) **Sprzedaż akcyj fabryki Zieleniewski, Fitzner i Gamper.** „Neue Frei Presse" donosi, że grupa banków wiedeńskich do której należy austrjacki zakład kredytowy sprzedała swój portfel akcyj fabryki wagonów Zieleniewski, Fitzner i Gamper Towarzystwu Akcyjnemu „Ferrum" w Katowicach. Jak donosi pismo, przedstawiciele wspomnianej grupy banków wejdą do rady nadzorczej Towarzystwa „Ferrum".

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 23 10 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. w hol.); b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w. hol.)

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	22.50—23.00
Usposobienie słabe.	
Pszenica	35.00—37,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy	25.00—26.00
Jęczmień browarowy	26.50—29.50
Usposobienie spokojne.	
Owies	21,50—23,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł w workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	34.50
Usposobienie słabe	
Mąka pszenna 65% wł worka	54 50—58.50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	15 50—16 50
Otręby pszenne	17.50—18 50
Rzepak	70.00—74.00
Groch polny	38.00—42.00
Groch Victoria	50.00—57.00
Groch Folgera	42,00—47,00
Ziemniaki fabryczne franco fabryka za kg. % mączki	0.19
Słoma luźna	3,00—3.30
Słoma prasowana	4,00—4.30
Siano luźne	08.00—09.00
Siano prasowane nadnoteckie	10,00—11,00

Ogólne usposobienie słabe

Uwagi: Ziemniaki jadalne bez handlu. Jęczmień, pojawiający się na rynku, w większości wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

„Złoty Medal Państwowy" otrzymała firma B. KASPROWICZ w Gnieźnie, fabryka likierów deserowych, gorzelnia koniaków, śliwowicy, rumu i żytniaków na Powszechnej Wystawie Krajowej.

Pw 1580

Poznań jest miastem nietylko najbardziej polskiem!

W najbliższych dniach, bo już w niedzielę 27 października rb mieszkańcy naszego grodu będą świadkami wspaniałej manifestacji. W dniu tym Poznań zadokumentuje, że będąc miastem czysto polskim, jest także nawskroś katolickiem.

Okazję do tego daje VI Dzień Katolicki zorganizowany pod hasłem „Misja wewnętrzna".

Z pewnością nie znajdzie się ani jeden wierzący katolik, który drobnym uczynkiem nie przyczynił się do podniesienia rozmiarów manifestacyj w dniu tym organizowanych.

Sposobności do tego nie zabraknie, że wspomniemy różne manifestacje, uroczystą akademję na Auli Uniwersyteckiej, oraz kwestę uliczną na rzecz Akcji Katolickiej.

Nie odmawiajmy grosza!

O obowiązkową naukę religii w Stanach Zjedn.

Jak donoszą z Nowego Jorku, rozpoczęła się tam działalność rady międzynarodowej, zwanej „Interdenominational Church Council", która ma na celu utworzenie wspólnego frontu wszystkich wyznań religijnych, istniejących w Stanach Zjednoczonych Am. P. w sprawie zaprowadzenia obowiązkowej nauki religji w publicznych szkołach w Stanach Zjednoczonych. Zasadą ma być, by dziecko uczyło się w szkole religji, do której należą jego rodzice. Aczkolwiek Kościół katolicki ze zrozumiałych powodów trzyma się zdala od wszelkich międzywyznaniowych konferencyj i związków, to jednak w tym wypadku uznał za możliwe przystąpić do tworzonej Ligi wespół z innemi wyznaniami. Na czele Ligi stoi Charles H. Tuttle, adwokat i radca prawny protestanckiego związku „Federation of Churches". Katolików reprezentuje w „I. C. C." msgr. Lavelle.

W przemówieniu swem w katedrze św. Patrycego podniósł msgr. Lavelle, że ruch ten winien tak się rozszerzyć, by ani jedno dziecko na 20 miljonów dzieci, będących w wieku szkolnym w całych Stanach Zjedn., nie było pozbawione wychowywania w wierze w Boga i w miłość Boga i ludzi. Kościół katolicki starał się rozwiązać problem wychowania religijnego przez wprowadzenie szeroko rozgałęzionego systemu zakładania szkół parafjalnych. Jednakowoż prawie połowa katolickich dzieci uczęszcza do szkół publicznych bezwyznaniowych. Z tego powodu Kościół katolicki postanowił z całą energją poprzeć wspólną akcję wszystkich wyznań za wprowadzeniem obowiązkowej religji w szkołach publicznych. (KAP.).

Ulica kardynała Mercier w Brukseli

(KAP) Jedna z ulic belgijskiej stolicy Brukseli, celem uczczenia pamięci zmarłego Prymasa Belgji, ks. kard. Mercier, została nazwana jego imieniem.

Nowoczesna ekspedycja misyjna do poł.-zachodniej Afryki

(KAP.) Niedawno założone stowarzyszenie misyjne, t. zw. „Miva", którego celem jest ułatwienie katolickiej pracy misyjnej dzięki zastosowaniu nowoczesnych środków komunikacyjnych, jak samochody, samoloty, łodzie motorowe, rozpoczęło już swoją działalność. Łódź motorowa „Pius XI" przybyła już do zatoki Wielorybiej i stąd została przetransportowana do Okawango. Pierwsza ekspedycja wyruszy w północne okolice południowo-zachodniej Afryki. Wyprawa rozporządzać będzie 10 samochodami, 2 samolotami i 3 motorówkami. Podstawę operacyjną posiadać będzie wyprawa w Tsumeb i Groot-fontein, miejscowościach położonych niedaleko od krańcowej stacji kolei, wiodącej od zatoki wgłąb kraju. Wyruszenie wyprawy nastąpi na początku roku przyszłego po przyjeździe kierowników wyprawy O. Schulte i kapitana Kohla.

Nowy kościół franciszk. w Palestynie

(KAP.) Jak donoszą z Jerozolimy OO. Franciszkanie z Ziemi Św. poświęcili nowy kościół w St. Jean d'Acre. Uroczystość, w której wziął udział kustosz Ziemi Św., O. Aureljusz Marotta, O. F. M., odbyła się w niezwykle solenny sposób. Po dokonaniu ceremonij kościelnych, odbyło się przyjęcie, podczas którego wygłosiły przemówienia główne osobistości miasta w obecności przedstawicieli wyznań katolickiego, grecko-prawosławnego, maronickiego i muzułmańskiego.

Starożytne miasto Fenicjan Acco, nazwane później przez Greków Ptolemaidą, przez Francuzów St. Jean d'Acre, a wreszcie przez Arabów Acca, jest najstarszem miastem w Palestynie. Na arenę dziejową wystąpiło ono wraz z Fenicją, która w historji poprzedza wszystkie narody, mieszkające nad morzem Śródziemnem. Podczas ostatniej wyprawy krzyżowej było ono faktyczną stolicą królestwa łacińskiego na Wschodzie. Dla zakonu OO. Franciszkanów miasto to ma szczególne znaczenie historyczne. Odwiedził je osobiście św. Franciszek z Assyżu, który założył tu klasztor i ustanowił tu siedzibę prowincji franciszkańskiej w Syrji. W r. 1291 wpadło miasto w ręce Saracenów, przyczem poniosło śmierć 14 ojców franciszkańskich. Dopiero po 5 wiekach mogli OO. Franciszkanie otworzyć tu na nowo małe hospicjum. Podczas wojny światowej zakon znowu został wygnany z miasta, zaś budynki klasztorne i kościół został zajęty przez wojsko. W r. 1927 trzęsienie ziemi, które nawiedziło Palestynę, zburzyło niemal całkowicie zabudowania klasztorne. Dopiero obecnie Kustodja Ziemi Św. ufundowała tu nową rezydencję parafjalną i nowy kościół.

Pierwsza msza św. b. wybitnego dziennikarza

(KAP) W dniu 30 sierpnia rb. przy wielkim ołtarzu bazyliki na Monte Cassino odprawił swą pierwszą mszę św. Don Giovanni Libri.

Don Giovanni Libri, doktór praw i b. oficer wojsk radjotechnicznych włoskich, po wojnie był przez dłuższy czas redaktorem pism „Epoka" i „Stampa". W dniu 27 lipca 1924 r. wstąpił on do klasztoru opactwa benedyktyńskiego na Monte Cassino. Po odbyciu nowicjatu i ukończeniu studjów teologicznych złożył on w dzień święta św. Benedykta 21 marca rb. uroczyste śluby zakonne i otrzymał tegoż dnia niższe święcenia kapłańskie.

Z różnych stron Polski

Do zbiorów wawelskich

Adam ks. Czartoryski złożył na ręce metropolity ks. Sapiehy deklarację, w której oddaje na własność Katedrze wawelskiej szereg przedmiotów pamiątkowych po królach polskich, uratowanych swego czasu przez Izabelę Czartoryską ze zbiorów w Puławach i znajdujących się w muzeum Czartoryskich w Krakowie. Szczegółowy spis przedmiotów nie został jeszcze ogłoszony.

Przemytnictwo na pograniczu śląskiem

Według statystyki okręgowego inspektoratu śląskiej straży granicznej w miesiącu wrześniu rb. przytrzymano na terenie województwa śląskiego 193 osoby za nielegalne przekroczenie granicy, 149 osób za przemyt, w 13 zaś wypadkach przemytnicy zbiegli nierozpoznani — pozostawiając towar, który skonfiskowano. Ogólna wartość przytrzymanego przemytu wynosi 70.000 zł. W większości wypadków usiłowano przemycić wyroby tytuniowe i towary jedwabne. W okresie sprawozdawczym funkcjonarjusze straży użyli trzy razy broni palnej, przyczem dwóch przemytników zostało zabitych i jeden ranny.

Logika mody

Zaczynamy nowy sezon. Dla wszystkich nas prawie nowy rok zaczyna się od powrotu z wakacji, od jesieni. Siła przyzwyczajenia z lat szkolnych! A jednak nic bardziej racjonalnego: wracamy z wypoczynku ze świeżemi siłami, pełne wrażeń, albo tych wrażeń spragnione, wszystkie rzeczy, które na wiosnę tracą dla nas siłę atrakcyjną: teatry, kina, rewje mód, bywanie u znajomych, dancingi — wydają nam się znowu interesujące i myślimy o nich z pewną przyjemnością. Właściwie też jesień rozpoczyna nowy okres w naszem życiu, a nie styczeń, który wypada w środku naszych zajęć normalnych, bez naturalnej przegrody, jaką jest wypoczynek.

Nigdy jeszcze moda nie ściągała takich docinków i złośliwości, jak w tym roku. Od kilku lat bowiem twierdziłyśmy uporczywie — i z całą słusznością — że moda jest logiczna. Zajmujemy się sportami, pracujemy na równi z mężczyznami, potrzebujemy swobody ruchów, mamy więc od dłuższego czasu krótkie sukienki, wygodne plisowane spódniczki, jumpry, pull-overy, małe filcowe kapelusiki, niskie obcasy. Słusznie, zupełnie słusznie! Aż tu nagle przewrót. Zjawia się moda długich powłóczystych szat, fałd, kloszów, godetów, wysokich stanów, przypominających czasy Dyrektorjatu, odsłoniętych czół i kapeluszy o powiewnych rondach. Więc to tak? wołają notoryczni śledziennicy, malkotenci i przeciwnicy mody dla zasady. Więc zasłaniacie się celowością, a potrzeba wam tylko — nowości? Znudzi się jednak moda, więc zaraz trzeba odmienić, choćby ta odmiana była jak najbardziej nonsensowa?

Tak, moi panowie, potrzeba nam, a i wam również, odmiany.

Ale nie jesteśmy nielogiczne, tylko — stać nas na to, by z całym wdziękiem przedzierzgnąć się ze sportmenki w wielką damę. Moda nie jest tak niekonsekwentna jak się zdaje. Nic nie zdoła znieść czegoś, co samo życie przyjęło, jako rzecz wygodną i celową. Chyba że zmienią się właśnie warunki życia. Zatem będziemy nosić i krótkie spódniczki i wygodne sukienki z kolorowych tweed'ów, t. j. przerabianych wełn angielskich — najmodniejsze w bieżącym sezonie. Życie zmusza nas do pracy — musimy się do tego przystosować i ubierać jaknajodpowiedniej. Ale zato cała kiekieterja i kobiecość, więziona przez pół dnia w bezpłciowej atmosferze pracy, musi mieć jakąś rekompensatę. Wieczorem tedy chcemy roztoczyć pawie pióra naszej pomysłowości, wdzięku i indywidualności w oprawie pięknej toalety. Suknie wieczorowe są dziś arcydziełami inwencji wielkich krawców, którzy zasługują na miano artystów. I właśnie dlatego, że codziennie petite robe są szablonowe nieco rozmyślnie nawet, wieczorowe i popołudniowe chcą być przedewszystkiem — inne. Stąd wysokie stany, obcisłość od góry, niesłychana szerokość w dole, treny, fałdy, słowem to wszystko, co jest niewygodne i niepotrzebne w znaczeniu utylitarnem. Czyż to nie logiczne?

Nigdy też może nie była moda tak dekoracyjna, jak obecnie. Wśród szerokiego ogółu można stwierdzić obecnie niewątpliwie podniesienie smaku. Samodzielność kobiet udostępniła im podróże, zwiedzanie i oglądanie wielu rzeczy pięknych, wyrabiających smak i podnoszących skalę porównawczą. Minęły czasy haftowania obrzydliwych laufrów i poduszek według wzorów dostarczanych przez prowincjonalną krawcową. Dziś od wzorów wymaga się kompozycji, logiki, artystycznego doboru barw i rozmieszczenia plam, rozumiejąc, że przedmiot, na który patrzeć będziemy codziennie, musi być estetyczny i nie razić oka. To samo jest z sukniami. Dawniej suknia codzienna różniła się od wieczorowej tylko materjałem i odrobieniem, fason i jednej i drugiej był jednakowo niewygodny. Dziś — rozróżniamy pracę od przyjemności. Pracujemy poważnie. Ale kiedy bawimy się i flirtujemy, chcemy zapomnieć o pracy. Bawmy się więc w obłokach żorżety i tafty! H. N.

Restauratorzy w obronie swych interesów

Dnia 22 bm. w sali Ogrodu Zoologicznego odbyło się zebranie relacyjne zwołane przez komitet międzyzwiązkowy dla obrony koncesyj. W skład komitetu wchodzą związek właścicieli browarów na Polskę Zachodn., stowarzyszenie hurtowników win, Wytwórcy napojów alkoholowych, Związek hurtowników piw, Polsko-Chrześc. Zw. Restauratorów, właśc. hoteli i kawiarń, oraz Zw. Pom. Gastronomicznych.

Celem zebrania było omówienie sprawy dotychczasowej działalności. Obrady otworzył prezes p. Antoniewicz, poczem na przewodniczącego poproszono p. Kasprowicza, na zastępców pp. inż. Głowackiego i Nowaka z Gniezna.

Następnie wygłosili pp.: Antoniewicz, pos. Czyszewski i Kubiaczyk referaty, dotyczące sprawy bytu restauratorów. Zgromadzeni podnoszą, że stan obecny jest groźny dla tej gałęzi handlu i spowodowałby u wielu rodzin pozbawienie egzystencji, a wskutek tego tysiące osób — jako siły pomocnicze, straciłyby chleb. Odbieranie koncesyj zawodowym restauratorom i nadawanie ich osobom uprzywilejowanym, nie mającym z tym zawodem nic wspólnego — stwarza u restauratorów pesymizm i poniża ich w prawach obywatelskich.

Uchwalono wysłać odpowiednie rezolucje do rządu, by rząd m. in. spowodował nowelizację ustawy o monopolu spirytusowym z 28. 3. 1927 r. ostateczne uregulowanie sprawy opłat i ponoszenie ciężarów na rzecz inwalidów nie tylko przez przemysł restauratorski, lecz także przez inne branże i całe społeczeństwo. Dalej domaga się rezolucja wstrzymania odbierania wymówionych koncesyj i przedłużenia terminu likwidacyjnego aż do czasu ostatecznego załatwienia sprawy koncesyjnej, oraz zmniejszenia ze względu na krytyczne położenie podatku od obrotu i t. p. i udzielenia zezwolenia na spłaty tychże podatków.

Restauratorzy dworcowi domagają się przywrócenia pełnej koncesji.

Ostatni punkt rezolucji mówi o zniesieniu patentów akcyzowych.

Po przyjęciu powyższych rezolucyj, przemawiali jeszcze pp. poseł Milczyński, Sakowski i Prassel z m. Łodzi. Paczyński z G. Śląska i inni, poczem zebranie zakończono. (z)

Z życia Towarzystw

Towarzystwo Powstańców i Wojaków Poznań-Śródmieście urządziło dnia 13 bm. doroczne strzelanie konkursowe o wędrowny puhar na strzelnicy Bractwa Kurkowego w Szelągu. Przed strzelaniem odbyła się uroczysta msza św. w kościele Pobernardyńskiem, którą odprawił znany powstaniec z roku 1918/19 ks. prob. Chilomer z Głównej. Kazanie wygłosił ks. radca Binek. Po mszy św. udano się pochodem na strzelnicę. Przewodniczący zagaił strzelanie, komendant ogłosił warunki zdobycia puharu i nagród. Po przemówieniu pp.: prezesa Chęcińskiego, Ratajczaka Aleksandra i innych przystąpiono do strzelania.

O godz. 20 w sali posiedzeń p. Bajerowej został ogłoszony wynik. Wędrowny puhar zdobył Og. Zw. Podoficerów Rez., następnie najlepsze strzały do tarczy o puhar oddały Tow. Powst. i Wojaków Mosina, Poznań-Śródmieście, Wronczyn, Bractwo Kurkowe i inne. Na rzecz kościoła Pobernardyńskiego zebrano 51,20 zł.

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej — Poznań, Boże-Ciało, obchodziło w dniu 16 bm. uroczystość poświęconą czci patrona swego św. Jana Kantego. Między gośćmi zauważono m. in. patrona Pozn. Okr. S. M. P. X. prałata Prądzyńskiego, proboszcza parafji X. dziekana Rankowskiego, X. Lukrawskiego byłego patrona Stow., oraz prezesa Pozn. Okr. S. M. P. p. Gocwińskiego Edmunda. Część uroczystą rozpoczęto udatnym występem muzycznym wykonanym przez członków Stow. Następnie X. prałat Prądzyński w pięknych słowach przedstawił żywot św. Jana Kantego, polecając, by członkowie wzorowali się na patronie Stowarzyszenia. Następnie przemówił duszpasterz parafji a zarazem protektor Stowarzyszenia X. dziekan Rankowski i dokonał poświęcenia obrazu św. Jana Kantego, ofiarowanego przez patrona Stowarzyszenia X. Stefana Haina. Potem wręczono dyplomy długoletniemu członkowi patronatu p. Starkowkiemu oraz innym. Następnie 25 członków złożyło przyrzeczenie. Wspólnym śpiewem oraz pieśnią związkową zakończono podniosłą uroczystość.

Z Stowarzyszenia Urzędników Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego. W czwartek 17 bm. odbyło się w sali sejmikowej Starostwa Krajowego plenarne zawodowo - informacyjne zebranie. Stowarzyszenie liczy obecnie 854 członków. P. prezes Bederski złożył sprawozdanie z posiedzenia zarządu i konferencji mężów zaufania w dniu 15. 9. br. P. Małecki zaznajomił obecnych z działalnością Komisji Funduszu Pożyczkowego im. Ludwika Begalego oraz Komisji dla Zabaw i wycieczek, p. Sobociński z działalności Komisji Gospodarczej a p. Pytliński omówił sprawy Komisji Kulturalno - Oświatowej. W dalszym ciągu p. Małecki w wyczerpującym referacie zapoznał członków z projektem p. dr Windakiewicza w sprawie jednolitej ustawy o samorządzie terytorjalnym. Po omówieniu sprawy rocznego walnego zebrania delegatów Stowarzyszenia, które się odbędzie 14 stycznia 1930 r. oraz załatwieniu szeregu spraw natury lokalnej zamknięto zebranie po blisko 3 godzinnych obradach.

Z Stow. „Samopomocy Doraźnej" w Poznaniu. Dnia 15 bm. odbyło się plenarne zebranie przy licznym udziale członków i sympatyków. Zebraniu przewodniczył prezes p. Dekorde. W komunikatach zarządu, przewodniczący zawiadomił o śmierci kilku członków, poczem złożył sprawozdanie z rozwoju Stowarzyszenia. Ze sprawozdania wynikało, że organizacja rozwija się nadal pomyślnie, o czem świadczy fakt, że w ciągu sierpnia zapisało się na członków 82 osób, we wrześniu 55 osób, w pierwszej połowie października 25 osób. Stowarzyszenie od założenia zarejestrowało przeszło 1.900 członków, a wypłacone rodzinom po zmarłych członkach zapomogi, wynoszą ogólną kwotę zł 39.098,50. Zapomoga w oddziale „A" dochodzi już do 750 zł, w oddziale „B" do 280 zł.

Bardzo doniosłem jest postanowienie założenie nowego oddziału III. „C", przeznaczonego wyłącznie dla osób zdrowych, liczących ponad 75 lat. Wpisy do tegoż oddziału zostały już otwarte. Z tą chwilą Stow. objęło wszystkie warstwy społeczne, a członkami są ludzie liczący od 18 lat do sędziwego wieku. Po poruszeniu jeszcze kilku spraw zebranie zamknięto.

Każdy nożyk Gillette bada się 114 razy...

.... przyczem nieodpowiednie nożyki są bezwzględnie usuwane. Dlatego też można być zupełnie pewnym, że każdy nożyk Gillette ogoli gładko i szybko.

MADE IN U.S.A. Gillette SHOWN THE WORLD OVER

Gillette

RADJO

Programy radjofoniczne

Czwartek. dnia 24 października 1929 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gimnastyka poranna; godz. **12.00** sygnał czasu; godzina **12.30** koncert dla młodzieży szkolnej (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. **14.00** notowania giełdy pieniężnej; godz. **14.15** komunikaty; godz. **17.15** audycja dla żołnierzy; godz. **17.30** kwadrans pogadanki gospodarczej (wygł. p. Roman Fengler); godz. **17.45** koncert solistów (transmisja z Warszawy); godz. **18.45** nadprogram; godz. **19.05** odczyt p. t. „Życie linji i barw" (wygł. A. M. Swinarski, o twórczości J. J. Woronieckiego); godzina **19.20** odczyt rolniczy p. t. „Kontrola mleczności w roku 1928/29" (wygł. inż. Stefan Hozer); godz. **19.40** rolnicza skrzynka radjowa (wygł. p. Józef Rzadkowski); godz. **20.00** kurs elem. języka franc. (wykł. p. Omer Neveux); godz. **20.30** koncert wieczorny. Wykonawcy: prof. Konserwat. Państwowego, Zdzisław Jahnke (skrzypce), Zygmunt Lisicki (fortepian); godz. **21.30** słuchowisko z Poznania na wszystkie stacje polskie p. t. „Biały czyn" — według noweli Stępienia, nagrodz. na konkursie Wlkp. Ilustracji; godz **22.15** audycja wokalna w wyk. Aleksandry Szafrańskiej, art. op. mezzosopr.). W programie pieśni włoskie; g. **22.35** sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. **22.45** radjografja.

Warszawa (1412 m) godz. **12.30** drugi koncert szkolny. Wykonawcy: Orkiestra Filharmoniczna pod dyr. Jerzego Bojanowskiego, Maryla Karwowska (sopran), prof. Zofja Rabcewicz (fortepian) i Kazimierz Wiłkomirski (wiolonczela); godz. **15.00** komunikat gospodarczy; godz. **15.45** komunikaty L. O. P. P.; godz. **16.15** koncert gramofonowy; godz. **17.15** „Wśród książek"; godzina **17.45** koncert solistów. Wykonawcy: Nina Maro (sopran), Marja Wiłkomirska (fortepian) i Kazimierz Wiłkomirski (wiolonczela); godz. **19.10** giełda rolnicza; godz. **19.25** muzyka gramofonowa; godz. **20.15** J. St. Mar: feljeton p. t. „Ludzie z pod dna"; godz. **20.30** muzyka lekka. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Stanisława Karlińska (śpiew) i prof. Ludwik Urstein (akomp.); godz. **21.30** słuchowisko z Poznania; godz. **22.15** komunikaty; godz **23.00** muzyka taneczna.

Katowice (416 m) godz. **12.10** muzyka (płyty gram.); godz. **12.30** koncert z Filharmonji Warszawskiej; godz. **16.00** komunikaty; godz. **16.20** koncert gramofonowy; godz. **17.15** prof. Władysław Dzięgiel: „Śląsk przed tysiącami lat"; godz. **17.45** koncert solistów z Warszawy; godz. **19.40** muzyka francuska; godz. **20.00** Kazimierz Załuski: Z cyklu sportowego — „Czas już pomyśleć o zimie"; godz. **20.30** transmisja z Warszawy; godz. **21.30** transmisja z Poznania; godz **22.15** komunikaty; godz. **23.00** muzyka taneczna z Warszawy.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: 3 318.60 złotych i 7 dolarów wypłacono dnia 22. 10 1929 Komitetowi Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa.

Na nowo złożono: Franciszek Krzyżagórski 100 zł — J. Sz. Marszał, Poznań 20 zł — Mieczysław Psuja, Tczew, 10 zł. — Razem 130 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Loteryjne Poznań-Wilda** odbędzie roczne walne posiedzenie w sobotę, dnia 26 bm. o godz 19.30 w lokalu posiedzeń, ul. Strumykowa 37

— **Polsko-Kat. Tow. Głuchoniemych.** Nabożeństwo dla głuchoniemych odbędzie się w niedzielę, dnia 27 bm. o godz. 9. Popołudniu o godz 14 odbędzie się walne zebranie.

— **Związek Podmistrzów i Czeladzi Murarskich.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 27 bm. o godz 11.30 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Helena Krause, 24 l. Zofja Nowakowa, z domu Kubacka, 73 l. Antoni Stefański, dziennikarz, 64 l. Franciszek Komorowski, robotnik, 54 l. Antoni Marcinkowski, kapitalista, 79 l. Marja Irena Ignaszakówna, 16 dni. Stefan Kijanowski, 1 r. 3 m 15 dni. Henryk Generalczyk, 5 l. 7 mies Kazimiera Kulczakowa, z domu Thiemówna, 54 l. Józef Krzywiak, robotnik, 23 l. Zdzisław Sroka, 21 dni. Jan Grobelny, pół godz. Czesława Nachmarówna, 4 l. 3 mies. 18 dni. Michał Baszczyński, książkowy, 30 l. Klara Reinbolzowa, z domu Alejska, 62 l. Anna Nowicka, krawcowa, 21 l. Stefanja Maćkowiakówna, biuralistka, 18 l. Franciszek Urbas, ślusarz, 54 l. Agnieszka Lichterstein, z domu Wojciechowska, 68 l. Mieczysław Franciszek Ryczkowski, 5 l. 1 mies. 3 dni Władysława Stankiewiczowa, z domu Nogajewska, 33 l. Alfred Radke, 5 mies Wilderich Geifsler, 7 l. Wacław Ciesielski, szofer, 24 l.

KAWA

codziennie świeżo palona po zł 10,—, 12,—, 14,—, 16,—, 18,— za jeden kilogram. Wysyłka odwrotnie za pobraniem pocztowem. Przy wysyłce 4½ kg, opakowania i porto nie zalicza się.

EDMUND RIEDL

Import herbaty, kawy i wina.
Rok zał. 1880. Lwów, Rutowskiego 3.
nw 4467

Jak się dowiadujemy, Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej zarejestrował dla firmy Leszczyńska hurtowna destylacja pod nazwą „Miasto Warszawa" **Józef i Jan Góreccy w Lesznie** 3 obrazowe znaki towarowe. Są to:

„Oko" pod nr. 18092,
„Warszawianka" pod nr. 18093 i
„Całusek" pod nr. 18094.

Powyższe znaki fabryczne służą do oznaczania napojów **bezalkoholowych**

Wyrób i sprzedaż napojów bezalkoholowych pod powyższemi znakami zastrzeżone są na Polskę wyłącznie dla firmy **Leszczyńska hurtowna destylacja pod nazwą „Miasto Warszawa", Józef i Jan Góreccy w Lesznie.**
Pw 6391-18.58

Dnia 22 października 1929 r., rozstał się z tym światem, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, wuj i dziadek, ś. p.

Leon Guttry

przeżywszy lat 75. Nabożeństwo żałobne i eksportacja zwłok odbędzie się w piątek, 25 b. m. o godz. 10,30 w kaplicy św. Józefa. Ciche spuszczenie zwłok do grobu rodzinnego odbędzie się w Juncewie.

W ciężkim smutku pogrążeni

dzieci, wnuki i rodzina.

zw 19777

Pierwszym warunkiem oszczędnej gospodarki cieplnej, mianowicie porą zimową jest szczelna armatura przy kotłach, przewodach rurowych, ogrzewaniach centralnych oraz prawidłowo funkcjonujące garnki kondensacyjne, wentyle redukcyjne itp.

St. Duchowski

Biuro Inżynierskie

Hurtownia wszelkich armatur do pary, wody i gazu

POZNAŃ,
Aleje Marcinkowskiego 1.
Adres depesz. **Technoduch**
Telefon: 32-26

Pw 6396-18.69

W piątek, dnia 25 b. m., w trzecią rocznicę śmierci, ś. p. dw 2614

Dr. Kazimierza Karasiewicza

odbędzie się

msza św.

w Pobiedziskach, o godz. 8 i w Tucholi o godz. 8, o czem zawiadamiają

żona, dzieci i rodzina.

Do iluminacji grobów

dostarcza hurtownie

abażurki kolorowe i świeczki w kapsułkach staniolowych. Pw 6392-43,59

Br. Śniegocki, Poznań,
ul. Ratajczaka 2, II. p.

LOSY

do I. Klasy Polskiej Loterji Państwowej są do nabycia w kolekturze mojej.

Moje zestawienie 19-tej Loterji Państwowej wykazało, że miałem przeszło 70% wygranych, za które wypłaciłem kilka set tysięcy złotych, co dowodzi o niebywałem szczęściu, jakiem cieszy się kolektura moja.

Pocztą załatwiam odwrotnie.

Pospiesz się po los do kolektury mojej, a **fortuna** ci się **uśmiechnie.**

Stefan Centowski,
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5.
Telefon 24-94 i 59-94. P. K. O. 203154.
Kw 1038/29

Wielebnemu Duchowieństwu, Krewnym i Znajomym, którzy uczestniczyli w pogrzebie, ś. p.

Jana Poleskiego

serdeczne

Bóg zapłać!

składa

rodzina.

zw 19762

Wyjazdowe konie

parę gniadych lub karych 7 letnich **kupię**. Zgłoszenia uprasza się do **skrytki pocztowej 226 Poznań.** Kw 1036

LOKALU

na magazyn i warsztat ewentualnie i biura, **poszukuje zaraz** możliwie w centrum, poważne przedsiębiorstwo. Zgłoszenia do **„PAR", Poznań,** Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 43,54 Pw 6387-43,54

Oddamy

2 lokomobile stacjonowane

firmy Wolf, w sile 10 i 16 P. S., **w dobrym stanie.** Zgłoszenia pod **ŚREM, skrzynka poczt. 1.** dw 2515

Książkowy

bilansista, z długoletnią praktyką i pierwszorzędnemi referencjami, ze znajomością języka niemieckiego, **potrzebny zaraz lub od 1. 11. 1929** do poważnego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia piśmienne z odpisami świadectw do **„PAR", Poznań,** Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 43,55 Pw 6386-43,55

Przy chorobach nerek, pęcherza, kobiecych, kwasu moczowym, białku, cukrze.
Tw 445
Zdrojowisko cały rok otwarte.

Wildunger Helenenquelle

Informacji co do Zdrojowiska i **KURACJI DOMOWYCH** jak również prospekty przez: **MICHAŁ KANDEL — Poznań,** ulica Masztalarska 7. Tel. 18-95.

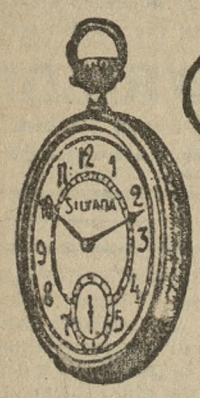

SILVANA

ZEGAREK SZWAJCARSKI

NIEDOSCIGNIONEJ PRECYZJI!

Tw 298

M. Mindykowski
Poznań, ul. Żydowska 33.
Pw 4277-0,1147

Zastępstwo
poważnej fabryki samochodowej w mieście wojewódzkiem **poszukuje** zdolnego

SPRZEDAWCY

dobrego fachowca. Oferty, referencje, warunki do Kurjera pod **nw 4765**

GRAND CAFÉ-RESTAURANT

plac Wolności 18 „Grandka". Tel. 52-44
urządza **w czwartek, dnia 24. 10. 1929 roku**

„WIEPRZOBICIE"

na które zaprasza jaknajuprzejmiej Szanownych gości
M. Brencz, gospodarz

Uwaga: ceny zniżone!

Z rana od godz. 11-ej
MIĘSO z KOTŁA
Pierwszorzędna kuchnia, fachowo pielęgnowane napoje.

Wieczorem
kaszanki, bułczanki, flaki, ogon w madairze i inne znane specjalności.

Koncert artystyczny codziennie od godz. 5-ej.

Uwaga: ceny zniżone!

Pw 6191 43,44

Łóżka żelazne
Łóżka wyścielane
Kuchnie westfalskie
Rury i kolana
Magle domowe
Wagi decymalne
Wanny do prania i kąpania
Maszyny do prania
Okucia budowlane
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza Poznań, ul. Szkolna 3.
Tel. 35-18. Tel. 35-43
Pw 6402-43,75

POŻYCZKI

poszukuję na większe majątki ziemskie, gospodarstwa rolne oraz na domy czynszowe w woj. Poznańskiem. Gwarancja: pierwsze i drugie hipoteki. Oprocentowanie według ugody. Łaskawe zgłoszenia: **Edward Adamkiewicz, Poznań,** Wierzbięcice 13. Firma w roku 1908 sądownie zapisana. zw 19 781

Stenotypistka

władająca absolutnie poprawnie językami polskim i niemieckim **poszukiwana** możliwie zaraz do większego powiatowego miasta Wlkp. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **dw 2617**

KAŻDA PANI

przekonać się powinna że najtaniej kupuje się płaszcze i suknie we firmie **„Renoma"** **wytwórnia konfekcji damskiej. Poznań, ul. Ślusarska 2, parter (róg Wielkiej).**
NA RATY I ZA GOTÓWKĘ.
wysyłamy Zainteresowanym darmo ilustrowany katalog. Kw 947

Technik

Dla mego przedsiębiorstwa poszukuję technika, specjalisty na centralne ogrzewanie, wodociągi i urządzenia sanitarne. Reflektuje się tylko na samodzielną i kierowniczą siłę.
Zgłoszenia z podaniem pretensyj, referencyj oraz odpisów świadectw, uprasza się skierować pod **„Technik"** do biura ogłoszeń **„IRO", Bydgoszcz,** Hermana Frankego 3. nw 4764

UWAGA!
Do PP. Zastępców Losowych!
WYSYŁAMY DO WAS NASZEGO INSPEKTORA!

Wzywamy wszystkich, którzy dotąd sprzedażą obligacyj premjowych i dolarowych na raty się już zajmowali jakoteż i tych, którzyby sprzedażą tą zająć się chcieli, by w własnym interesie zgłosili się osobiście od godz. 10 rano do 1 w poł., do p. H. Frischa:
w dniu 23 i 24 października r. b., w **Poznaniu,** Hotel „Royal";
w dniu 25 października r. b., w **Kościanie,** Hotel „Wiktorja";
w dniu 26 i 27 października r. b., w **Lesznie,** Hotel „Dworcowy";
w dniu 28 października r. b., w **Rawiczu,** Hotel „Centralny"; Tw 490
w dniu 29 i 30 października r. b., w **Krotoszynie,** Hotel „Biały Orzeł".
Otrzymacie GWARANTOWANĄ wypłatę pełnej NAJWYŻSZEJ PROWIZJI ewentualnie STAŁĄ PENSJĘ I ZWROT KOSZTÓW PODRÓŻY!
Panowie z najbliższej okolicy, zgłaszający się u naszego inspektora, otrzymują zwrot kosztów podróży!

Chodniki
K. Kużaj
27 Grudnia 9
K. K. P.

Dzierżawy

600—1000 mórg dobrej ziemi z żelaznym inwentarzem przy odpowiedniej gwarancji **poszukuje zaraz** lub później. Zgłoszenia Kurjer **zw 18776**

Dla krawcowych

kroje z najnowszych żurnali (płaszcze, kostjumy i suknie), wykonuję po przystępnych cenach.

Wyuczam kroju.

zw 19 734 **Strojna, Grunwaldzka 5.**

Poszukujemy

kotła płomiennicowego

w dobrym stanie o powierzchni ogrzewalnej ca 40 m² ciśnienia 7—10 atm. — oraz

maszynę parową

leżącą ca 25—35 P. S. Zgłoszenia prosimy pod **ŚREM, skrzynka pocztowa 1.** dw 2514

FUTRA

męskie sportowe od	150,— zł
Błamy pod futra od	45,— zł
Skórki bibrety już od	12,— zł
„ tchórze od	18,— zł
„ sealowe od	8,50 zł
„ karakuł. od	125,— zł
„ popielice Prima od	24,50 zł
„ krecie już od	1,— zł
czarne wydry od	195,— zł

i wszelkie inne skórki na obsady bardzo tanio!!!
Specjalność:
Fachowe poszycie futer
B. HANKIEWICZ
Poznań, ul. Wielka 9.
(wchód z ul. Szewskiej)
telefon 29-11.
Pw 6893/94-43,65/6

Maszyn

używanych do fabrykacji sprężyn, w dobrym stanie utrzymanych poszukuję celem **kupna.** Oferty możliwie z ilustracją i podaniem ceny kierować do Kurjera pod **zw 19766**

Mieszkania 6-7 pokoj.

możliwie w centrum z kuchnią, łazienką, światłem elektrycznem centralnem ogrzewaniem, **poszukuje się** do natychmiastowego objęcia. Oferty Kurjer **zw 19753**

Poszukuje się ekspedjentki

z branży obrazów zaraz. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 19780**

Poszukuje się od 1 stycznia 1930 r., samodzielnego

urzędnika gospodarczego

do prowadzenia większego, intensywnego gospodarstwa na Górnym Śląsku. Kandydaci z odpowiedniemi kwalifikacjami i poleceniami zechcą złożyć swoje oferty wraz z warunkami do **„PAR", Poznań,** Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 42,273
Pw 6320-42,273

Poważna firma poszukuje

urzędniczki

znającej buchalterję, korespondencję polsko-niemiecką oraz wszelkie czynności biurowe. Zgłoszenia do Kurjera pod **zw 19764**

Bławatnik-Konfekcjoner

z długoletnią praktyką i dobremi świadectwami **poszukuje** posady od 1. XI. 29. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 19770**

Dobrą cegłę szamotową i płyty

dostarcza punktualnie po cenach fabrycznych firma
M. PERKIEWICZ,
Ludwikowo, p. Mosina
Pw 6195-41,90

Poszukuję od 1. stycznia

2 pokoi umeblowanych

w śródmieściu z telefonem, nadających się na biuro Zgłoszenia z podaniem cen do Kurjera Pozn. pod **zw 19761**

Do 100 zł dziennie

zarobią wymowni i zdolni podróżujący zaprowadzeni u rolników. Zgłoszenia z świadectwami. **Sobierajska,** Mostowa 2, II. p. rw 7426

W Spółdzielczym Banku Pożyczkowym we Wrześni wakuje posada dw 2609

członka zarządu

Reflektuje się tylko na **bankowca** w wieku do lat 35, który dłuższy czas w Spółdzielni kredytowej pracował. Posada jest zaraz do objęcia. Oferty z podaniem referencyj i warunków, należy skierować do Prezesa Rady Nadzorczej.
p. L. Dzieciuchowicza, Grzybowo, pow. Września.

Dobrze zaprowadzony

skład kolonjalny

w Gnieźnie przy rynku przyległem 3 pokojowem mieszkaniem z powodu wyjazdu **sprzedam natychmiast.** Adres wskaże Kurjer **zw 19763**

Książkowy-bilansista

z długoletnią praktyką, dokładnem obeznaniem spraw podatkowych, korespondencji polskiej — niemieckiej, wszechstronną znajomością organizacji buchalterji i biurowości, **obejmie stosowną posadę.** Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod dw 2602

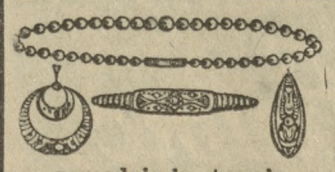

sprzedaje hurtownie
ALFA, Szkolna 10 narożn. Jaskółczej
np 4558

Wszelkie zioła dr. Breyera

detalicznie i hurtownie sprzedaje firma dw 2561

J. Gadebusch
Drogerja i perfumerja.
Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar).

Potrzebna zaraz

siła biurowa

obeznana w sprawach komorniczych wzgl. adwokackich lub sądowych. dw 2599
KURCZEWSKI — kom. sądowy w SZAMOTUŁACH.

Poszukuję

natychmiast dzielnego organizatora, który może się wykazać **dobremi rezultatami** w organizowaniu systemu ratowego branży bławatnej. Zgłoszenia piśmienne z podaniem pensji, odpisem świadectw i referencji do Gdyni skrytka pocztowa 31. zw 19 769

Tłoczarki

mimośrodowe od 40 000 do 80 000 kg. ciśnienia oraz prasy frykcyjne do wycinania od 30 000 do 60 000 kg. siły używane lecz w dobrym stanie poszukuje się celem kupna. Oferty możliwie z ilustracją i podaniem cen kierować Kurjer zw 19 765

Młode, 2—3 miesięczne, rasowe

szpice

sprzedam. Zgłoszenia: **Majętność Wielkie,** poczta **Swadzim** pod Poznaniem, telefon Tarnowo Podgórne 7. zw 19768

Lekarz na prowincji poszukuje od 1 listopada

zastępcy

na kilka tygodni. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod dw 2598

Zał. 1899 **Dachy** Zał. 1899

rozmaite nowo pokrywa, stare naprawia i smoli. Wykonanie izolacji, murów i posadzek asfaltowych. Dogodne warunki spłaty. Kw 981

Przedsiębiorstwo pokrywania dachów. Skład Materjałów Budowlanych.

JAN SOBECKI - Poznań

Fabryka papy na dachy i asfaltu, plac Wolności 17 — Tel. 32-50

PODRÓŻUJĄCYCH

zawodowych, z branży win i wódek do odwiedzania stałych odbiorców w Poznaniu i na bliższą okolicę, na stałą, dobrze płatną posadę, za pensją i wysoką prowizją, **poszukuje poważna fabryka wódek i likierów — hurtownia win z siedzibą w Poznaniu.** Posady są do objęcia natychmiast. Zgłoszenia z opisem dotychczasowej działalności, podaniem referencyj, li tylko fachowców dobrze się reprezentujących przyjmuje ekspedycja Kurjera Poznańskiego pod zw 19 771

KONKURS

na plakaty dla Arcyksiążęcego Browaru w Żywcu.

Arcyksiążęcy Browar w Żywcu ogłasza konkurs **na trzy plakaty** dla browaru.

Warunki konkursu:

1. wielkość plakatów 60 × 90 cm (sam rysunek);
2. ilość kolorów: cztery do pięciu;
3. treść plakatów:
   a) plakat dla piwa jasnego t. zw. „Zdrój Żywiecki" z tekstem: Arcyksiążęcy Browar w Żywcu poleca znakomite piwo „Zdrój Żywiecki";
   b) plakat dla porteru, jako środka odżywczego z tekstem: „PORTER" z Arcyksiążęcego Browaru w Żywcu polecany jest jako doskonały środek odżywczy dla rekonwalescentów.....
   c) plakat dla porteru, jako piwa wytwornego z tekstem: Arcyksiążęcy Browar w Żywcu założony w 1856 roku poleca piwo „PORTER".....
4. termin prekluzyjny do nadsyłania prac upływa z dniem 20 listopada 1929, o godz. 12. Później nadsyłane prace nie będą uwzględnione.
5. Prace oznaczone godłem, a nazwisko autora w zamkniętej kopercie, należy nadsyłać pod adresem: Związek Artystów Plastyków, Kraków, Plac św. Ducha.
6. do konkursu zaprasza się wszystkich artystów polskich; dw 2615
7. nagrody wyznaczono: I— 1 200,— zł, II — 800,— zł, III — 600,— zł za każdy poszczególny projekt plakatu.
8. Arcyksiążęcy Browar w Żywcu zastrzega sobie prawo zakupu dalszych prac nadesłanych, a nie nagrodzonych, w kwocie 500,— zł.
9. prace nagrodzone i zakupione stają się bezwzględną własnością z prawem reprodukcji Arcyksiążęcego Browaru w Żywcu.
10. Jury stanowią pp. Profesorowie Akademji Sztuk Pięknych w Krakowie: Józef Mehoffer, Wojciech Weiss i Jan Wojnarski.

Inwalidzi, wdowy i sieroty woj. poszukują pracy:

8 biurowych piszących na maszynie, 7 książkowych, 3 początkujących książkowych, 4 uczenice biurowe, 11 córek inwalidów wojennych jako początkujące biurowe, 5 maszynistek, kasjerka, 5 ekspedjentek, sekretarka, 11 robotnic, 40 portjerów, 34 woźnych, 24 stróży, 64 robotników, 8 magazynierów, 5 dozorców, 9 leśników, 6 polowych, 2 włodarzy, 13 urzędników gospodarczych, 5 ogrodników, 3 strażników leśnych, 2 pomocników gastronomicznych, destylator, 3 stolarzy, 7 siodlarzy, 2 rymarzy, 4 kołodziei, 5 ślusarzy, kowal, krawiec, 4 obuwników, przykrawacz obuwia, 2 kontrolerów mleka, 3 rewizorów mięsa i włosi, tokarz, 2 dekarzy, rzeźbiarz, powroźnik, 2 strycharzy, koszykarz, ceglarz, kierownik budowlany, elektrotechnik, 4 garderobianki, 11 pracownic, 3 dziewczęta do posyłek, 8 kupców, 8 inkasentów, palacz kotła, pomocnik instalatorski, pomocnik biurowy, krawcowa, 4 uczenice do interesu, 2 uczenice fryzjerstwa, 4 uczenice krawieczczyzny, 2 posługaczki, 2 uczni ślusarskich, 2 uczni zecerskich, uczeń monter maszynowy i uczeń monter samochodowy. zw 19 767/a

Zgłoszenia uprasza **Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań,** Fredry 7, pokój 47, telefon 29-94.

Magistrat miasta Chojnic ogłasza

KONKURS

na posadę **lekarza weterynaryjnego jako dyrektora** rzeźni miejskiej.

Uposażenie **według VII. grupy plus 15%** odwołalnego dodatku komunalnego. nw 4186

Wymagania: obywatelstwo polskie, nieprzekroczony 40 rok życia, praktyka w rzeźniach miejskich.

Posadę objąć można od 1. 1. 1930 r. względnie prędzej.

Praktyka prywatna dozwolona jest tylko w czasie wolnym od zajęć służbowych.

Czas próbny pół roku, poczem nastąpić może stabilizacja.

Podania należycie udokumentowane z życiorysem, złożyć należy do dnia 15. 11. 1929 r. do

Magistratu w Chojnicach.

PRZETARG OFERTOWY

Dyrekcja Wojewódzkiego Zakładu Psychjatrycznego w Kościanie wyda w drodze publicznego przetargu dostawy na: **chleb, bułki, mięso, wyroby mięsne, tłuszcze spożywcze, nabiał, artykuły kolonjalne, drogeryjne, krótkie, przybory szewckie, szczotki, ścierki do podłóg i artykuły żelazne.** dw 2616

Dostawa powyższych artykułów wydana będzie na przeciąg jednego roku od 1 grudnia 1929 do 30 listopada 1930.

Oferty w kopertach zamkniętych i zapieczętowanych z napisem: Oferta na dostawę pp. z dołączeniem prób, które nie ulegną zniszczeniu, należy składać w Sekretarjacie podpisanego urzędu do dnia 28 października 1929, godziny 9. Oferty zamknięte a nie zapieczętowane nie będą rozpatrywane.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 28 października 1929, o godzinie 11. Oferenci lub ich upoważnieni zastępcy mogą być przy otwieraniu ofert obecni.

Warunki dostawy wyłożone są do wglądu w Sekretarjacie zakładu, gdzie też udzielać się będzie potrzebnych wyjaśnień.

Dyrekcja zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru dostawców.

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Co do majątku posiedzicieli dóbr rycerskich a) Włodzimierza Sulerzyskiego, b) tegoż żony Marji z baronów Graeve Sulerzyskiej w Kościankach, powiat wrzesiński, **wdraża się** z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 19 października 1929 r., o godz. 12 przed poł., **postępowanie upadłościowe.**

Zarządcą masy upadłościowej mianuje się p. Dr. Mercika adwokata z Wrześni. nw 4193

Czas do zgłoszenia wierzytelności wyznacza się do dnia 30 listopada 1929 r., zaś termin zbadania zgłoszonych wierzytelności oraz pierwsze zgromadzenie wierzycieli wyznacza się na dzień 8 stycznia 1930 r., o godz. 10 przed poł. w Sądzie Grodzkim we Wrześni, pokój nr. 2.

Jawny areszt wyznacza się na dzień 30 listopada 1929 r.

Września, dnia 19 października 1929 r.

Sekretarz Sądu Grodzkiego.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona **w Miatach** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Miaty, tom I, karta 1, na imię **Jana i Sylwestra Roszaków z Miat,** zostanie **dnia 29 listopada 1929, o godzinie 10 przed południ.** wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój 8. Nieruchomość Miaty, tom I, karta 1, składająca się z folwarku wraz z budynkami o wielkości 215,14,02 ha, jest opodatkowana na 366,49 talarów czystego dochodu gruntowego i na 630,— mk. wartości użytkowej do podatku budynkowego i oznaczona w matrykule Miaty pod art. 1, w księdze podatku budynkowego Miaty pod nr. 1, 12.

Wyciągi z księgi podatkowej, treści karty gruntowej można przejrzeć w sekretarjacie sądu. nw 4192

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 15 lutego 1928 r.

Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach.

Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokółu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda.

Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna.

Witkowo, dnia 20 sierpnia 1929 r.

Sąd Grodzki.

Przetarg przymusowy

W piątek, dnia 25 b. m., o godz. 12 w poł., przy ul. Przemysłowej w firmie **C. Hartwig,** sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę: nw 4771

9 worków mąki pszennej,
17 „ mąki żytniej,
255 „ ospy żytniej i ryżowej.

FIGAS, kom. sądowy, Chwaliszewo 13.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Skład rzeźnicki

przy najruchliwszej ulicy z mieszkaniem także na inne branże natychmiast na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 65 914

Wózek sportowy

jak nowy, brennabor tanio sprzedam. Górna Wilda 52, tylny parter, lewo. zdw 65 913

Pianino

nowe koncertowe Stingl Oryginal za gotówkę korzystnie do sprzedania Focha 79, I. piętro, lewo, między 3 a 5. zdw 65 901

Skład

kolonjalno-galanteryjny, towarem mieszkaniem zaraz sprzedam. Do objęcia 26—30 000. Adres Kurjer zdw 66 014

Hotel

dwupiętrowy, 16 pokoi gościnnych 6 pokoi lokalnych, 2 okna wystawowe, mieszkanie, kanalizacje, światło elektryczne, duża sala, 32 ubikacje zaraz sprzedam, cena 120 000 zł, wpłaty 50 000, reszta na 5 lat lub zamiana na majątek od 150—300 mórg. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 66 016

Majątek

140 mórg buraczanej ziemi, jednym planie, 20 mórg łąki, morga ogrodu, dom 6 pokoi, wszystkie budynki masyw murowane, żywym, martwym inwentarzem zaraz sprzedam, powiat Szamotuły, cena 80 000, wpłaty 40 000. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 66 015

Radjoaparat

czterolampkowy selektywny — sprzedam. Marcina 33, III., lewo. zdw 66 019

Ciężarówka

prawie nowa pierwszorzędnej marki, nośność 1 300—1 500 kg., bardzo tanio na sprzedaż, do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz, Automobile, Fabryka Karoserji, Poznań, Patr. Jackowskiego 49, tel. 65-15. zdw 66 020

Taksówka

nowoczesna ze stałą koncesją, zegarem i numerem, gotowa do jazdy bardzo korzystnie na sprzedaż do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz, Automobile, Poznań, Patr. Jackowskiego 49, tel. 65-15. zdw 66 022

Komplet

niklowy do kawy bardzo ładny tanio. Mostowa 5, III., prawo. zdw 66 003

Piec

kaflowy przenośny lub żelazny, wykładany szamotem, dobrze utrzymany kupi firma Hempowicz, Automobile, Poznań, Patr. Jackowskiego 49, tel. 65-15. zdw 66 023

Młyn

wodny w dobrej okolicy, przemiał 120 ctr. na dobę, do tego 54 morgi roli, ogród 3 morgi, dom 5 pokoi, bez długu, cena 140 000, wpłaty 80 tys. Wszechpolska Agentura Osadnicza, Poznań, Szkolna 10. Kw 1 030

Skład

bławatów z towarem, objęcie 8 000 Informacje Wszechpolska Agentura Osadnicza, Poznań, Szkolna 10. Kw 1 038

Gospodarstwo

170 mórg ziemia pszenna, budynki masywne, ogród 200 drzew, staw rybny, 5 koni, 17 bydła, martwy kompletny, od stacji 1½ klm., cena 120 000, wpłaty 70 000, okolica Kościan. Wszechpolska Agentura Osadnicza, Poznań, Szkolna 10. Kw 1 036

Domy

na prowincji na korzystnych warunkach poleca Wszechpolska Agentura Osadnicza, Poznań, Szkolna 10. Kw 1 035

Wózki

reklamowe ręczne, resorowe z likwidacji 75 złotych. Szyfter, Wielka 11. zdw 65 858

Wóz

reklamowy, z likwidacji tanio. — Szyfter, Wielka 11. zdw 65 857

Krzesło

na biegunach tanio. Mostwa 5, III., prawo. zdw 66 002

Sypialnie

jadalnie, urządz. i kuchenne i pojedyńcze meble poleca najtaniej Józef Hilscher, Poznań, Górna Wilda 56 i ul. Żydowska 34 tel 3122. Pw 4 839-35.215

Z powodu

zwinięcia hodowli kur rasy zielononóżek oddaję tegoroczne kurki i koguty 10 kur i kogut za 100 zł. kurki i koguty są z różnych hodowli, nie spokrewnione, kurki nieść będą w początkach listopada. Zgłoszenia: Majątek Unisław, dwór. dw 2 612

Samochody

Benz otwarty 10/30 HP za cenę zł 5 000, Dürkopp otwarty 10/30 HP za cenę zł 4 800, Lancia otwarty 12/50 HP w dobrym stanie sprzeda „Imperatorauto", Poznań, Sew. Mielżyńskiego 21. dw 2 597

Radjo

5 lampek, głośnik Philipsa, skrzynka z anodówkami, akumulator, wykonanie wykwintne razem za zł 900 sprzedam. Oferty pod zdw 65 418 do Kurjera.

Majątek

1 720 mórg ziemia pszenno-buraczana, żywy, martwy inwentarz, pełne żniwo, na sprzedaż, 1 000 zł morga. Mederski, Toruń, Wodna 38. Pw 6 384-64.414

Płaszcz

damski sprzedam z powodu żałoby. Dąbrowskiego 98, III., p., lewo. jw 2 883

Rower

Dürkopp na sprzedaż. Szamarzewskiego 13, front, I. ptr., prawo. jw 2 877

Salon

stylowy pięknie utrzymany, na dogodnych warunkach spłaty sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 826

Fortepian

Blüthnera (skrzydło) na dogodnych warunkach spłaty sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 824

Blüthner'a

fortepian koncertowy, modny piękny ton sprzedam B. Hildebrandt, Poznań, ul. Pocztowa 33. zdw 65 439

Gospodarstwo

85 mórg w tem 10 mórg łąki, 6 krów, 3 konie, 11 świń, bez długu na sprzedaż. Budynki masywne. Cena 50 000 zł. Juljan Noetze Mielinko, poczta Józefowo, stacja pow. Mogilno. zdw 63 297

Willa

w śródmieściu Bydgoszczy, 6 pokoi z kuchnią i wszelkiemi wygodami, korzystnie na sprzedaż. Mieszkanie każdego czasu do objęcia. Zgłoszenia pod „Willa", do Biura ogłoszeń Iro, Bydgoszcz, Herm. Frankego 3. nw 4 753

Skład

bławatów i konfekcji, miasto 2 500 mieszk. zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 618

Dwa

dobrze utrzymane materace na sprężynach 85×1,75, bez owadów oraz wiele innych rzeczy sprzeda korzystnie C. Koffer, Wenecjańska 7, pierwsze wejście, parter. Obejrzeć od 4—6. zdw 65 793

Skład

główna ulica, blisko Starego Rynku sprzedam. Dwa duże, wystawowe okna. Oferty Kurjer St. Rynek rw 7 412

Restauracja

cukiernia w centrum miasta z powodu niezgody wspólników do sprzedania. Egzystuje od 50 lat, ostatnio 8 lat w jednych rękach Oferty: Częstochowa „Cristal", II. Aleja 27. zdw 65 291

Puszczykowo

Parcele w najzdrowszej i romantycznej okolicy w każdej ilości po 2,50 i 3 zł m kw. Informacje udziela Piotr Mikołajczak, mistrz tańców, Pocztowa 29, I. zdw 65 282

Dywan

smyrneński 100×170 cm korzystnie do sprzedania. Małeckiego 33 I. piętro, lewo. zdw 65 322

Dobrze

prosperujący skład konfekcji damskiej i towarów krótk. w mieście powiatowem w rynku z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania. Do objęcia towaru z urządzeniem potrzeba 10 000 zł. — Oferty Kurjer zdw 64 144

Skórek

futrzanych większa kolekcję tanio sprzedam. Śniadeckich 21, parter, prawo. zdw 65 921

Kasę

„National" dobrze utrzymaną sprzeda korzystnie Gruss, Małeckiego 23, I., lewo. zdw 65 924

Dom

rodzaj willi, ogród owocowy, garaż, miasto powiatowe, cena 28 tys., wpłata 15 tys. „Osadopol", Rzeczypospolitej 9. zdw 65 928

Dywan

smyrneński nowy 260 × 400 mtr. tanio sprzedam. Wierzbięcice 59, parter, prawo. zdw 65 926

Trykotaże miarowe

eleganckie garsonki, suknie, szlafroczki, pullowery, swetry ubranka, kostjumy sportowe, szale wykonuje „Tricot". Rom. Szymańskiego 10, III., róg Pl. Świętokrzyskiego. Pw 6395-56.376

Gospodarstwo

10 mórg, ziemia pszenna, tuż przy domu bez ciężarów w tem 2 dzierżawy, od właściciela za 12 tysięcy do sprzedania Kubelec, Bukowylas, stacja, poczta Chwalibogowo, pow. Środa. zdw 65 937

Konie

robocze na sprzedaż. Zwierzyniecka 8. zdw 65 961/2

Singera

Maszyny 2 damskie, 2 krawieckie, tanio sprzedam. Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 65 886/7

Baczność!

Kilka wagonów kapusty nadeszło sprzedaż. Górna Wilda 74. zdw 65 877/8

Wózki

dziecięce używane kupuję i sprzedaję oraz reparuję. Siodlarnia Razer, Szewska 11. zdw 65 820-1

Kanapy

leżanki, kluby, materace najtaniej za gotówkę, raty. Strzelecka 31. zdw 65 822-3

Piekarnia

połączona z kawiarnią, objęcie 4 000, w tem 2 000 kaucji, Wszechpolska Agentura Osadnicza, Poznań, Szkolna 10. Kw 1033/34

Skład

kolonjalny, objęcie 2 500 z towarem. Informacje Wszechpolska Agentura Osadnicza, Poznań, Szkolna 10. Kw 1031/32

Fortepiany

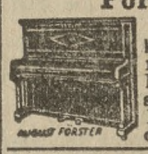

Pierwszorzędne krajowe i zagraniczne fabrykaty. Na raty do 24 miesięcy Witalis Maia Poznań, św. Marcin 43. nw 4102

Partja samochodów 2 osobowych

tanio i na dogodnych warunkach na sprzedaż „Komna", Sp z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83/85, telefon 77-67 i 54-78. nw 4339

Jadalnie męskie pokoje

poleca Stolarnia, Górna Wilda 17 zdp 64 921

Tanio

się ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 73a Pw 4944

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, tel. 64-25. Pw 6180-41.75

Parcela

budowlana na Jeżycach około 9 tys. m kw. do sprzedania. Bliższe szczegóły: skrzynka pocztowa 131 Pw 6310-42.251

Meble

na dogodnych warunkach spłaty i za gotówkę poleca najtańszy skład w Poznaniu, Żytkowiaka Marcina, Chwaliszewo 5. Własne stolarskie warsztaty. zdw 64 702-2

Futra

posiadam na składzie wielki wybór futer karakułowych z całych skór od 2 600 zł. Żrebaki francuskie, nutrja, piżmowcowe, sealowe różnego rodzaju futra. Najprzedniejszych gatunków oraz skóry każdego rodzaju, wydry, wirgińskie, brązowe, fokowe. Blamy polecam bardzo tanio. Łajewski, Poznań, Fredry 1. Kw 1 005

Antyki

wielki wybór. Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kp 1014

Skład

kolonjalny powiatowe miasto za 8 000 na dogodnych warunkach sprzedam. Oferty Kurjer zdw 65 065

Dom

w rynku z wolnem 4 pokojowem mieszkaniem i obszernym składem, 25 lat prosperujący, nadający się na każdą branżę, zaraz korzystnie z powodu podeszłego wieku sprzedam. Oferty uprasza Michał Suchocki, Pobiedziska, Rynek. rw 7 411

Wytwórnia

wafli i cukierków, ubikacje parterowe w śródmieściu na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 931/2

Samochód

„Ford" otwarty model 27 sprzedam za 1,800 lub zamienię. Zgł. Hoffmann, Wrocławska 22, I. piętro, prawo. zdw 65 861/2

Samochód

Ford limuzyna w dobrym stanie gotowa do jazdy sprzedam za 2.900. Zgłoszenia Hoffmann ul. Wrocławska 22, pierwsze piętro, prawo. zdw 65 863/4

Płaszcz

damski, kostjum, nową garsonkę suknią sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 63 128-9

Wózek

sportowy tanio sprzedam. Wierzbięcice 48, I. lewo. zdw 65 704

Maszyna

do szycia korzystnie do nabycia. Wskaże Kurjer zdw 65 701

Skład

w mieście pow. galanteryjno-siodlarski za 4.000 sprzedam. Kurjer zdw 65 688

Rzeźnictwo

z mieszkaniem, warsztatem, zapęd elektr., dobre położenie, nadaje się na inne branże. Adres wskaże Kurjer zdw 65 678

Niebywała okazja
Kożuchy wszelkiego rodzaju zakopiańskie. damskie dziecięce. szoferskie. eksponaty z Pow. Wystawy Krajowej firmy Jan Kłosiński i Syn. Kęty Małopolska. Kręta 4, III piętro prawo. zdw 65 675

Dzieło sztuki!
Ucznia Matejki Karola Koźniga. Krakowska procesja 3×2.40 m oraz Taniec rusałek 2½×1.80 m okazyjnie sprzedam ewentualnie dam zastaw za pożyczkę. Zgłoszenia przyjmuje: Biuro „Bagaże", 27 Grudnia 16 telefon 25 20 zdw 65 714

Austrodaimler
rok 27. limuzyna 6 osob sprzedam albo zamienie na mały domek lub parcele w Poznaniu z ewentl. dopłatą. Brzozowski Hotel Monopol. zdw 65 651

Parcele
1.000 metrowe poleca Dutkiewicz. Chwaliszewo 70. zdw 65 649

Sprzedam
dom połączony z piekarnią z kompletnem urządzeniem i 2 morgi ogrodu. cena podług ugody. M. Pracel, Budzyń. pow. Chodzież. zdw 65 724

Skład towarów kolonjalnych
i wyrobów tytoniowych w Poznaniu przy głównej i bardzo ożywionej ulicy. od dawna dobrze zaprowadzony. z kompletnem urządzeniem. z towarem lub bez. z przyległem małem pokojem oraz piwnicą do nabycia Lokal w dobrej okolicy handlowej. nadaje się na każdą inną branże Kubacki. ulica Półwiejska 15. zdw 65 723

Doberman
(pies) 8 miesięcy bardzo ładny okaz z powodu wyjazdu natychmiast do sprzedania Wiadomość: od godziny 7—8.30 wieczór telefon 37-73. zdw 65 750

Szafę
żelazną. motocykl sprzedam tanio. Skarbowa 20. skład. zdw 65 746

Piece kaflowe
8 sztuk do sprzedania. efektowne kolorowe kafle. Adres wskaże Kurjer zdw 62 508

Skład
kolonjalny z towarem. maglem i mieszkaniem zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 65 766

Skład
rzeźnicki z mieszkaniem. zaped elektr. korzystnie sprzedam. — Zgłoszenia Walkowski Wielkie Garbary 12 zdw 65 804

Płaszcze
damskie nowe. eleganckie sprzeda Szulczewska. Raczyńskich 2. zdw 65 801

Kiosk
przenośny ośmiokątny 16 m² z pokoikiem na pietrze tanio do sprzedania na skład (z gablotkami) lub altanę mieszkalne do ogrodu. Zgłoszenia tel. 62-70 najlepiej 10 rano. zdw 66 008

2 kamienne garnki
ciężkie. hamburskie 35 i 50 ltr. sprzedam. Kędziorowa. Kozia 14 I. zdw 65 782

Piec
do palenia kawy nowoczesnej konstrukcji za 800 zł sprzedam Adres wskaże Kurjer zdw 65 779

2 lustra
i płyta z drzewa 4 metry dla fryzjera tanio sprzedam. Piekary 16-17. zdw 65 813

Samowar
sprzedam od 12—4. Adres wskaże Kurjer zdw 65 808

Biurko
dwuosobowe. debowe regały. stoły i inne sprzęty tanio sprzedam. Anflink, Chwaliszewo 76. II. piętro. zdw 65 918

Plac
przy ul. Sienkiewicza sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 972

Futro
seal bisam używane sprzedam tanio. Słowackiego 34 I. lewo. zdw 65 971

Poważne
przedsiębiorstwo przewozowe. połączone z biurem ogłoszeń. prac maszynowych. tłomaczeń itp.. od kilku lat świetnie zaprowadzone ze stałą klijentelą. w najlepszym punkcie wielk. miasta (centrum) zapewniona dobra egzystencja. z powodu starości komplet z żywym i martwym inwentarzem natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia pod 15 000 do Biura Ogłoszeń „Kurjer". Bydgoszcz. Gdańska 164. nw 4 770

Akumulatory samochodowe
nowe stale na składzie jak i uskuteczniamy naprawę fachowo i tanio udzielając na każdą naprawę 1 rok gwarancji. „Franpol". Grobla 27. tel. 3265. zdw 65 985

Uwaga!
dla znawców samochód Austro-Daimler sprzeda korzystnie „Franpol". Grobla 27. tel. 3265. zdw 65 984

Skład
kolonjalny towarem. maglem za 2 700 sprzedam. Adres Kurjer zdw 65 994

Motory elektryczne
od ¼-15 KM 110-220-440 i 220/380 volt stale na składzie po najniższych cenach z gwarancją. „Franpol", Grobla 27. tel. 3265 zdw 65 986

Skrzynie
różnych wielkości sprzedam — Czarliński, Wierzbięcice 27. I. ptr zdw 65 798

Oberża
i 16 mórg roli na sprzedaż z powodu podeszłego wieku. Pierwszorzędne nowe zabud., wielka sala. kompl. urządzenie i inwentarz. dobra rola. większa wieś z kościołem. Egzystencja z dobrą przyszłością. Gierszewski Nowacerkiew. pow. Chojnice (Pomorze). dw 2618

Skład
spożywczy z dobrą przyszłością do wydzierżawienia. Zgłoszenia ul. Grodziska 37. naprzeciw Radjostacji. zdw 65 871

Deski
podłogowe tanio sprzedam. Dąbrowskiego 52. podwórze zdw 65 869

Wytwórnia cukrów
w powiat. mieście bardzo tanio na sprzedaż z powodu stosunków rodzinnych. Oferty do Kurjera zdw 65 884

Motocykl
B. S. A. 2½ mało używany sprzedam. Chełmońskiego 4. II. prawo. zdw 65 891

Repozytorjum
stół z marmurową płytą sprzedam tanio. Potocki. Plac Wolności 10. zdw 65 892

Tanio
sprzedam płaszcz zimowy. smoking. Kowal. Rzeczypospolitej 3. zdw 65 843

Lustro
do sprzedania. Mickiewicza 17. III. prawo. zdw 65 842

Skład
kolonjalny powiatowe miasto za 8 000 na dogodnych warunkach sprzedam. Oferty Kurjer zdw 65 065

Duży
frontowy jasny pokój na dwie osoby z całkowitem utrzymaniem zaraz do wynajęcia. Zabocka. Aleje Marcinkowskiego 1. I. p. zdw 65 853

5 KUPNA

Poszukuję
dwóch równych luster wysokich orzechowa oprawa. płyty marmurowe. Oferty Kurjer Poznański nw 4 750

Kupię
dom. wpłacę 100 tys złotych — Zgłoszenia Kurjer zdw 63 471

10 wagonów
ziemniaków jadalnych kupię za gotówkę w obrębie niżej 50 klm. od stacji Poznania. Zgłoszenia Agencja K. P. Gniezno 465. nw 4 731

Kupię
wille albo dom w Poznaniu — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 64 888

Kupię
komplet kul bilardowych (kość słoniowa). Zgłoszenia Kurjer zdw 65 711

Pompę centryfugalną
rotacyjną kupię 50—150 ltr. na minutę. Firlej. Międzychód. zdw 65 586

Szafę
żelazną dobrze utrzymaną kupię. Kurjer zdw 65 643

Maszynę
do pisania. dobrze utrzymaną. możliwie Ideal B lub Underwood kupię. Kurjer zdw 65 642

Biurka
i szafę do akt używane, lecz dobrze utrzymane kupię. Kurjer zdw 65 641

Kupujemy samochody
za gotówkę używane otwarte i kryte Dokładne oferty uprasza „Komna" Sp z o. p Automobile Poznań Dąbrowskiego 83/85 tel 77-67 i 54 78 nw 4337

Kupię
używany westfalski piec Oferty Kurjer zdw 65 676

Kupię
samochód mało używany limuzynę Oferty podaniem ostatecznej ceny i ilości km Kurjer zdw 65 707

Auto
dziecięce używane w dobrym stanie. z zapedem łańcuchowym kupię. Łaskawe oferty wraz z ceną Kurjer zdw 65 686

Kupię dom
nie wielki. lecz komfortowy z ładnym ogrodem. w mieście prowincjonalnem lub strefie podmiejskiej Poznania. Pośredników wyłączam. Chodkiewicz — Warszawa. Targowa 70. zdw 65 941

Radjo
aparat i głośnik nowej konstrukcji okazyjnie kupię Oferty proszę nadsyłać Poznań skrzynka pocztowa 45. zdw 65 674

Poszukuję
piekarni dobrze zaprowadzonej zaraz lub później Zgłoszenia Kurjer zdw 65 658

Składu
kolonjalnego ewtl. próżnego lokalu poszukuje za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 65 803

Piżmowce
(Bisampelz) mufki kołnierze używane dobrym stanie kupię. — Zgłoszenia Kurjer zdw 65 790

Samochód
używany w dobrym stanie kupię do rozwożenia towaru ewtl. osobowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 634

Futra
damskie. czarne, modne na średnią figurę kupię. Oferty z ceną Kurjer zdw 65 818

Pianino
Blüthnera za gotówkę kupię. — Zgłoszenia Kurjer zdw 65 825

Składu
mniejszego w centrum Poznania z urządzeniem lub bez poszukuje zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 65 970

Kupuję
stary. używany papier (makulaturę) szmaty żelazo. Strzelecka 3a. parter. prawo tel. 13 21. zdw 63 945

Pianino
kupię w dobrym stanie za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 66 010

Złoto
stare i nowe kupuje w najwyższej cenie Chwiłkowski. św Marcin 40. zdw 67 905

Ostrego
psa podwórzowego kupi zaraz J. Wecławski. Mostowa 5a stolarnia. zdw 65 8[illegible]

6 KAMIENICE

Parcela
przy Zakładzie Dyakonisek. ul. Grodziska przeszło 1.000 m kw. zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 710

Zawiadostwo
domów przyjmie pani — urzędniczka. rzutka. energiczna Oferty Kurjer zdw 65 734

Kamienica
w Poznaniu wolnem mieszkaniem skład. urządzenie. towarem korzystnie sprzeda. Oferty Kurjer zdw 65 968

Kupię
kamienice wprost od gospodarza wpłacę 70 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 991

7 PIENIĄDZ

5 do 10 000 zł
poszukuje na pierwszą hipotekę na 2 3 lat warunki według ugody Zgłoszenia Kurjer zdw 63 889

Poszukuję
20—25 000 na I. hipotekę. procent podług ugody Oferty Kurjer zdw 65 203

Hipotekę
udziele na I miejscu gdzie znajdę wolne 3—4 pokojowe mieszkanie z komfortem. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 712

10.000 złotych
poszukuje na I hipotekę gospodarstwa przy mieście powiatowem. oprocentowanie dobre. Sabiniewicz. Brody. pow. Nowy Tomyśl. zdw 65 696

List hipoteczny
niezbyt późno płatny kupię z drobnem damnem Oferty Kurjer zdw 65 687

10.000 złotych
na I. hipotekę kamienicy poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 672

Za
udzielenie pożyczki 5—15.000 zł. dam gwarancję hipoteczną i stałą posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 729

8—10 tys.
gotówki posiadam proszę o propozycje. mogę przyjąć posadę — Oferty Kurjer zdw 65 737

Kto
wypożyczy urzędniczce 1.000 zł na spłatę po 50 zł w ratach miesięcznych wraz 5 zł procentu miesięcznie? Oferty do Kurjera zdw 65 752

3—4 tys. zł
potrzebne na I hipotekę dla wykończenia budowli. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 781

Kierownika
z kapitałem 10—15 000 zł na stałą pensję i udział w zyskach poszukuje. Oferty Kurjer zdw 65 778

1—3 tys. zł
pożyczki poszukuję. wysoki procent. gwarancja. Oferty Kurjer zdw 65 777

5 000 zł
na pierwszą hipotekę parceli budowlanej lub zastaw interesu poszukuje. Oferty „Par". Aleje Marcinkowskiego 11. pod 56.375. Pw 6 385-56,375

Wypożyczę
na pewne hipoteki majątków ziemskich pół miljona złotych w całości lub częściowo po 10 do 12 procent Zgłoszenia tylko rano pomiędzy 8—9. Bibek Hubicki. dypl. inżynier chem.. Wierzbięcice 59. III. dw 2 611

5 000 zł
pożyczki pod zastaw i pewną gwarancję poszukuję. Procent według umowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego filja Stary Rynek rw 7 420

Za
pożyczkę 1 000—1 500 zł oddam pokój próżny lub umeblowany z używaniem kuchni. Oferty Kurjer zdw 65 876

Gospodarzu!
Co się dziś opłaca? Opłaca się tuczenie świń. opłaca się gdy krowa da podwójną ilość dobrego mleka. Kup więc zaraz Centraliny Michałowskiego nic nie stracisz. tylko się wzbogacisz. Żądać wszędzie tylko w oryginalnem opakowaniu. rw 7 417-8

28 000
pożyczki poszukuje na I hipotekę Procent według umowy. — Zgłoszenia Kurjer zdw 65 969

60—70 tys. złot.
umieszczę na I. hipotekę kamienicy wartościowej w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 992

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
3 pokojowe. II. piętro w nowobudującym się domu odstąpię za zwrotem wyłożonej jednorocznej dzierżawy Do objęcia z końcem listopada Oferty Kurjer zdw 65 684

Mieszkanie
5 pokojowe częściowo umeblowane za czynszem trzyletnim do wynajęcia Oferty Kurjer zdw 65 663

Mieszkanie
4 pokojowe w Buku. od 1 listopada rb do wynajęcia. Dybizbański. Dworcowa 13 zdw 65 659

Skład
pokój. kuchnia na branże obuwia ul. Marszałka Focha odda — Świercz. ul Żupańskiego 18. zdw 65 756

2 pokoje
kuchnia Mosina Wskaże Kurjer zdw 65 749

Dwa
pokoje. kuchnia umeblowane. — willa przy stacji kolei Swarzędz zaraz do wynajęcia Zgłoszenia: ul. Mickiewicza 17. I. prawo. zdw 65 768

Mieszkanie
6 pokojowe. św. Marcin. I. piętro z meblami odda „Krakus". Pocztowa 30. zdw 65 952

Mieszkanie
1. 2 pokoi z kuchnią. dzierżawa zgóry. Adres Kurjer zdw 65 990

2 pokojowe
z kuchnią mieszkanie wynajmę wprost od gospodarza oraz wynajmę pokój umeblowany Adres wskaże Kurjer zdw 65 797

9 SZUKA MIESZK.

Zwątpiłem
w uczciwość dzisiejszych właścicieli domów. Czy nie znajdzie się w Poznaniu choć jeden któryby inteligentnemu i solidnemu małżeństwu wynajął 1—2 pokoje kuchnia za czynszem miesięcznym ewentl. 1 000 zł wpłaty. Ludzi o staropolskiej przedwojennej uczciwości proszę o odpowiedź Poznań. skrzynka pocztowa 366. zdw 65 812

Poszukuję
1—3 pokojowego mieszkania z kuchnią dla bezdzietnego solidnego małżeństwa. za żądaną miesięczną dzierżawę. Łaskawe oferty do Kurj. pod zdw 59 408 Pośrednicy wykluczeni.

Mieszkanie
2—3 pokojowe wprost od gospodarza wynajmę zaraz. Czynsz zapłacę według umowy. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 65 469

Kto
z uczciwych właścicieli da w najem urzędnikowi na stałem stanowisku 2 ewentl. 3 pokojowe mieszkanie. wiele gotówki niema lecz punktualna dzierżawa pewna Oferty Kurjer zdw 65 689

Urzędnik
poszukuje dwupokojowego mieszkania z kuchnią etc. najchętniej wprost od gospodarza Wysokość czynszu rok lub dwa lata zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 65 743

Dwóch
pokoi z kuchnią w śródmieściu. wprost od gospodarza poszukuję czynsz płacę zgóry S. Torzewski Wodna 16. u p Rosada. zdw 65 772

Pożyczę
kilkanaście tysięcy za 3 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 66 000

Poszukuję
mieszkania od 2 do 3 pokoi z kuchnią w śródmieściu wprost od gospodarza. czynsz zapłacę zgóry. Adres wskaże Kurjer zdw 65 894

Zapłacę
2 000 za pokój i kuchnię. Oferty Kurjer zdw 65 832

6 tysięcy
i więcej dam za 3—4 pokoje. — Zgłoszenia Kurjer zdw 65 248

Mieszkania
3—6 pokojowego. parter. lub I. piętro. może być w podwórz. poszukuję. Czynsz zgóry za kilka lat. Zgłoszenia pod zdw 64 777

2 000 zł
dam za mieszkanie zgóry ewentualnie pożyczę w zamian za mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 66 032

Mieszkania
pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 65 865

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
frontowy pokój z kuchnią na dwa pokoje z kuchnią ewentualnie portjerstwo Oferty Kurjer zdw 65 310

Emeryt
zamieni dwa pokoje kuchnią. wygody. centrum Warszawy. na takież Pozańskiem lub Pomorzu. miejscowości zdrowotnej. Oferty Warszawa, Mylna 7/20 A. Gerner. zdw 65 938

Mieszkanie
duży pokój zamienię na taki sam lub pokój kuchnia. portjerstwo. Oferty Kurjer zdw 65 987

Zamienię
pokój i kuchnię z portjerstwem na takie same bez. Dopłata 60 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 870

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
frontowy umeblowany 1 lub 2 wynajmę z fortepianem światło elektr. od 1 listopada. Grunwaldzka 5 front. wys. parter zdw 65 208

Duży
pokój do wynajęcia dla 2 pań lub panów od 1 listopada Wiadomość: Kossaka 18. I ptr lewo od 10—12. zdw 65 199

Pokój
elegancko umeblowany wynajmę tanio. Adres wskaże Kurjer zdw 65 058

Pokoik
umeblowany dla skromnej osoby. cena 25 zł Grunwaldzka 5 front wysoki parter zdw 65 071

Działyńskich 2
wys. ptr.. prawo. eleg. pokój z utrzymaniem wynajmę intel. pani. nw 4 752

Pokój
umeblowany. światło elektr.. bez pościeli. wynajmę solidnemu panu na stałej posadzie. Ul. Matejki 38. parter. lewo. zdw 65 466

Pokój
umeblowany inteligentnemu. bezdzietnemu małżeństwu wynajmę Matejki 38. II lewo od 6 wiecz. zdw 65 703

Pokój
dwom osobom Spokojna 27. I. zdw 65 721

Pokój
dla inteligentnej pani Matejki 59 II prawo. zdw 65 691

Wspólny
pokój. utrzymaniem 1. 11. najchętniej panom Plac Bernardyński 1. I. prawo. zdw 65 680

Pokój
na biuro. telefon Sobelowa Sew Mielżyńskiego 4 II zdw 65 377

Pokój
dla inteligentnej osoby z elektrycznem oświetleniem wynajmę od 4—5 Kwiatowa 2. III ptr. lewo. zdw 65 656

Pokój
umeblowany wynajmę. Spokojna 24. IV. lewo. zdw 65 727

Pokój
za udzielenie francuskiego i niemieckiego zaraz wynajmę Ratajczaka 11 a. 6 wejście Bączyk zdw 65 757

Spokojny
pokój Bartkiewicz Prusa 19. parter. zdw 65 805

Duży
pokój umeblowany z elektrycznem światłem dla pana do wynajęcia. Górna Wilda 29. m. 7. zdw 65 830

Przyjmę
panienkę na wspólny pokój. — Wielka 9. IV Krieger. zdw 65 836

Centrum
pokój elegancko umeblowany 2 osobowy wygodami utrzymaniem wolny Wskaże Kurjer zdw 65 840

Przyjmę
na stancję. Popielska. Klasztorna 4. rw 7 424

Wspólny
pokój dla 2—3 panów wynajmę bez pościeli Kanałowa 4. III. zdw 65 927

Pokój
słoneczny ciepły elektryczność od 1 listopada Przecznica 4 II lewo zdw 65 702

Pokój
umebl. dla 2 studentek do wynajęcia. „Lutécienne". Niegolewskich 10. II. prawo. zdw 65 806

Pokój
z niekrępującem wejściem. — Adres wskaże Kurjer jw 2 879

Pokój
zaraz wynajmę. Poznańska 33 III prawo. zdw 65 940

Gabinet i sypialnia
1—2 panów. pokój dwuosobowy z utrzymaniem lub bez korzystnie Matejki 1. Drowa Gackowska zdw 65 944

Sypialkę
i salonik z elektr światłem naprzeciw P W K wynajmę intel panom od 1 11. 1929. Bukowska 15. II. p., wprost. zdw 65 879

Pokój
1—2 osobom M. Focha 55 II. prawo. zdw 65 949

Pokój
frontowy niekrępujący wynajmę. Łąkowa 7a I ptr. prawo zdw 65 958

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Przemysłowa 33 I prawo. zdw 65 957

Panu
wspólny pokój. 27. Grudnia 5. Nadolny. zdw 65 829

Pokój
paniom lub bezdzietnemu małżeństwu zaraz wynajmę. Ul. Umińskiego 9. wejście 12. zdw 65 827

Dla
dwóch panienek pokój z utrzymaniem zaraz. pościel pożądana. św. Marcin 64. dom środkowy III. p.. prawo. zdw 65 831

Pokój
lepiej umeblowany solidnemu panu 1. 11. Łukaszewicza 51 I. prawo. zdw 65 998

Słoneczny
duży pokój jednemu lub dwom panom do wynajęcia. Matejki 67. II.. prawo. zdw 65 989

Pokój
dwuosobowy utrzymanie wynajmę Wrocławska 30. w podwórzu III.. Masłowska. zdw 66 001

Lepszy
pokój inteligentnym panom wynajmę. Pyka Górna Wilda 45. zdw 65 881

Pokój
wynajmę Zwierzyniecka 8. II. prawo. zdw 65 911

Pokój
umeblowany z dobrem utrzymaniem na dwie lub jedną osobę od 1. 11. 29. Pocztowa 11. parter. zdw 65 908

„Informator" poleca pokoje umeblowane
dla panów. pań. małżeństw. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo). Telefon 58-17. zdw 65 916

Pokój
front. solidnemu panu 50 zł — Poplińskich 3 parter. zdw 65 890

Wspólny
pokój. Łąkowa 16 III prawo. zdw 65 896

Pokój
umebl. dla 2 panów zaraz do wynajęcia. Kantaka 8 III lewo. zdw 65 841

Pokój
umeblowany dla 2 panów z niekrępującem wejściem. Małe Garbary 11 II wprost zdw 65 847

Pokój
panienkom. utrzymanie Ogrodowa 9. I.. lewo zdw 65 846

Miły
frontowy pokój z całkowitem utrzymaniem dla inteligentnej pani zaraz Łazarz. Strusia 10 II.. lewo. zdw 65 907

2 pokoje
umeblowane z używaniem kuchni przy spokojnej rodzinie (2 osoby) na Łazarzu do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 65 851

Pokoje
1—3 osób utrzymaniem pianino. — Półwiejska 2. III.. prawo. zdw 65 855

Pokój
z utrzymaniem dla panienki, ewentl. używaniem fortepianu. Adres Kurjer zdw 65 973

12 SZUKA POKOJU

Pan
poszukuje od 1. 11. rb. pokoju umeblowanego na stałe bez pościeli z niekrępującem wejściem. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 621

Małżeństwo
szuka pokoju Oferty Kurjer zdw 65 306

Skromnego
czystego pokoju dla pana zaraz (Jeżyce — Łazarz). Oferty Kurjer zdw 65 290

Dwóch pokoi
próżnych lub częściowo umebl. poszukuję w górnej części miasta. Dzierżawa ewtl. za pewien czas zgóry Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 668

Panienka
skromna. uczciwa poszukuje pokoju wspólnego najchętniej Łazarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 709

Próżnego
pokoju do maja 30 roku poszukuje małżeństwo Oferty Kurjer zdw 65 708

Pokoju
skromnego dla dwóch panienek w pobliżu Wielkiej poszukuje. Oferty Kurjer zdw 65 722

Student
poszukuje pokoju z niekrępującem wejściem w okolicy Alei Marcinkowskiego światło elektr. i opał pożądane. rano herbata. Oferty Kurjer zdw 65 671

Pokoju
umeblowanego z fortepianem poszukuje się dla 2 3 studentów. Oferty Kurjer zdw 65 665

Pokoiku
małego, taniego poszukuje uczeń ślusarski. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 719

Kawaler urzędnik
poszukuje całkowicie niekrępującego pokoju możliwie z oddzielnem wejściem Oferty z ceną Kurjer zdw 65 717

Student
szuka skromnego jednoosobowego pokoju okolica Krętej. Młyńskiej Sapieżyńskiego Oferty Kurjer zdw 65 715

Pan
poszukuje pokoju umeblowanego z fortepianem Oferty Kurjer zdw 65 713

Pokoju
małego skromnego z ogrzewaniem w centrum szukam. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 728

Student
spokojny poszukuje ciepłego, czystego pokoju u solidnej rodziny. Może również udzielić pomocy uczącym się gimnazjalistom. Oferty złoża zainteresowani z podaniem ceny pod zdw 65 761

Panienka
poszukuje skromnego pokoiku wzgl. wspólnego Zgłoszenia do Kurjera zdw 65 759

2 panienki
szukają skromnego pokoiku bliżej śródmieścia Oferty do Kurjera zdw 65 755

Pan
szuka pokoju z pościelą 50 zł w centrum miasta Oferty Kurjer zdw 65 751

Pokoiku
poszukuje urzędnik. Oferty Kurjer zdw 65 745

Panna
szuka pokoiku Oferty Kurjer zdw 65 753

300 zł
dam zgóry za próżny pokój. Kurjer zdw 65 774

Pokoju
niekrępującego, skromnie umeblowanego poszukuje w cenie 40 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 765

Pokoju umeblowanego
poszukuje młode małżeństwo — (przyjezdni) na kilka godzin w miesiącu. Wejście niekrępujące. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 65 800

Dwóch przyjaciół
dobrze sytuowani szukają trzech pokoi z meblami lub bez (dwie sypialnie i pokój przyjęć) Oferty z ceną do Kurjera zdw 65 793

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokoju niekrępującego umeblowanego możliwie z korzystaniem kuchni łazienki, elektryka, najchętniej okolica dworca Oferty do Kurjera z ceną i miejscem zdw 65 788

Pokoik
frontowy, elektryczność wynajmę (nie studentom). Śniadeckich 9. II. zdw 65 784

Dwie
siostry poszukują od 1. 11. skromnego pokoiku od 30 zł z własną pościelą, z używaniem kuchni. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 828

Pokoju
umebl. poszukuje natychmiast. — Oferty podaniem ceny Kurjer St. Rynek rw 7 425

2 pokoje
umebl. z telefonem dla 2 osób poszukujemy. Oferty do Kurjera zdw 65 922

2 biuralistki
poszukują ładnie umeblowanego pokoju od 1. 11. w śródmieściu. Oferżty Kurjer zdw 65 915

Małżeństwo
poszukuje pokoju, podać cenę. Kurjer zdw 65 910.

Młody
kawaler poszukuje skromnego, niekrępującego pokoju w pobliżu Pl. Wolności. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdw 65 951

Pani
poszukuje pokoju skromnego w śródmieściu Oferty Kurjer zdw 65 959

Dwóch
braci poszukuje umeblowanego pokoju. podanie ceny. Kurjer zdw 65 967

Urzędniczka
poszukuje czystego pokoiku 40 złotych centrum. Oferty Kurjer zdw 65 999

Lepsza
pani szuka pokoju od 1. 11. niekrępującego w centrum miasta. Oferty Kurjer zdw 65 856

13 LOKALE

Poszukuję
2—3 ubikacji na biuro i składnicę parter możliwie w śródmieściu zaraz ewentl. później. Oferty Kurjer zdw 65 742

Ubikacja
wraz z mieszkaniem (jeden pokój) w śródmieściu na cichy warsztat do wynajęcia Zgłoszenia Kurjer zdw 65 791

Skład
przy św. Marcinie na skład futer do wynajęcia Oferty Kurjer zdw 66 009

Ubikacyj
suterenowej na warsztat poszukuję. Czynsz miesięczny. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 65 898

Poszukuję
piwnice w okolicy Ratajczaka Kurjer zdw 64 924

14 DZIERŻAWY

Restauracja
w większem mieście powiatowem z zapewnioną pełną koncesją ogród, 2 sale kręgielnią, mieszkanie prywatne zaraz do wydzierżawienia. Oferty Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 467. nw 4 749

Baczność fryzjerzy!
Skład z mieszkaniem w dobrym punkcie miasta Pobiedzisk, gdzie ma zapewnioną egzystencję, dobry fryzjer męski i damski. — Oferty Kurjer zdw 65 669

Wydzierżawię
domek pokój kuchnię z ogrodem owoc. i warzyw. w okolicy Dębca Czynsz 2 lata zgóry. 2 tys. zł. Oferty Kurjer zdw 65 816

Mieszkanie
3 pokojowe 3 500 w tym dzierżawa oddam „Komis". Sew. Mielżyńskiego 25a zdw 65 981

Skład
duży 2 pokoje kuchnia zaraz wydzierżawię w Buku. Oferty Kurjer zdw 65 902

Ogrodnictwo
świetna egzystencja na 8 lat do wydzierżawienia, objęcie 6 500 — Wszechpolska Agentura Osadnicza. Poznań Szkolna 10. Kw 1 037

Piekarnia
w mieście powiatowem z powodu stosunków rodzinnych zaraz do wydzierżawienia. Objęcie 3 500 zł. Oferty Agentura Kurjer Poznańskiego Wągrowiec. nw 4 767

21 ZGUBY

Zgubiono
rękawiczkę jelonek do prania na ul. Gąsiorowskich — Marszałka Focha. Uczciwy znalazca zechce oddać: Gąsiorowskich 11 skład kolonjalny. zdw 65 660

Zgubiłam
21. 10. o 16.30 na drodze z Niegolewskich 3 do przystanku tramwajowego przy Niegolewskich — zegarek „Zenith", czarny w skórce. Prosze odnieść za nagrodą Wyspiańskiego 11. III Taylor. zdw 65 647

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Kazimierz Walkowiak, unieważniam zdw 65 546

Zgubiłem
portfel książeczkę wojskową i świadectwo przemysłowe na nazwisko J L Goldblum Łaskawy znalazca zechce oddać za wynagrodzeniem 25 zł pod adresem Skrzyński Wenecjańska 8 zdw 65 302/3

Zaginioną
książeczkę wojskową na nazwisko Sieg Tadeusz, unieważniam. zdw 65 903

Wilk
suka się przybłąkał odebrać A. Cichocki, Małeckiego 37, III. zdw 65 920

Znaleziono
wilka (suczka) odebrać Mostowa 14a, u Wencel, godz. 6—8. zdw 65 988

Zgubiono
w poniedziałek pamiątkową broszkę, medalion w srebrnej oprawie. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodz. Ratajczaka 28. I. p., lewo zdw 65 906

Zgubioną
książeczkę wojskową z P K U. Kościan na nazwisko Wiktor Wawrzyniak, unieważniam. zdw 65 900

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 4941

Czyszczę
parkiety za 50 groszy. Kurjer zdw 65 026

Koszule męskie
wykwintnie wykonywa Grochowski Wierzbięcice 2da zdw 63 774

Obiady
smaczne, obfite po 80 groszy. — Półwiejska 9, I piętro. zdw 65 352

Włosy
długie, barwy szat. kupię. Oferty z wzorem proszę składać Kurjer zdw 65 395

Kosmetyka Lecznicza Podgórna 9, II.
Maski odmładzające. Osiągnięcie smukłej linji zgrabnych nóg — Konserwacja ciała nowoczesnym zabiegiem Kosmetyki Paryskiej. Masaże dla pań, panów wykonują siły fachowe pod kierunkiem lekarki kosmetyczki. zdw 65 883

Gramofony
i płyty poleca Brudziński i S-ka, Aleje Marcinkowskiego 8, na I. piętrze. Wymiana starych płyt. naprawa mechanizmów, tel. 4051. zdw 66 021

Salon Mód „Zofja"
Bukowska 3, II. p., szyje najtaniej i najszybciej. zdw 65 095

Stolarz
reparuje, odnawia meble tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 695

Dla rehpinczerka
suczki szukam pieska rehpinczera do plodu Oferty Kurjer zdw 65 685

Nowość w Gabinecie Kosmetycznym „Halina"
Otłuszczanie za pomocą neofina wynalazcy profesora Schrottenbacha racjonalne pielęgnowanie skóry ziołami leczniczemi Alpejskiemi, usuwanie wszelkich wad, brodawki, rozszerzone pory czerwoność, zmarszczki, wągry Elektryczne zabiegi — pneomasaż, maski neofinowe, wyczerpujące fachowe porady Gabinet przeniosłam na ul. Siemiradzkiego 11. III. p zdw 65 673

Poszukuję
towarzysza inteligenta na wspólny pokój z obiadami, ul Kręta 24. III. lewo zdw 65 670

Kto
wyleczy łuszczycę? Oferty do Kurjera zdw 65 741

Panie
kapelusze wykonuje według najnowszych żurnali. V roniecka 24 zdw 65 929-30

Baczność!
wykonuję wykwintną garderobę damską w domu, poza domem. Ceny bardzo przystępne. Rudawska, Jackowskiego 36. III. jw 2 880

Druki — stemple
wykonuję dobrze, tanio prędko. Drukarnia Schmidt, Stary Rynek 40 Nagłe druki, stemple w kilku godzinach. rw 7033/4

Chłopca
5 letniego oddam na wychowanie do internatu lub bardzo dobrego domu tylko na prowincję. Łaskawe oferty Kurjer zdw 65 979

Przyjmę
sierotkę dziewczynkę zdrową od lat 5. Oferty Kurjer zdw 65 852

Kapelusze
damskie przerabia farbuje czyści „Regina" św Marcin 78 zdw 66 007

23 OŻENKI

Kawaler
lat 26 na pewnem stanowisku pragnie poznać z powodu braku znajomości pannę w odpowiednim wieku posiadającą wyprawę względnie gotówkę. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia wraz z dołączoną fotografją, która się zwraca proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod — zdw 65 939. Dyskrecja zapewniona.

Przystojny
starszy kawaler, stat VII., tu na kuracji, pragnie towarzystwa ładnej skromnej brunetki. Oferty Kurjer zdw 65 677. Cel matrymonjalny.

Akademik
wyższy urzędnik państwowy, kawaler, pozna młodą, przystojną panienkę z odpowiedniem wykształceniem poważną, możliwie muzykalną Cel matrymonjalny Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 64 584

Kawaler
zupełnie samotny lat 28 właściciel przedsiębiorstwa ożeni się z panną lub wdową do lat 40 Posag niezbędny. Wyczerpujące szczegóły fotografje: Warszawa, skrzynka 520 nw 4649

Wdowa
starsza, z majątkiem i 6 pokojowem mieszkaniem szuka znajomości samotnego pana do 65 lat. z cośkolwiek majątkiem Cel matrymonjalny Oferty Kurjer zdw 65 747

Inżynierowie
lat 26—27 przyjezdni pragną poznać dwie przystojne inteligentne panie. Cel matrymonjalny Oferty Kurjer zdw 65 769

Szatynka
wykształcona, miła, sympatyczna, lat 27, z dobrej rodziny posag większy poszukuje znajomości, cel matrymonjalny. Zgłoszenia „Wanda". Fabryczna 35 a, IV. p. zdw 65 975

Lekarz med.
przystojny na samodzielnem stanowisku poszukuje znajomości pań inteligentnych, cośkolwiek majątku pożądane, cel matrymonjalny. Zgłoszenia „Wanda", Fabryczna 35 a. IV. zdw 65 976

Żony
z dobrej rodziny inteligentnej, majętnej poszukuje dla mego kuzyna kupca właściciela bardzo dobrze prosperującego przedsiębiorstwa majętnego, przystojnego oficera rezerwy Pośrednictwo krewnych w dyskretnej formie pożądane Zgłoszenia pod zdw 59 092

Starsza
wdowa, kupcowa, zgrabna, bezdzietna, posiad. parę tysięcy zł szuka męża do lat 60 na stanowisku. Emeryt. lepszy rzemieślnik niewykluczony. Oferty Kurjer zdw 65 940

24 NAUKA

Wyuczam
francuskiego w 3 miesiącach — Steinert Grobla 29 parter prawo. zdw 63 816

Kursy stenografji
i pisania na maszynach Kantaka 1. II. p. zdw 65 286

Vala Jennings
rozpoczyna komplet tańców dla osób poważniejszych 1 listopada. Przyjmie jeszcze kilka wpisów. Ratajczaka 29, III., lewo. Pw 6 035-43.30

Francuskiego
po długiej bytności we Francji udzielam Wały Królowej Jadwigi 4 parter Zgłoszenia między 6 a 7 wieczór zdw 59 036

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej, pisania na maszynach rozpoczynam 4 listopada. Księgowość prywatnie. Kursy Tyran-Zaworskiej ul Strzelecka 33 narożnik pl. Świętokrzyskiego. zdw 64 725-6

Szkoła Tańca Antoszewskiego
przyjmuje zgłoszenia do kursów i lekcyj prywatnych codziennie Zielona 3 Pw 5989-40 170

Szkoła Tańców
Stelli Kledeckiej Pocztowa 29 — Tel. 33-29 przyjmuje zgłoszenia do kursu. Lekcje prywatne każdego czasu. Pw 6251-41.209

Dame
française diplomée donne leçon d'anglais et de français. Mme Jeanne Baudet-Grieb, św. Marcin Nr. 13. II. piętro. Pw 5 947-42.375

Tańczmy stylowo!
Opaliński, Mielżyńskiego 1, II. 6.30—9 zdw 65 328

Student
matematyki szuka korepetycyj Kurjer zdw 65 661

Korepetycji
udzieli studentka Adres Kurjer zdw 65 786

Francuskiego
udziela rutynowana nauczycielka. Metoda wedł. szkół francuskich i belgijskich. „Lutécienne", Niegolewskich 10. II., prawo. zdw 65 810

Korepetycyj
udziela sumiennie, tanio. Zakres I—IV. kl. Słowackiego 31-33, III., lewo. jw 2 881

Włoskiego
udziela podstawowo, praktycznie, wykształcona osoba. 2 zł 2.50, 3.—. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 923

Angielka, Francuzka
i nauczycielka Polka z konwersacją francuską, muzyką na pierwszorzędne posady, wysoką pensję poszukiwane. — Biuro nauczycielskie Marji Blechter, Lwów, Chmielowskiego 9. zdw 65 935

Lekcyj
języka niemieckiego, francuskiego, włoskiego, gry fortepianowej udzielam gruntownie. 15 zł. miesięcznie Czechowska, Ratajczaka 13, parter. zdw 65 917

Kto
udzieli korepetycji do 6 klasy humanistycznej, podanie ceny Kurjer zdw 65 912

Poszukuję
lekcji z zakresu szkół powszechnych niższego gimnazjum, również początki języka angielskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 963

English
lessons, conversation gives specialist. Oferty zdw 58 021

25 MUZYKA

Flecista
wolny zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 65 434

Natychmiast
poszukiwany saksophonista i trębacz. Oferty Kurjer zdw 65 582

Poszukuję
nauczycielki muzyki początków. młodej z przychodzeniem do domu na Mielżyńskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 666

Pianino
do ćwiczeń Adres Kurjer zdw 65 787

Lekcyj
gry fortepianowej udzielam. — Uczenica Vincent d'Indy'ego. Niegolewskich 10. II., prawo. zdw 65 811

Trio
lub kwartet dobrze zgrane, skrzypek, pianista, czelo i jazz-obligo wolne 1. 11. Agencja Kurjera Krotoszyn nw 4 762

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia o 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Szofer
poszukuje posady z 3 letnią praktyką, po wojsku, kawaler. Zgłoszenia do Agencji Kurjera Poznańskiego 466. nw 4 751

Stenotypistka
polsko - niemiecko - francusko-angielska szuka pracy na godziny popołudniowe Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 4684

Młody drogerzysta
dzielny ekspedjent, z dobremi referencjami, władający językiem polskim, niemieckim, dobry pracownik w artykułach technicznych, kosmetyce, fotografji itd poszukuje od 1. 11. względnie później posady pomocnika. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 65 034

Młody szofer
z dłuższą praktyka szuka posady prywatnej Oferty Kurjer zdw 65 276

Urzędnik gospod.
kawaler lat 29 z 9-letnią praktyką z dobremi świadectwami i referencjami poszukuje posady zaraz lub od 1 11 29 r. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 65 489

Kuchmistrz
dzielny poszukuje posady w hotelu lub restauracji, okolica obojętna zaraz lub później. Łaskawe oferty Kurjer zdw 65 578

Sierota
lat 19, inteligentna uczciwa z dobremi świadectwami szuka posady kasjerki ekspedjentki lub innej branży Oferty Kurjer zdw 65 330

Początkująca
panienka pisząca na maszynie znająca książkowość i korespondencje poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia zdw 64 907

Syn
z kupieckiej rodziny poszukuje miejsca jako uczeń, w bławatach lub konfekcji męskiej — Frankus, Poznań Żupańskiego 7 zdw 63 382

Czeladnik
młynarski, lat 20, poszukuje zaraz posady w młynie wodnym lub parowym. Antoni Golik. — Nowina, poczta Lubasz. zdw 64 662

Bona - wychowawczyni
z kilkuletnią praktyką poszukuje posady do młodszych dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 65 201

Szofer
trzeźwy, z kilkoletnią praktyką, szuka odpowiedniej stałej posady zaraz lub od 1. 11. 29 Zgłoszenia Kurjer zdw 65 612

Starszy
inteligentny pan szuka posady jako inkasent lub portjer Oferty Kurjer zdw 65 343

Dziewczyna
młodsza, umiejąca szyć z dobremi świadectwami poszukuje posady najchętniej za pokojową lub do dzieci od 1. lub później. Adres wskaże Kurjer zdw 65 403

Dzielna
młoda, inteligentna wdowa z dzieckiem szuka posady do prowadzenia gospodarst a domowego. Oferty Kurjer zdw 64 686

Kucharka
z dobremi świadectwami poszukuje posady w Poznaniu do restauracji. Oferty Kurjer zdw 65 760

Dentystyczny
technik rejestrowany poszukuje posady asystenta-technika. Obejmie zastępstwo lub dzierżawę zakładu. Oferty Kurjer zdw 65 754

Osoba
inteligentna, wykwalifikowana w swoim zawodzie mająca długoletnie świadectwa, poszukuje posady samodzielnej gospodyni w majątku lub probostwie Oferty Kurjer zdw 65 748

Panienka
z prowincji lat 19, umiejąca szyć i haftować poszukuje posady do dzieci zaraz lub później Oferty Kurjer zdw 65 744

Do 1.000 zł
złoży kaucji młodszy kupiec za otrzymanie stałej posady Oferty Kurjer zdw 65 740

Poszukuję
pracy jako pomocnica w restauracji do kuchni lub całodzienna posługę bez spania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 739

Przyjmę
posadę inkasenta woźnego, lagerzysty lub przedstawicielstwo z kaucją do 5 tys Oferty Kurjer zdw 65 736

Kucharka
restauracyjna, samodzielna, z dobremi poleceniami, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 983

Inteligentna
panienka z ładnym charakterem pisma umiejąca pisać na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 980

Pomocnik fryzjerski
biegły w swym zawodzie także w strzyżeniu dla pań i początkującej ondulacji, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 996

Dobra
siła kancelaryjna poszukuje jakiejkolwiek posady biurowej. — Zgłoszenia Kurjer zdw 66 011

Szofer
kawaler, lat 24 z praktyką, z dobremi świadectwami, znający się na obsłudze pałacowej szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 65 868

Szofer
kawaler, lat 24, z praktyką z dobremi świadectwami szuka posady zaraz lub później. Miejscowość obojętna Oferty Kurjer zdw 65 872

Biuralistka
początkująca poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 889

Szofer
dobre świadectwo, trzeźwy, sumienny szuka posady. Miejscowość obojętna Zgłoszenia Kurjer zdw 65 897

Młodsza
dziewczynka ze wsi szuka posady do lepszej pracy domowej. — Zgłoszenia Kurjer zdw 65 819

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego bez gotowania od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 018

Dziewczyna wiejska
lat 15, porządnych rodziców, dobrze wychowana, poszukuje posady najchętniej do dzieci. Adres wskaże Kurjer zdw 66 017

Kucharka - służąca
poszukuje posady w lepszym domu w Poznaniu lub na wyjazd od 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 65 850

Poszukuję
pracy jako przychodząca posługaczka od 1. 11. 29. lub służąca. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 735

Panienka
z ukończoną szkołą Wydziałową pisząca na maszynach i znająca stenografję polską, poszukuje posady jako początkująca. Oferty Kurjer zdw 65 775

Dziewczyna
młodsza, uczciwa z dobrem poleceniem poszukuje posady do dzieci lub lekkich prac domowych od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 767

Panna
poszukuje pracy do szycia bielizny i cerowania Oferty do Kurjera zdw 65 764

Panna
sierota z dobra krawieczczyzną, prasowaniem może wyręczać w gospodarstwie przyjmie posadę panny służący Oferty do Kurjera zdw 65 763

Aptekarska
siła pomocnicza (męska) 6 lat praktyki szuka posady od 1 11. 29 Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków upraszam do Kurjera Poznańskiego pod zdw 65 785

Biedny
chłopak lat 19 szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 783

Fryzjerski
pomocnik młodszy przyjmie posadę na prowincji Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 65 780

Dziewczyna
ze wsi poszukuje pierwszą posadę do małej rodziny. Oferty Kurjer zdw 65 815

Jako portjer
lub stróż, przy wolnem mieszkaniu, szuka posady fachowiec, zobowiązujący się w zamian wykonać mniejsze reparacje bezpłatnie. Oferty Kurjer zdw 65 839

Leśniczy
lat 32, żonaty, z rządowym egzaminem i 9 letnią praktyką lasową we większym majątku, poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera pod dw 2 610

Początkująca
maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 234

Starsza
ekspedjentka, magazynierka z branży obuwia poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 65 238

Żelaźniak
młodszy, dzielny ekspedjent z polecającemi referencjami pragnie zmienić posadę Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 65 295

Stenotypistka
biegła obeznana wszelkiemi pracami biurowemi szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 863

Cukiernik
lat 25, obeznany w ciastkach, herbatnikach cukrach i piernikach szuka posady. Buczkowski Poznań, Św. Wojciech 2 u p. Dylewskiego. zdw 65 005

Żelaźniak - szofer
również z ukończonym kursem księgowości poszukuje posady — Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdwn 65 762

Służąca
wiejska, sumienna i pracowita poszukuje posady do mniejszego domu Zgłoszenia Kurjer zdw 65 652

Emerytowany
funkcj. państw lat 52, poszukuje jakiejkolwiekbądź posady woźnego inkasenta, magazyniera i t. p. od 1 11 wzgl. później. Oferty Kurjer rw 7 408

Pierścienie tłokowe

wszelkich rozmiarów w precyzyjnem wykonaniu, dostosowane do każdego typu samochodów, traktorów i samolotów, poleca

ERGE MOTOR

dawn. R. Gunsch Pw 6024-38,217
Szlifiernia cylindrów i wałów korbowych.
Wytwórnia tłoków, pierścieni i sworzni tłokowych.
Poznań, ulica Mylna 38. Telefon 79-29.

Posługaczka
poszukuje posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 65 733

Mistrz piekarski
dobry zawodowiec, kawaler, zna dobrze cukiernictwo, szuka miejsca. Zgłoszenia do Kurjera Stary Rynek rw 7 406

Młodszy
samodzielny kowal-ślusarz i pomocnik monterski poszukuje posady. Miejscowość obojętna — Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7394

Sierota
uczciwa poszukuje posady pokojowej ewentl. do wszystkich prac domowych od 1. 11. Oferty Kurjer zd 65 021

Młynarz
trzeźwy i sumienny, dzielny w swym zawodzie, który pracował w wiekszych młynach oraz ukończona szkoła młynarską w Bydgoszczy poszukuje zaraz posady. Oferty proszę Kurjer zdw 65 700

Żelaźniak
poszukuje posady jako ekspedjent lub magazynier. Oferty Kurjer zdw 65 699

Biuralistka
początkująca, znająca język niemiecki i pisanie na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 698

Książkowa
pisząca biegle na maszynie, z wszelkiemi pracami biurowemi poszukuje posady. Łaskawe oferty upraszam Kurjer zdw 65 693

Posady
biurowej, kasjera, korespondenta etc. na kilka tygodni poszukuje etatowy urzędnik państwowy. — Oferty do Kurjera pod zdw 65 716

Biurowej
posady poszukuje absolwent Liceum Handlowego, obeznany z księgowością. Wojsko odsłużone. Oferty Kurjer zdw 65 104

Kucharka
do wszystkiego dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 11. 29. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 433

Panienka
lat 26. która pracuje w fabryce jako przodowniczka poszukuje odpowiedniego miejsca. Oferty Kurjer zdw 65 539

Szukam
jakiegokolwiek płatnego zajęcia popołudniowego. Oferty z podaniem rodzaju pracy i warunków płacy Kurjer zdw 65 662

Panienka
poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej Oferty Kurjer zdw 65 654

Służący
żonaty, znający się dobrze na zakładaniu elektryki, prowadzeniu centralnego ogrzewania i instalatorstwie przyjmie posadę od 1. 11. lub później, okolica obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 65 653

Krawcowa
dzielna poleca się w dom i poza dom. Kopernika 5, IV., front. zdw 65 834

Młodsza
krawcowa poszukuje posady jako początkująca Zgłoszenia Kurjer zdw 65 837

Służąca - kucharka
długoletniemi świadectwami na wskroś uczciwa szuka posady od 1. 11. do 1—3 osób, zależy mi na stałej dobrej posadzie w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 65 835

Panienka
sympatyczna, inteligentna na wskroś uczciwa z prowincji z zamiłowaniem do ekspedycji poszukuje posady chętnie do piekarni, kolonjalki, ewentualnie do dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 65 845

Dziewczyna
poszukuje posady od 15. 11. z gotowaniem i praniem, najwyżej do 4 osób. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 844

Uczciwa
młoda dziewczyna poszukuje posady bez gotowania. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 7 421

Posady
kasjerki lub ekspedjentki do prowadzenia piekarni lub innej branży poszukuje młoda mężatka z praktyką handlową. Oferty Kurjer rw 7 422

Książkowa
z długoletnią praktyką znająca dokładnie książkowość włącznie bilansu oraz wszelkie prace biurowe, władająca językiem polskim i niemieckim, szuka posady. Oferty Kurjer rw 7 423

Maszynistka
pisząca biegle na maszynie z ładnym charakterem pisma, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 925

Pomocnik
fryzjerski, pierwszorzędna siła w męskim oraz strzyżeniu pań i początkujący ondulator poszukuje posady od 28. 10. 29. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 65 934

Posługaczka
szuka pracy. Oferty do Kurjera zdw 65 960

Sierota
posady w fabryce. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 65 964

Czeladnik
kowalski lat 25 egzam. zdrowy i silny obeznany z prowadzeniem młockarni poszukuje posady Michał Ziętek czelad. kowalski Solin poczta Działyń. pow. Gniezno zdw 64 382

Krawcowa
na elegancka garderobę szuka pracy po domach. Oferty Kurjer zdw 64 563

Abiturjentka
seminarjum szuka posady, najchętniej do dzieci. Oferty Kurjer zdw 64 569

Posługi
poszukuje osoba w średnim wieku, umiejąca dobrze gotować cały dzień lub od 11 Oferty Kurjer zdw 64 628

Osoba
inteligentna lat 30 posiadająca 6 klasowe wykształcenie znająca ręczny haft artystyczny oraz umiejąca poprowadzić gospodarstwo domowe, poszukuje posady zarządzającej domem lub towarzyszki dla dorastających panienek najchętniej w Poznaniu. Oferty pod 56.347 proszę składać do „Par". Al. Marcinkowskiego 11. Pw 5 946-56.347

Uczciwa
i skromna panienka z branży cukierniczej, która zna pol. i niem. szuka stałej posady ekspedjentki lub bufetowej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 64 644

Krawcowa
szuka pracy poza domem. Rzeczypospolitej 2. III. zdw 64 273

Starsza
służąca z dobremi świadectwami poszukuje posady wymagania skromne. Oferty Kurjer zdw 64 274

Posługaczka
młodsza rzetelna, poszukuje posługi przed południem zaraz. — Zgłoszenia Kurjer zdw 64 307

Ekspedjentka
inteligentna, biegła szuka posady do piekarni i cukierni od 1. 11. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 65 187

Młoda
asystentka do gabinetu lekarza poszukuje posady. Łask. oferty Kurjer zdw 64 122

Szukam
prania i posługi raz w tydzień. Marja Rutkiewicz, Szwajcarska 12a, u p. Kamiński. zdw 65 106

Posługaczka
poszukuje posługi w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 65 185

Pomocnik
ogrodniczy poszukuje posady od 1. 11. lub 15. Wiktor Tomczak Zgoda, poczta Buk, pow Grodzisk. zdw 65 186

Posługaczka
poszukuje posługi albo prania. Oferty Kurjer zdw 65 181

Biegłe
pod dyktandem pisząca maszynistka kilku letnią praktyką adwokacką i ubezpieczeniową poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 65 304

Urzędnik
gospodarczy kawaler, lat 32, Poznańczyk z rodziny włościańskiej, z ukończoną Szkołą Rolniczą oraz 8 letnią praktyką poszukuje od 1 listopada stałej posady. Majątek może być zaniedbany, była Kongresówka nie wykluczona — Pierwszorzędne polecenie od obecnych Zarządów Łaskawe oferty pod zdw 64 193

Urzędnik
gospod. wiek starszy, poszukuje posady w majątku ewentl. pisarza, wymagania skromne lub dzierżawy z kilka morgami, mam 3.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 269

Przyjmę
posadę w lepszym domu jako druga do wszelkich prac domowych Zgłoszenia Kurjer zdw 64 261

Gastronom
poszukuje posady w razie potrzeby złożę kaucję do 5 tys. zł. Oferty Kurjer zdw 64 234

Sierota
ucząca się wieczorami szycia, znająca gospodarstwo domowe oraz robótki poszukuje posady od 1. 11. do dzieci lub i osoby tylko za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 65 431

Dziewczyna
z prowincji umiejąca cośkolwiek gotować szuka posady. Oferty Kurjer zdw 64 108

Maszynistka
przyjmie posadę za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 64 286

Służąca
z gotowaniem szuka posady od 1. Zgłoszenia Kurjer zdw 64 315

Księgowy
z dłuższą praktyką biurową, kilka lat jako samodzielny kierownik techniczny, znający wszelkie prace biurowe, ubezpieczeniowe, podatkowe, poszukuje posady od 15. 10. 29 lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 64 668

Krawcowa
wykonuje płaszcze, kostjumy, suknie. Rybaki 31. III., prawo. zdw 64 708

Polecam
na dobre utrzymanie auta dobrego doświadczonego szofera żonaty bardzo pewny w jeździe z dobremi świadectwami. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 64 810

Kasjerka
potrzebna na majątek 2 500 mórg Książk. Powiernika. Solectwo, dozór podwórza. Zgłoszenia z podaniem warunków do maj. Marszew, p. Pleszew (Poznań). Dr. Z. Cichowicz. zdw 65 609

30 agentów
jeszcze potrzebujemy. Wysoka prowizja. Okazja dla agentów losowych, asekuracyjnych. Zgłoszenia Śniadeckich 30. II., 4—7. zdw 65 429

Ucznia
do wyuczenia się gastronoma z dobrej rodziny przyjmie Hotel Centralny w Rawiczu Wlkp. — Zgłoszenia z dołącz. znaczka list. na odpowiedź. dw 2608

Książkowa
zaraz potrzebna. Warunek biegła maszynistka, tylko pierwszorzędna siła. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56.361. Pw 6 374-56.361

Inteligentnych pań
do propagowania zadań humanitarnych za korzystnem wynagrodzeniem poszukuje się. Zgłoszenia piśmienne pod „4267" do Reklamy Polskiej, Aleje Marcinkowskiego 6 Kw 1 034

2.000 złotych
miesięcznie zarobić może każdy. Natychmiast wypłacamy prowizję gotówką. Listy kierować pod „Organizacja" do Biura Buchstaba Lwów Jagiellońska 7 nw 4107

Poszukuję
kucharkę — służącą zaraz lub od 1 11 do bezdzietnego małżeństwa na Pomorze Zgłoszenia Dr Hübnerowa Jasna 12 zdw 65 251

Poszukuję
pomocnika fryzjerskiego, dobra siłę, także w damsk., od zaraz. — Niegolewskich 10. zdw 65 458

Panienka
do szycia i zastąpienia pani domu potrzebna zaraz. Zgłoszenia M Dybizbańska Kostrzyn, pow. Środa. zdw 65 706

FUTRA spody pod futra, lisy i skóry wszelkiego rodzaju kupuje się NAJTANIEJ w firmie

JOZEF DAWID

Poznań, ul. Nowa 11 i Wrocławska 30.
Pw 4993-0,1243

Panienka
lat 25, włada językiem polskim i niemieckim chcąca wyuczyć się gotowania, pragnie przyjąć miejsce elewki, najchętniej w dużym majątku lub do dzieci Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 64 379

Początkująca
maszynistka poszukuje posady. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 64 399

Praczka
sumienna poleca się poza dom. — Oferty Kurjer zdw 64 789

Inteligentna
panienka poszukuje posady do cukierni lub do innego składu Zgłoszenia Kurjer zdw 64 527

Freblanka
posiadająca praktykę poszukuje posady. Zgłoszenia Madalińska, Poznań, Wybickiego 15 dla J. zdw 64 856

Wychowawczyni
z dobremi świadectwami znająca szycie i robótki poszukuje posady od 1. 11 29. Kurjer zdw 64 887

Freblanka
z prawem nauczania, muzyką, niemieckim przyjmie posadę zaraz. Oferty Kurjer zdw 64 886

Panienka
inteligentna, ukończyła sześć klas gimnazjum oraz kurs stenografji i pisania na maszynach, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 65 526

28 WOLNE MIEJSCA

1 500—3 000
złotych miesięcznie zarobić może każdy. Wypłacamy natychmiast najwyższą prowizję gotówką i zaliczkujemy. Przy energicznej pracy wysoka pensja. Okazja dla agentów losowych i ubezpieczeniowych. Wszystkich pouczamy. Zgłoszenia: skrytka pocztowa 83, Lwów. nw 3596

2 uczni
rzeźnickich zaraz poszukuję Jan Włodarczak. Ul. Półwiejska 3. zdw 65 189

Uczeń
rzeźnicki, dobrej rodziny może się zaraz zgłosić. Przybylak, ul. Szewska 15 zdw 65 212

Panna
do dwojga dzieci inteligentna z dłuższą praktyką potrzebna. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 323

Czeladnika ślusarskiego
tylko budowlanego, samodzielnego przyjmie zaraz. Chmielnik, mistrz ślusarski, Bydgoska 2. Śrw 70

Ekspedjentki
branży konfekcji damskiej trykotoży potrzebne Stankiewicz Stary Rynek 84. zdw 65 705

Chłopiec
do noszenia wzorów na Poznań zaraz potrzebny Wawrzyniak, ul. Działyńskich 10, parter. zdw 65 694

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem potrzebna 1. 11. Krasińskiego 11, parter. zdw 65 690

Młodszy
tokarz w drzewie, samodzielny, znający także prace stolarskie, może się zgłosić. Bronisław Żurowski, Murowana Goślina, ul. Rogozińska 131 zdw 65 681

Uczenica
lat 16—18, biegła w liczeniu potrzebna zaraz do kawiarni i cukierni. Pensja 20 25 zł wszystko wolne Zgłoszenia z fotografją Wł. Dobrowolski, Środa, Rynkowa 5. zdw 65 679

Buick
1 cyl. otwarty dobrze utrzymany tanio na sprzedaż. Szyperska 2. zdw 65 664

Ekspedjentki
dzielnej do bufetu poszukujemy Winiarnia „Carlton" Poznań, Plac Wolności 17. zdw 65 718

Uczenica
do krawieczyzny damskiej na rok potrzebna. Tabaczyńska, Mostowa 17, ptr. zdw 65 657

Potrzebna
książkowa i kilka maszynistek początkujące nie wykluczone. — Oferty Kurjer zdw 65 655

Chłopiec
lub dziewczę do sprzedaży gazet potrzebne Dąbrowskiego, narożnik Kochanowskiego Kiosk. zdw 65 648

Młodszy
pomocnik fryzjerski potrzebny. Zakład fryzjerski 58 pułku ul. Bukowska. zdw 65 732

Introligatorka
do krojenia etykiet na dobrze płatną posadę poszukiwana. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 731

Panienka
14 do 18 lat ładnym charakterem pisma potrzebna. — Zgłoszenia skrzynka pocztowa 325 Poznań. zdw 65 773

Nauczycielka
z bardzo dobrem francuskiem, niemieckiem, muzyką poszukiwana do Małopolski do siedmioletniego chłopczyka. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 758

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem potrzebna Zgłoszenia od 10—12, ul. Wielka 15, II. lewo. zdw 65 776

2 instruktorek
do prowadzenia kursów gospodarstwa domowego poszukuje zaraz szkoła gospod. w Grabowie nad Prosną Zgłoszenia z odpisami świadectw przyjmuje Wnuk, kierownik szkoły zdw 65 726

Służąca
dobre gotowanie do wszystkiego potrzebna od 1. 11. Graniczna 1. II. lewo. Kucharekowa. zdw 65 725

Biegła
nakładaczka do pedałówki motorowej potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 65 730

Służąca
uczciwa porządna, najchętniej wiejska lub sierota, umiejąca samodzielnie gotować potrzebna — Słowackiego 27, I. ptr., lewo. zdw 65 770

Fryzjerka
młodsza na po południe potrzebna zaraz Adres Kurjer zdw 65 799

Większa
restauracja i kawiarnia w miejscu z dniem 15 listopada rb — przyjmie pierwszorzędną gospodynię-kucharkę z pierwszorzędnemi referencjami która w takich przedsiębiorstwach już pracowała Oferty do Kurjera zdw 65 789

Kobieta
do całodziennej posługi i doglądania chorej sumienna czysta i pracowita, w średnim wieku, może się zgłosić Ulica Ślusarska 2, podwórze prosto pierwsze piętro na lewo zdw 65 291

Kasjerka
ekspedjentka do cukierni potrzebna od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 65 807

Bona
z dobremi świadectwami muzykalna, biegła w języku polskim i niemieckim potrzebna dla dwóch chłopców lat 4—6 Zgłoszenia z odpisami świadectw do „Par". Toruń, Szeroka 46, pod „655". Pw 6 390-64.415

Młodszy
czeladnik krawiecki do ręki potrzebny. Sobociński Jackowskiego 37. zdw 65 888

Blacharza
poszukuję do wyrabiania drobnych części, praca domowa. Oferty Kurjer zdw 65 848

Poszukuję szofera
do prowadzenia autobusu z kaucją 500—1 000 zł. Oferty Kurjer zdw 66 027

Pomocnik
fryzjerski dobra siła, biegły także w strzyżeniu pań zaraz lub od 1. 11. potrzebny. Zgłoszenia z podaniem warunków uprasza Z. Sikorski, mistrz fryzjerski, Środa, ul. Kościelna. nw 4 766

Potrzebna
od 1. 11. osoba do samodzielnego prowadzenia domu z gotowaniem szyciem i prasowaniem uczciwa, pracowita i oszczędna. Zgłoszenia proszę pomiędzy 4—5 po południu, ul. Grottgera 4. I. p., lewo. zdw 65 849

Fryzjerka
dzielna dobra siła potrzebna. — Kantaka 6. zdw 65 866

Trio - kucharka
potrzebna kucharka z polską kuchnią oraz zimny bufet zaraz. Damskie trio dobrze zgrane od 12. 11. 29. Zgłoszenia pisemne Hotel Śląski, Lubliniec G. Śl. zdw 65 833

Człowieka
do lat 25 poszukuje się do rozwożenia towaru oraz inkasowania. Zgłoszenia Kurjer z podaniem kaucji i wymaganą pensją. zdw 65 839

Wojażera
młodszego, zdolnego z małą kaucją, który jest w branży win na prowincji dobrze zaprowadzony może się zgłosić z podaniem kaucji. Kurjer zdw 65 838

Zaangażuję
zastępców (czyń) na sprzedaż, dobrze zaprowadzonego artykułu na raty. Łatwa praca i wysoka prowizja zapewniona. Zgłoszenia osobiste 24. 10 w hotelu Monopol od 3—6 po poł. zdw 65 966

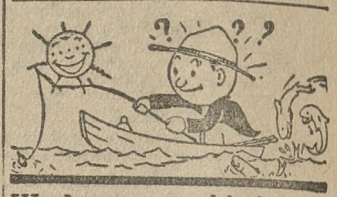

Wydawca zrobi interes
jeśli opracowanie techniczne i klisze powierzy Fotochemigrafji „Premjer", Aleje Marcinkowskiego 1. Kw 1 037

Uczeń
potrzebny. Piekarnia, Kraszewskiego 30. jw 2 885

Pielęgniarka
do chorego niemowlęcia potrzebna. K. Peisert, budowniczy, Gostyń. nw 4 760

Mleczarz - serowar
samotny potrzebny natychmiast lub od 1. 11. 29 r. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pensji przy wolnym stole, uprasza Andrzej Kuś, Pogorzela pow. Koźmin. zdw 65 936

Praktykant
księgarski, potrzebny. Księgarnia-Antykwarjat, Stary Rynek nr. 78. zdw 65 909

Posługaczka
potrzebna. Kanałowa 4 II. zdw 65 976

Ekspedjentka
do śniadalni z obsługą gości potrzebna. Składowa 1. zdw 65 982

Uczenica
z ukończoną Szkołą Handlową i b. starannem pismem potrzebna Zgłoszenia pisemne Jan Deierling, Szkolna 3. zdw 66 004

Pomocnik
fryzjerski zaraz potrzebny Gerber, Wroniecka 4. zdw 65 874

Dziewczyna
do wszystkiego z praniem Pocztowa 26, pensjonat zdw 65 880

Uczciwy
chłopak do posyłek z świadectwami może się zaraz zgłosić do f-y Z. Stachowski Poznań Małe Garbary 9. zdw 65 885

Dziewczyna
od 16 lat do uprzątania jednego pokoju kuchni potrzebne zaraz. Nadbrzeżna 8 Pitkowska. zdw 65 893

KINO-TEATR CASINO
Al. Marcinkowskiego 28.
Dziś i dni następne potężny dramat z życia arystokracji rosyjskiej

Tułaczka Księżnej Trubeckiej

z uroczą Mady Christians.
Dramat miłości i tęsknoty, osnuty na głośnych „Pamiętnikach" Ks. Lidji Trubeckiej - cudem ocalałej z bolszewickiej Rosji.
Seanse: o godz. 5, 7, 9. W niedzielę początek o godz. 3.
Pw 6398-13,78

Humor zagraniczny

— Jak się panu powodzi? pyta młody muzyk starszego kolegę.
— A dur...
— Dlaczego A dur?
— Mam trzy krzyżyki: żonę i dwie córki.

(London Opinion) S. F.

Przedpłata na listopad 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86, kwartalnie zł 14.58, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18 30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 1.9.